

UNIwersytecka

PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Rzeszów

Listopad-Grudzień 2008 Nr 6/2008 (54)

Z okazji świąt Bożego Narodzenia składamy całej naszej Społeczności Akademickiej serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności. Niech radość towarzyszy wszystkim w Nowym Roku.

Życzymy, aby rok 2009 przyniósł wiele satysfakcji z własnych dokonań oraz spełnił wszelkie zamierzenia i oczekiwania.

*Rektor i Senat
Uniwersytetu Rzeszowskiego*

*Wizyta minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbary Kudryckiej
(15.10. 2008 r.)*

*Spotkanie rektora UR prof. Stanisława Uliaszka ze Stanisławem Zającem – senatorem RP
(22.10.2008 r.)
i prof. Janem Burkiem – członkiem Zarządu Województwa Podkarpackiego
(10.11.2008 r.)*

*W dniach 4–5.12.2008 r. prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą
prof. dr. hab. Aleksander Bobko i rzecznik prasowy UR dr Henryk Pietrzak
przebywali na Uniwersytecie Lwowskim z wizytą roboczą dotyczącą
uaktualnienia umowy o wzajemnej współpracy*

Z obrad Senatu

Podczas posiedzenia Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego, w dniu **30 października 2008 r.**, dokonano wyboru członków komisji senackich oraz komisji powołanych w oparciu o *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Głosowano nad składami: Rady Bibliotecznej oraz Komisji: ds. Rozwoju Uczelni, ds. Decentralizacji i Finansów, ds. Rozwoju Kadry, Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą, ds. Dydaktyki i Wychowania, Dyscyplinarnej ds. Studentów oraz Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów.

Zgodnie z zapisami Statutu (§ 25 pkt 7a) Senat wybrał przewodniczącego Rady Bibliotecznej. Pozytywnie zaopiniowano kandydaturę dra hab. prof. UR Wojciecha Cynarskiego (Wydział Wychowania Fizycznego). Przewodniczącymi innych komisji wybiorą członkowie odpowiednich zespołów podczas pierwszego posiedzenia.

Senat dokonał też korekty tegorocznego planu rzeczowo-finansowego. W tej

sprawie projekt uchwały przedstawiła mgr Janina Kut, kwesor Uniwersytetu.

Przyjęto także tematykę posiedzeń Senatu w roku akademickim 2008/2009.

Listopadowe posiedzenie Senatu (27 listopada br.) rozpoczęło się od przedstawienia przez mgr Krystynę Serwatko, dyrektora Biblioteki UR, informacji o funkcjonowaniu i zadaniach Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej. Działalność PBC zainicjowana została przez Bibliotekę Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Rzeszowie w lipcu 2007 r. Instytucja ma na celu: *utrwalenie w formie cyfrowej i udostępnianie w Internecie cennych zbiorów bibliotecznych, z uwzględnieniem dobrodziejstwa piśmiennictwa województwa podkarpackiego; scalanie na wspólnej platformie zasobu cyfrowego kopii oryginalnych zbiorów rozproszonych w regionie; ochronę i archiwizację zbiorów poprzez ograniczenie konieczności sięgania do oryginałów; promowanie piśmiennictwa naukowego, społecznego i kulturowego regionu Podkarpacia.*

Senatorowie rozpatrzyli też wnioski rad wydziałów o zatrudnienie na stanowi-

skach profesorów nadzwyczajnych: prof. dra hab. n. farm. Zdzisława Chilmoneczyka (Wydział Medyczny), dra hab. Wiesława Grzegorzycy (Wydział Sztuki) oraz dra hab. inż. Pawła Czarnoty (Wydział Biologiczno-Rolniczy). Głosowano również w sprawie zmian w składzie Komisji Wyborczej UR – wybrano dra hab. prof. UR Stanisława Pieprznego z Wydziału Prawa i Administracji.

Senatorowie poparli również projekt utworzenia w Uczelni fundacji *Amicus Universitatis Resoviensis*. Podjęto też uchwałę aprobującą utworzenie Uniwersyteckiego Centrum Transferu Technologii.

Podczas listopadowego posiedzenia Senatu rektor Uczelni prof. dr hab. Stanisław Uliasz przedstawił także informacje związane z podpisaniem pierwszej umowy (w Programie Rozwój Polski Wschodniej) pomiędzy Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i Uniwersytetem Rzeszowskim. Projekt dotyczy Centrum Dydaktyczno-Naukowego Zalesie. Senatorowie mogli obejrzeć film obrazujący szczegóły tego przedsięwzięcia.

M.D.

Podpisanie pierwszej umowy w Programie Rozwój Polski Wschodniej pomiędzy Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości a Uniwersytetem Rzeszowskim

„Centrum Dydaktyczno-Naukowe Zalesie”

Misją tworzonego Centrum będzie dążenie do wzmocnienia konkurencyjności regionu w obszarach: produkcji, usług, edukacji, poprzez wykorzystanie potencjału naukowo-badawczego, transfer, promocje i wdrożenia nowych technologii oraz kojarzenie partnerów gospodarczych.

Całe przedsięwzięcie wymaga także kompleksowych rozwiązań w zakresie dostawy mediów zarówno do nowych, jak i istniejących budynków i infrastruktury. Oznacza to nie tylko dobudowanie nowych sieci, ale często skala tematu narzuca budowę np. nowych stacji transformatorowych, nowych stacji gazowych, czy nowych przepompowni zasilania w wodę.

Nowo projektowane Centrum obejmuje następujące obiekty:

1. „Centrum Transferu Technologii i Badań Podstawowych wraz z Centrum Konferencyjno-Naukowym” o powierzchni użytkowej 12 tys. m² powstanie w miejscu budynku „SKOPIE”. W powyższym Centrum powstaną:

- * 3 sale wykładowe na 120 osób
- * 1 sala wykładowa na 200 osób
- * 3 sale informatyczne
- * 24 sale ćwiczeniowe
- * 6 sal seminaryjnych
- * 26 sal laboratoryjnych oraz laboratorium, hala demonstracyjna, biblioteka wydziałowa i inne.

Centrum ma na celu realizację programów badawczych, szkoleniowych oraz efektywnego wdrażania i komercjalizacji nowych technologii.

2. „Centrum Innowacji i Wdrożeń w Przemśle Spożywczym oraz Przetwarzania Odpadów i Biomasy na Energję” o łącznej powierzchni użytkowej 3 600 m² powstanie w miejscach pawilonów D-Mont i E-Mont.

- * W Centrum Innowacji powstaną:
  - sala ćwiczeń
  - 10 laboratoriów
  - 4 hale linii technologicznych
- * W Centrum Technologii Przetwarzania powstanie:

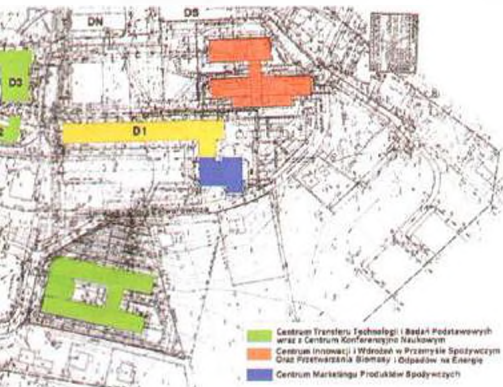
- 6 laboratoriów
- sala ćwiczeniowa o pow. 60 m² i inne.

Celem Centrum Innowacji będzie opracowywanie technologii w zakresie przetwórstwa surowców roślinnych i zwierzęcych. Ponadto będą realizowane zadania w zakresie oceny jakości produktów spożywczych.

Celem Centrum Technologii Przetwarzania będzie opracowywanie technologii produkcji paliwa w oparciu o komponenty pochodzące z biomasy, głównie pochodzącej z roślin energetycznych, odpadów z produkcji roślinnej, zwierzęcej i przemysłu rolno-spożywczego. Opracowywanie technologii będzie polegało na wyselekcjonowaniu komponentów wchodzących w skład paliwa, określeniu ich wzajemnych proporcji, określeniu postaci paliwa.

3. Dodatkowo gruntownym remontem zostaną poddane następujące obiekty dydaktyczne:

- * D-1 Wydział Ekonomii
- * D-2 Wydział Biologiczno-Rolniczy
- * D-3 Laboratorium, które zostanie zaopatrzone w najnowszą generację sprzętu oraz wyposażenie dydaktyczno-naukowe.

KRONIKA REKTORSKA październik – listopad

SPIS TREŚCI

Z obrad Senatu	3
Podpisanie pierwszej umowy w Programie Rozwoju Polski Wschodniej	3
Kronika rektorska	4
Sesja naukowa Polska w życiu i nauczaniu Jana Pawła II	6
W czterdziestą rocznicę śmierci prof. S. Pigonia	7
Dr Henryk Pietrzak – nowy Rzecznik	8
Sylwety doktorów (P. Lenik, P. Ostrowski)	9
Aktualizacje danych o chronionych obiektach na Podkarpaciu	10
Dialog Pogranicza kulturowego	12
Wychowanie Fizyczne, Sport i Rekreacja Fizyczna w perspektywie społeczno-kulturowej	14
VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Technika-Informatyka-Edukacja 2008 ...	15
Czy prawo rozwiązuje sprawy współczesnego świata?	17
XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Instytutu Filologii Rosyjskiej UR	19
Dni Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego Rzeszów 2008	21
IV Edycja Konkursu Twórczości Technicznej 2008	22
Targi książki akademickiej i naukowej ...	24
Kazimierzowi w Targowiskach Obodyskami nazwanymi	26
Jubileusz w staropolskim stylu ...	26
Prezentacja książki jubileuszowej pt. Studia z historii i teorii kultury fizycznej	28
Jubileusz perfekcyjny	29
Jubileusz prof. A. Sybirnego	33
Ukraina i Polska w XX wieku	33
Pocztówki bożonarodzeniowe w polskiej tradycji i kulturze	35
Nowo zatrudniony profesor w Instytucie Techniki	37
Wydział Sztuki. Z kręgu pracowni 122 ...	38
O Kościele Nowoapostolskim wczoraj i dziś	44
List do Redakcji	45
UR współorganizatorem międzynarodowego kongresu	46
Zelnanie Komitetu Rehabilitacji ...	46
Wspólnie świętowano rocznicę odzyskania niepodległości	47
Jak to się robi na Słowacji?	48
Dajmy szansę wszystkim	49
Zimowy obóz w Krynicy – ogłoszenie	50
Studenci uczą się języka czeskiego	50
Diabłak zdobyty ...	51
Diabłoksiądz na ziemskim padole	52
Sport	53
Trener roku	54
Rysunek na okładce: Katarzyna Góralczyk, stud. IV r. Wydziału Sztuki UR	

7 października

Zainaugurowano kolejny rok akademicki na Uniwersytecie III Wieku. Jest to jednostka prężnie się rozwijająca, której słuchacze co tydzień wysłuchują wykładów i uczestniczą w innych zajęciach uniwersyteckich.

8 października

JM Rektor UR uczestniczył w otwarciu międzynarodowej konferencji *Dialog pogranicza kulturowego (odrębność - wymiana – przenikanie)*, organizowanej pod patronatem konsula generalnego Republiki Federalnej Niemiec w Polsce dra Thomasa Gisera i konsula honorowego Ukrainy w Polsce Jerzego Krzanowskiego. W dwudniowych obradach uczestniczyli nauczyciele akademicy z Niemiec, Ukrainy i Polski.

9 października

Wydział Medyczny uroczystie zainaugurował kolejny rok akademicki. Na I rok przyjęto 111 osób. Studia prowadzone są na 5 kierunkach (1099 studentów studiów stacjonarnych i 1044 studiów niestacjonarnych) w tym po raz pierwszy na: ratownictwie medycznym i zdrowiu publicznym. W uroczystości uczestniczył prof. dr hab. Stanisław Uliasz, rektor UR.

10 października

W sali konferencyjnej uniwersyteckiej Biblioteki odbyło się szkolenie osób pełniących na UR kierownicze stanowiska. Dotyczyło ono kwestii odpowiedzialności za wydawanie środków publicznych. Uczestnicy spotkania otrzymali certyfikaty potwierdzające udział w szkoleniu.

JM Rektor uczestniczył w uroczystości zorganizowanej w rocznicę zjednoczenia Niemiec. Z inspiracji dyplomatów niemieckich w Instytucie Muzyki UR odbyło się przyjęcie z okazji Dnia Jedności Niemiec. Przybyli na nie przedstawiciele świata nauki, kultury i biznesu z Rzeszowa i województwa podkarpackiego.

11 października

Rektor Stanisław Uliasz uczestniczył w inauguracji roku akademickiego w Wyższej Szkole Prawa i Admini-

stracji w Rzeszowie; prorektorzy zaś: w Wyższej Szkole Zarządzania w Rzeszowie (prof. dr hab. Aleksander Bobko) oraz w Wyższej Szkole Inżynieryjno-Ekonomicznej w Ropczycach (dr hab. prof. UR inż. Czesław Puchalski).

13 października

Wizytę prof. dr hab. Stanisławowi Uliaszowi, rektorowi Uniwersytetu Rzeszowskiego złożyli biskupi: ks. bp Egon Kapellari, ordynariusz Diecezji Graz-Seckau (Austria) i ks. bp Kazimierz Górny, ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej. W spotkaniu uczestniczyli też księża zajmujący się problemami młodzieży akademickiej.

14 października

JM Rektor uczestniczył w Łańcucie, w spotkaniu podsumowującym VII edycję konkursu *Podkarpacka nagroda gospodarza*.

15 października

Rektor UR prof. dr hab. Stanisław Uliasz uczestniczył w spotkaniu z okazji Dnia Edukacji Narodowej, zorganizowanym przez wojewodę podkarpackiego Mirosława Karapytę i podkarpackiego kuratora oświaty Jacka Wojtasa.

Uniwersytet Rzeszowski odwiedziła prof. dr hab. Barbara Kudrycka, minister nauki i szkolnictwa wyższego. Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi i studentami przedstawiła zaplanowane na najbliższy okres zmiany w aktach prawnych związanych z nauką i szkolnictwem wyższym w Polsce, wynikające także z dostosowywania polskiego prawa do unijnych zasad. Pani Profesor odpowiadała też na pytania szczegółowe, związane z naszym Uniwersytetem.

W rzeszowskiej katedrze studenci i nauczyciele akademicy wyższych uczelni miasta uroczystie rozpoczęli kolejny rok nauki. Mszy św. z licznym udziałem duchowieństwa przewodniczył ks. arcybiskup Mieczysław Mokrzycki ze Lwowa, bliski współpracownik Jana Pawła II. Uroczystości w Katedrze poprzedzone zostały zgromadzeniem przy obelisku w Parku Papie-

skim, skąd po modlitwie, złożeniu kwiatów i zapaleniu zniczy procesja powróciła do katedry.

Podczas uroczystości bp Kazimierz Górny wręczył rektorowi Stanisławowi Uliaszowi obraz królowej Jadwigi, patronującej Uniwersytetowi.

16 października

W 30. rocznicę wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża władze Uczelni złożyły kwiaty pod tablicą (w budynku przy al. T. Rejtana 16c) upamiętniającą pontyfikat Jana Pawła II. Papież Jan Paweł II jest pierwszym doktorem honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego.

22 października

Prof. dr hab. Stanisław Uliasz, rektor UR uczestniczył w konferencji naukowej *Terazniejszość wobec wyzwań edukacyjnych do kreowania cywilizacji przyszłości – inspiracje Floriana Znanieckiego we współczesnych badaniach przemian edukacyjnych i społecznych*, zorganizowanej przez Wydział Pedagogiczno-Artystyczny UR i Wydział Sztuki Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie.

4 listopada

Rektor Stanisław Uliasz uczestniczył w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim w spotkaniu z wiceministrem Krzysztofem Hetmanem (z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego). Debатовano na temat realizacji inwestycji finansowanych z unijnych pieniędzy.

Podczas uroczystej sesji Rady Miasta Rzeszowa, w której uczestniczył rektor UR, dwóm osobom nadano tytuły honorowych obywateli miasta. Wyróżniono prof. Stanisława Kusia i Tadeusza Hogendorfa, przed laty piłkarza, później działacza sportowego.

6 listopada

Podczas pobytu w Warszawie władze Uczelni podpisały pierwszą umowę w Programie Rozwój Polski Wschodniej pomiędzy Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości a Uniwersytetem Rzeszowskim.

Wieczorem, w Instytucie Muzyki odbył się koncert z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, połączony z uroczystością nadania prof. dr. hab. Leonidowi Zaskil-

niakowi tytułu *Honorowego Profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego* oraz wręczeniem Nagród Rektora. Uroczystości przewodniczył prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Aleksander Bobko.

10 listopada

Wizytę rektorowi UR złożył wice-marszałek województwa podkarpackiego Jan Burek.

W godzinach popołudniowych rektor uczestniczył w otwarciu Międzynarodowego Akademickiego Turnieju Piłki Siatkowej Mężczyzn w Rzeszowie, zorganizowanego z okazji 90. rocznicy odzyskania niepodległości oraz 100-lecia AZS w Polsce.

W Rzeszowie odbyło się Walne Zgromadzenie Komitetu Społecznego Budowy Pomnika ppłk. L. Cieplińskiego. W spotkaniu uczestniczył prof. dr hab. Stanisław Uliasz.

11 listopada

Rektor Stanisław Uliasz uczestniczył w uroczystościach zorganizowanych przez władze państwowe i samorządowe w 90. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

13 listopada

Rektor UR otworzył konferencję naukową zorganizowaną w 40. rocznicę śmierci prof. Stanisława Pigonia. Współorganizatorami naukowego spotkania były: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, rzeszowski i krosniński oddział Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza.

14 listopada

Na Uniwersytecie przebywała pani poseł Grażyna Gęsicka. Podczas spotkania z rektorem rozmawiano o wykorzystaniu unijnych środków.

17 listopada

Rektor Uniwersytetu prof. Stanisław Uliasz uczestniczył w spotkaniu z przebywającym w Rzeszowie prezesem Narodowego Banku Polskiego Sławomirem Skrzypkim. W godzinach popołudniowych Rektor wziął udział w uroczystości z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, zorganizowaną przez NBP i IPN, a połączoną z prezentacją emitowanych z tej okazji monet i banknotu.

17 listopada władze Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu, w 10. rocznicę utworzenia Szkoły, przyznały prof. Stanisławowi Uliaszowi, rektorowi UR Jubileuszowy Medal.

18 listopada

Wizytę rektorowi Uniwersytetu Rzeszowskiego złożył rektor Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemysłu-Rzeszowie prof. dr hab. Jerzy Posuszny. Rozmawiano o współpracy między uczelniami.

21 listopada

Na UR przebywali duchowni z Diecezji Rzeszowskiej: ks. dr hab. Andrzej Garbarz – dyrektor Instytutu Teologiczno-Pastoralnego im. św. Józefa Sebastiana Pelczara i ks. dr Jerzy Buczek – rektor rzeszowskiego Wyższego Seminarium Duchownego. Podczas spotkania u rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego rozmawiano o różnych formach współpracy rzeszowskich ośrodków humanistycznych.

Rektor Stanisław Uliasz spotkał się z Konradem Fijołkiem, przewodniczącym Rady Miasta Rzeszowa. Ustalono najważniejsze cele współpracy władz samorządowych z Uniwersytetem.

24 listopada

Prof. dr hab. Stanisław Uliasz, na zaproszenie prezydenta Rzeszowa uczestniczył w prezentacji *Strategii miasta Rzeszowa*. Autorzy opracowania uznali, że na „główną markę” wpływ mieć powinny: Dolina Lotnicza, centrum zaawansowanych technologii, unikatowe kierunki kształcenia, badania nad Polonią i migracją ludności. Przyjęto hasło przewodnie kampanii: *Rzeszów – stolica innowacji*.

25 listopada

W Uniwersytecie Rzeszowskim przebywał mgr inż. Remigiusz Molenda, kierownik Muzeum Geologicznego AGH, skąd Uniwersytet wypożyczył eksponowaną obecnie wystawę *Sharby AGH*. Obejmuje ona fotogramy okazów mineralogicznych i paleontologicznych ze zbiorów krakowskiej uczelni i kolekcji prywatnych. Spotkanie R. Molendy z rzeszowskimi studentami otworzył prof. dr hab. Stanisław Uliasz. Wykład poświęcony był specyfice fotografii mineralogicznej.

Kazimierz Ożóg

Sesja naukowa *Polska w życiu i nauczaniu Jana Pawła II*

W tym roku obchodzimy 90. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Rok 1918, kiedy zaborcze państwa dogorywały w spazmach okrutnej i wyniszczającej I wojny światowej, okazał się dla Polaków fortunny – przyszła upragniona wolność.

Noc zaborów była jednak bardzo długa, trwała aż 123 lata. Naznaczona była zrywami narodowych powstań, nieustępliwą walką o wolność aż pięciu pokoleń, ciągłą działalnością konspiracyjną w trzech zaborach, prześladowaniami polskości i języka ojczystego, zsyłkami na Sybir, twórczością wielkich romantyków i pozytywistów, wytrwała pracą i modlitwą Kościoła. I wreszcie stał się cud wolności – dziś uosabia go listopad roku 1918. Ojczyzna stała się wolna. Do tej wolności była przygotowana i umiała ją wkrótce obronić przed nawałą bolszewicką w roku 1920.

Listopadowa rocznica roku 1918, kiedy powstała Niepodległa, stanowi znak polskości, także ona decyduje w znacznej mierze o naszej narodowej tożsamości. Dlatego trzeba ją przybliżać i świętować. Także ona stanowi sens naszego bycia Polakami.

W roku 2008 obchodzimy także 30. rocznicę inauguracji wielkiego w dziejach świata i Polski pontyfikatu Jana Pawła II. Działalność Ojca Świętego odnosiła się wprawdzie do całego świata, była posługą uniwersalną, czynioną w imię najwyższych wartości, ale szczególnie zwrócona była na Polskę, którą ciągle Papież nazywał uniiłowaną Ojczyzną. Był Jan Paweł II największym dziedzicem niepodległości Polski z roku 1918 i najbardziej przyczynił się do kolejnego odzyskania wolności w roku 1989.

Połączenie tych dwóch okazji, właśnie rocznicy niepodległości i rocznicy rozpoczęcia posługiwania Jana Pawła II, zaowocowało na Uniwersytecie Rzeszowskim sesją naukową zatytułowaną *Polska w życiu i nauczaniu Jana Pawła II*. Sesja ta odbyła się 6 listopada w głównym budynku Uniwersytetu przy ulicy Rejtana.

Pomysłodawcą sesji, prof. Waldemar Furmanek, poprosił młodzież z Zespołu Szkół im. ks. Mieczysława Lachora w Górnym o wykonanie na rozpoczęcie obrad naukowych programu poetycko-muzycznego poświęconego Ojczyźnie. Odpowiedź zespołu z Górna była pozytywna i 6 listopada 2008 r. ponad 40-osobowa grupa uczniów znalazła się na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Z wielkim wzruszeniem uczniowie wkroczyli – chyba po raz pierwszy w życiu – w mury uniwersytetu.

Wykonany program nosił tytuł *Język w Ojczyźnie – Ojczyzna w języku*. Jego idea była ukazanie dziejów języka polskiego i ojczystej kultury na tle zmagani narodu o narodową tożsamość i wolność. To język polski i wielka narodowa kultura przyczyniły się najbardziej do tego, że mimo nocy zaborów, mimo dwóch straszliwych wojen i komunistycznego zniewolenia *Polska pozostała Polską*.

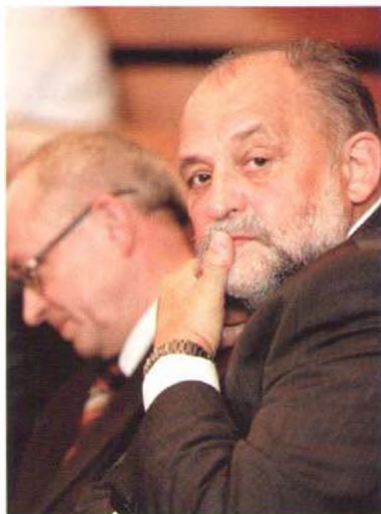
Po przemówieniu prorektora UR prof. dr hab. Aleksandra Bobki naukowa część sesji otworzył referat profesora W. Furmanka *Polska w nauczaniu Jana Pawła II*. Referent wszechstronnie przybliżył tę problematykę. Oto fragment jego wystąpienia: *Miłość ziemi ojczystej, miłość do narodu polskiego i jego kultury, znajomość historii i jej uwarunkowań, umiłowanie tradycji i obyczajów, znajomość terytorium (w znaczeniu geograficznym) najmocniej ujawniają rozumienie mentalności Polaków przez Jana Pawła II. Przez pryzmat rozumienia człowieka – jego prymatu nad zjawiskami tego świata – Papież analizował wszystkie problemy dotyczące Polski i Polaków.*

Profesor Krzysztof Ożóg z Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosił wykład zatytułowany *Spożycie Jana Pawła II na dzieje Polski*. W znakomitym wystąpieniu krakowski historyk udowodnił, że Jan Paweł II operował spójnym obrazem dziejów Polski, narodu i jego członków – ludzi wiary, nadziei i miłości. Jest to obraz pogłębiony duchowym wymiarem historii i Bożego działania w dziejach narodu polskiego.

Z kolei piszący te słowa przybliżył rangę Krakowa w życiu i nauczaniu Karola Wojtyły – Jana Pawła II. Kraków jak żadne inne polskie miasto przez swoją historię, kulturę, wkład w życie duchowe, religijne i materialne Polski wywierał przemożny wpływ na Karola Wojtyłę we wszystkich okresach jego życia.

O niejednowymiarowym patriotyzmie Jana Pawła II i jego otwartości na ludzi, języki i narody mówił profesor Zdzisław Wawrzyniak. Na zakończenie swego wystąpienia znany germanista odczytał swój wiersz, który napisał w kwietniu 2006 r. Pięknie zabrzmiały słowa:

Do ciała strzelają
ciało w prostej trumnie
dusza nie o tym nie wie
jest bez stopniowania
dusza przebacza, otwiera drzwi

i ramiona, uśmiecha się.
Dusza nie znika, nie odchodzi
nie wraca, dusza jak Wieczność.

Ks. prof. Stanisław Nabywaniec omówił precyzyjnie *Reorganizację struktur i ustroju Kościoła w Polsce w okresie pontyfikatu Jana Pawła II*, zaś piękną refleksję na temat *Państwa jako dobru wspólnego osób w refleksji Jana Pawła II* wygłosił ks. dr Krzysztof Bochenek.

Nauka społeczna Jana Pawła II i wpływające z niej wnioski dla Polski, która w czasie pontyfikatu Papieża Polaka przechodziła burzliwą, rodzącą liczne problemy społeczne i ekonomiczne transformację, była przedmiotem oryginalnych rozważań dr Małgorzaty Leszczyńskiej. Referat zatytułowany *Nauka społeczna Jana Pawła II - wnioski dla Polski* oddawał bogactwo tekstów Ojca Św. dotyczących polskich spraw społecznych okresu przemian.

Dr Ryszard Wójtowicz mówił o *Miejscu narodu polskiego w strategii kulturowej Jana Pawła II*. Był to papież zwracający szczególną uwagę na rolę kultury, która podnosi człowieka w jego człowieczeństwie i sprzyja rozwojowi wspólnoty. Karol Wojtyła ciągle podkreślał, że niezwykle bogata kultura polska ma fundamentalne znaczenie dla tożsamości naszego narodu i wnosi ogromny wkład w rozwój duchowy Europy. Papież martwił się o tę kulturę wyrastającą z pnia chrześcijaństwa w dobie współczesnej.

O drugiej pielgrzymce Jana Pawła II do Polski, która odbyła się w roku 1983, a więc jeszcze w stanie wojennym, i była bardzo trudnym zadaniem zarówno dla papieża, jak i dla władzy komunistycznej, mówił dr Jerzy Kuzicki. Referent znakomicie ukazał ogromną troskę Jana Pawła II o zniewolony naród. Pielgrzymka ta na nowo dała narodowi nadzieję i w sposób niezwykle przyczyniła się do podtrzymania ducha wolności.

Sesję zamknął wykład dra hab. Zenona Ozoga *Sprawy polskie w modlitwach Jana Pawła II*. Ojciec Św. Jan Paweł II był człowiekiem modlitwy. Znał też wartość modlitwy wplataną w teksty swoich oficjalnych wystąpień, dlatego też często wykorzystywał ten sposób duchowego oddziaływania na naród. Teksty te są świadectwem jego niezwyklej wiary, całkowicie zatopionej w modlitwie, i wielkiego wyczulenia na sprawy polskie. Do historii przeszła jego wielka modlitwa na Placu Zwycięstwa w Warszawie w 1979 roku. Jej skutki okazały się epokowe.

Staraniem organizatorów seminarium, głównie Anny Tabacek z Instytutu Techniki UR, jeszcze przed sesją plenarną ukazała się książka *Polska w nauczaniu Jana Pawła II*. Prócz referatów wygłoszonych w czasie sesji zawiera ona jeszcze dwa teksty: ks. prof. Andrzeja Garbarza *Wolność darem i zadaniem człowieka* oraz mgr Agnieszki Podbiłskiej *Pielgrzymki Jana Pawła II wyrazem jego związku z Ojczyzną*. Szkice te dodatkowo wzbogacają tę piękną pozycję. Warto organizować takie konferencje!

Marta Polańska

W czterdziestą rocznicę śmierci Profesora Stanisława Pigonia

W dniach 13 i 14 listopada 2008 roku Uniwersytet Rzeszowski, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie, rzeszowski i krośnieński Oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza były organizatorami konferencji naukowej dla uczczenia 40. rocznicy śmierci profesora Stanisława Pigonia. Obrady odbywały się w Rzeszowie, Kombornii i Krośnie.

Konferencja rozpoczęła się mszą św. w intencji Profesora, którą odprawił ks. bp. Kazimierz Górny w kościele uniwersyteckim p.w. św. Jadwigi Królowej.

W kazaniu ks. biskup nawiązał do obchodzonej w tym czasie 90. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. *Ta rocznica – mówił – przywodzi na pamięć wielu wspaniałych przywódców politycznych i wojskowych. Nie można zapomnieć o „wielkich duchach” podtrzymujących wolę istnienia Narodu, a wśród nich Norwid, Słowacki, Sienkiewicz i tak umiłowany przez prof. Pigonia Adam Mickiewicz.* Biskup Kazimierz przypomniał też o podstępny aresztowaniu przez gestapo 6 listopada 1939 r. profesorów krakowskich i osadzeniu ich w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen. Profesor Pigoń przetrwał pobyt w obozie dzięki postawie patriotycznej połączonej z wiarą.

Ks. biskup w zakończeniu kazania powiedział, że Stanisław Pigoń powinien być wzorem dla współczesnych Polaków.

Konferencję otworzył JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Stanisław Uliasz.

Przed rozpoczęciem obrad odbyła się miła uroczystość wręczenia dyplomu Honorowego Członka Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza mgr Czesławie Szeteli, wieloletniej przewodniczącej Oddziału Rzeszowskiego Towarzystwa i jego współzałożycielce.

Następnie dr Kazimierz Maciąg odczytał wspomnienia przysłane przez byłego studenta S. Pigonia, mgra Jana Lachendę z Oświęcimia, który m. in. wspominał o kontaktach z Profesorem w czasie pisania pracy magisterskiej.

Również ks. bp Kazimierz Górny podzielił się swoimi wspomnieniami o Uczonym. Między innymi wspominał jak wielokrotnie widział charakterystyczną sylwetkę Profesora przed ołtarzem św. Jana Kantego w kościele uniwersyteckim św. Anny w Krakowie.

Z kolei prof. dr hab. Franciszek Ziejka przedstawił referat: *Profesora Pigonia portret wielokrotny*. Autor referatu ukazał

nieznane wydarzenia okresu komunistycznego, z którymi zmagali się ówczesni profesorowie i studenci. Następnie omówił starania Profesora w niesieniu pomocy materialnej młodzieży chłop-

skiej i przygotowaniu ich do życia w nowych miejskich warunkach. Przedstawił też problem przesładowania Profesora przez Służby Bezpieczeństwa PRL.

Prof. dr hab. Czesław Kłak w referacie *Stanisław Pigoń. Dzieje sławy pośmiertnej* zajął się aktualnością prac Profesora i ich pośmiertnymi wznowieniami. Zwrócił również uwagę na inspirującą rolę prac autora *Z Komborni w świat*.

Następnie uczestnicy konferencji zwiedzili Pracownię Polonistyczną „Pigionianum” w Bibliotece Uniwersyteckiej, gdzie zapoznali się z księgozbiorem domowym Profesora Pigionia. Obejrzeliby też najciekawsze egzemplarze, np. I paryskie wyd. *Pana Tadeusza* i *Anhellego Słowackiego*; książki z dedykacjami, np. Leopolda Staffa, Władysława Mickiewicza czy Jana Parandowskiego. Duże zainteresowanie wśród gości wzbudziły książki z głosami Profesora.

W drugiej części obrad mgr Marta Polańska przedstawiła pracę nad czwartą już częścią bibliografii Stanisława Pigionia. Pierwsze dwie zestawy za lata 1908–1959 i 1959–1970 zebrał profesor Zbigniew Jerzy Nowak. Po jego śmierci trzecią część za lata 1970–1996 przygotowała autorka referatu i obecnie pracuje nad czwartą obejmującą lata 1996–2008.

Na zakończenie rzeszowskich obrad wstąpiła mgr Bogumiła Gajowiec, studentka Profesora z lat pięćdziesiątych XX w. z referatem *Z głębi serdecznej i lelejskiej*, opisując swoje studia na UJ.

W dyskusji m.in. zabrał głos mgr Andrzej Walas z Jordanowa, który podzielił się wspomnieniami i przeżyciami z seminarium magisterskiego u Profesora Pigionia poświęconemu edytorstwu. Tematem pracy było opracowanie dramatu S. Żeromskiego *Uciekła mi przepióreczka*.

Wieczorem uczestnicy Konferencji wyjechali autokarem do Krośna.

W piątek o godz. 9.00 w Komborni profesor Franciszek Ziejka wygłosił wykład dla uczestników Konferencji i mieszkańców Komborni. Wykład pt. *Stanisław Pigoń – profesor z Komborni* zapoznał słuchaczy z sylwetką i cechami osobowości Uczzonego. Profesor Ziejka zwrócił uwagę na pracowitość i prawość w postępowaniu historyka literatury. *Pojęcie pracy i obowiązku Stanisław Pigoń wyniósł z rodzinnej wsi, te wartości zachował na całe życie. Dzięki niemu, o Komborni dowiedzieli się cała Polska. – Jego pierwszą ojczyzną była ojcowizna. Tu powracał w okresie wakacyjnym, stąd czerpał siłę do swojej wielkiej pracy. Kombornia to jedna z najslawniejszych polskich wsi. Dla jako tako wykształconego człowieka w Polsce, słowo Kombornia*

jest słowem znaczącym – podkreślał autor referatu.

Po powrocie do Krośna uczestnicy Konferencji obejrzeliby w Collegium Pigionianum bardzo starannie przygotowaną wystawę poświęconą życiu i twórczości profesora Stanisława Pigionia, przygotowaną przez pracowników Biblioteki Wyższej Szkoły Zawodowej.

Następnie wznowiono konferencję – uczestników powitał JM Rektor Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie prof. dr hab. Janusz Gruchała.

Prof. dr hab. Bogusław Dopart w referacie *„Pan Tadeusz” do użytku powszechnego i szkolnego (Pigoń, Górski, Stefanowska)* przedstawił różne interpretacje *Pana Tadeusza* u wymienionych badaczy.

Rektor Janusz Gruchała w referacie *Pigoniowy komentarz do „Pana Tadeusza”* ciekawie omówił sposoby rozwiązywania problemów edytorskich przez Stanisława Pigionia w poszczególnych wydaniach epepei.

Obrady zakończył referat dr Klaudii Sochy pt. *Stanisław Pigoń jako wydawca dzieł Żeromskiego*. Autorka szczególnie

skupiła się na wykazaniu trudności, które musiał pokonać edytor, przygotowując dzieła do wydania.

Konferencję podsumował i zamknął rektor Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie profesor Janusz Gruchała.

Trzeba podkreślić, że zarówno w Rzeszowie, jak i w Krośnie w obradach uczestniczyło bardzo wielu studentów.

Wielką radością dla organizatorów był przyjazd wnuków i prawnuików Profesora. Gościliśmy panie Barbarę Poźniakową i Małgorzata Biernacką z Krakowa, a z Wrocławia przyjechali wnuk Michał Pigoń z synem Andrzejem i prof. Jakub Pigoń z żoną i córkami – Zosią i Marysią. Wszyscy uczestnicy konferencji podkreślali wyjątkową atmosferę spotkania, pełną ciepła i życzliwości.

Przypominają się słowa, które kiedyś napisał profesor Tadeusz Ulewicz o Stanisławie Pigioniu i atmosferze, która panowała wokół Niego: *Dobra i czysta..., w której się spokojnie pracowało, i szczerzy staropolski razowiec, któremu można zaufać. Rzetelny i nieprzeplacony.*

MP

DR HENRYK PIETRZAK rzecznikiem prasowym UR i pełnomocnikiem rektora ds. promocji i marketingu

Urodził się 8 marca 1958 roku w Krośnie. Ukończył Liceum Ogólnokształcące w Dukli, gdzie mieszkał do czasu rozpoczęcia studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po maturze studiował także w Studium Kulturalno-Oświatowym i Bibliotekarskim w Krośnie.

Ukończył psychologię na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UJ w 1984 roku i rozpoczął pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. W czasie studiów czynnie zajmował się kulturą studencką (był przew. komisji kultury UJ), współpracował także ze studenckim Alma Radio. W Rzeszowie zaś był opiekunem radia WSP Feniks. W 1990 otrzymał dyplom doktora w Instytucie Psychologii Społecznej ANS w Warszawie.

W swojej pracy zawodowej przez cały czas związany był z rzeszowską WSP, gdzie jako adiunkt prowadził zajęcia w Zakładzie Psychologii Instytutu Pedagogiki. Przez dwie kadencje pełnił funkcję prodziekana wydziału, był członkiem Senatu Uczelni. Pracował także w Wyższej Szkole Społeczno-Gospodarczej w Tyczynie, w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz jako wykładowca i trener Stowarzyszenia Promocji Przedsiębiorczości Rzeszowskiej Szkoły Menedżerów.

Z Radium Rzeszów SA związany od chwili powstania Spółki: był członkiem pierwszej Rady Nadzorczej. Pełnił także funkcję przewodniczącego Rady Programowej rozgłośni. Decyzją Rady Nadzorczej z 27 września 2000 roku został powołany w skład Zarządu, w którym odpowiadał za działania marketingowe, inwestycyjne i reklamowe.

Był prezesem Zarządu Polskiego Radia Rzeszów SA.

Opublikował ponad czterdzieści artykułów i sześć książek z zakresu psychologii i politologii.

Był założycielem i współwłaścicielem telewizji lokalnej Teleres.

Od listopada br. pełni funkcję pełnomocnika rektora UR ds. promocji i marketingu oraz rzecznika Uniwersytetu.

Dr PAWEŁ LENIK

Paweł Lenik urodził się w 3 lutego 1978 r. w Krośnie. Szkołę podstawową ukończył w 1993 r. Po zdaniu matury w Zespole Szkół Technicznych w Przemyślu, w 1997 r. rozpoczął studia w Zamiejscowym Wydziale Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej. Od 1998 r. kontynuował naukę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie na kierunku wychowanie fizyczne. W okresie studiów był czynnym zawodnikiem sekcji koszykówki CWKS „Resovia”. Reprezentował w tym czasie barwy WSP i następ-

nie Uniwersytetu Rzeszowskiego na mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w koszykówce, zdobywając drużynowo w 2000 i 2005 roku tytuły Mistrza Polski.

Studia ukończył w 2002 roku, uzyskując tytuł magistra wychowania fizycznego ze specjalnością gimnastyka korekcyjna z elementami rehabilitacji. W czasie studiów uzyskał również uprawnienia instruktora lekkoatletyki oraz koszykówki.

Od października 2002 roku jest zatrudniony jako asystent na Wydziale Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. W 2005 roku ukończył studia podyplomowe na Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, uzyskując tytuł trenera II klasy w koszykówce.

Paweł Lenik 11 lipca 2006 r. otworzył przewód doktorski w Zamiejscowym Wydziale Kultury Fizycznej w Gorzowie Wielkopolskim AWF w Poznaniu. Tematem rozprawy jest *Koszykówka w Polsce w latach*

1973-2004. Promotorem pracy został prof. dr hab. Kazimierz Obołyński. Rozprawa dotyczy rozwoju koszykówki w Polsce od 1973 roku. Taka cezura czasowa (1973 rok) związana jest z powstaniem w tym roku Polskiej Federacji Sportu. Powstanie tej instytucji stanowiło istotną zmianę w strukturze organizacyjnej polskiego sportu i tym samym rozpoczęło nowy etap w jego rozwoju, jak również miało wpływ na późniejsze funkcjonowanie Polskiego Związku Koszykówki. Obrona pracy doktorskiej odbyła się w Gorzowie Wlkp. 17 listopada. Rada Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej AWF zatwierdziła tytuł doktora nauk o kulturze fizycznej 18 listopada na swoim posiedzeniu.

W kręgu zainteresowań dra P. Lenika znajduje się także problematyka uwarunkowań rozwoju dzieci i młodzieży. W czasie pracy na wydziale brał czynny udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Dotychczas opublikował 22 artykuły, w tym – 7 z zakresu historii kultury fizycznej i sportu.

Dr PAWEŁ OSTROWSKI

Paweł Ostrowski urodził się w 1974 r. w Rzeszowie. W 1999 r. ukończył studia w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie na kierunku wychowanie fizyczne i zdro-

wotne, uzyskując tytuł magistra na podstawie pracy *Rozwój dyscyplin kolarskich w Polsce*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. L. Grzegorzcyka. Od 2001 roku pracuje jako asystent w Instytucie Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego w Zakładzie Pływania i Obozownictwa WWF UR, gdzie prowadzi zajęcia dydaktyczne i badania w ramach programu badawczego „Rozwój somatyczny, dojrzewanie płciowe i sprawność fizyczna dzieci i młodzieży szkolnej i akademickiej regionu bydgoskiego, rzeszowskiego i bieszczadzkiego” pod kierunkiem prof. dra hab. n. med. Władimira Bożiłowa.

18 czerwca 2008 r. P. Ostrowski obronił pracę doktorską *Biologiczny*

wzorzec rozwoju fizycznego i sprawności fizycznej dzieci i młodzieży Podkarpacia – ocena wybranych zależności, a w dniu 24 czerwca Rada Wydziału Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu zatwierdziła obronę, nadając mu tytuł doktora nauk o kulturze fizycznej.

Dotychczas opublikował 6 artykułów oraz wziął udział w 8 konferencjach naukowych. Jest członkiem Podkarpackiego Towarzystwa Antropologicznego, Podkarpackiego Towarzystwa Naukowego, Polskiego Związku Narciarskiego, Polskiego Związku Pływackiego oraz Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie.

Pracownicy Katedry Agrobiologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Rzeszowskiego aktualizują dane o chronionych obiektach na Podkarpaciu

Od 2003 roku Katedra Agrobiologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Rzeszowskiego na zlecenie Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego prowadzi inwentaryzację pomników przyrody naszego województwa. Jej celem jest stworzenie aktualnej bazy danych dotyczącej obiektów obejmowanych ochroną prawną od przeszło pół wieku. Celem inwentaryzacji jest uzupełnienie danych o chronionych obiektach oraz pozyskanie informacji o stanie obiektów, np. drzew. Jest zrozumiałe, że w okresie 50 lat stan wielu znacznie się pogorszył, niektóre z nich przestały istnieć, wpisuje się na listę kolejne – niestety coraz rzadziej. Zmienił się właściciel gruntów, zdezaktualizowały mapy i to wszystko powoduje konieczność weryfikacji danych znajdujących się w posiadaniu wszystkich jednostek odpowiedzialnych

za stan pomników przyrody. Dlatego też inwentaryzacja prowadzona jest we współpracy z Regionalnymi Dyrekcjami Lasów Państwowych w Krośnie i Lublinie oraz zainteresowanymi nadleśniczwami, a także starostwami i urzędami gmin. W tej pracy ze strony Uniwersytetu uczestniczą też studenci, którzy pozyskują w ten sposób materiał do prac licencjackich i magisterskich.

W trakcie badań odnajduje się pomniki w terenie (niestety już nie wszystkie), dokonuje szeregu pomiarów, określa pozycję geograficzną (GPS) i aktualny ich stan (w przypadku drzew kondycję zdrowotną). Na tej podstawie powstają arkusze weryfikacyjne zawierające wszelkie informacje dotyczące pomników (w przypadku grupowych – każdego drzewa, czy skałki), mapki z ich lokalizacją i dokumentacją fotogra-

ficzną, a także propozycje koniecznych zabiegów ochronnych.

Dotychczas przebadano ponad 500 pomników (niemal 1300 drzew, płatów roślinności, skał, wodospadów i innych obiektów) w jedenastu powiatach: brzozowskim, jasielskim, kolbuszowskim, krośnieńskim, leskim, przeworskim, ropczycko-sędziszowskim, rzeszowskim, sanockim, strzyżowskim i tarnobrzeskim. W trakcie zbierania i opracowywania są materiały z powiatu bieszczadzkiego.

Wakacje to okres dalekich wypraw i poznawania tego co jest blisko nas, a czego jeszcze nie znamy. Może tych kilka zdjęć, wybranych z olbrzymich zasobów państwa Reszelów, pracujących na Wydziale Biologiczno-Rolniczym naszego Uniwersytetu, zachęci turystów do lepszego poznania Podkarpacia?

ZDJĘCIA POMNIKÓW PRZYRODY (autorzy: Hanna i Roman Reszelowie)

Wychodnia skalna „Duży Kamień” w rezerwacie Polanki (Bykowce, pow. sanocki)

Fragment skały „Kamień Leski” (Glinne koło Leska)

Buk zwyczajny obok pomnikowej wychodni skalnej „Diabli Kamień” (Folusz, pow. jasielski)

Fragment skały „Kamień Leski” (Glinne koło Leska)

Jarzab pospolity w rozwidieniu pomnikowego dębu szypułkowego przed pałacem w Dubiecku (pow. przemyski)

Odsłonięty fisz karpacki na ścianie dawnego kamieniołomu w Krywem (pow. bieszczadzki)

Skalna ściana w Myczkowcach górująca nad zakolem Sanu (pow. leski)

Wodospad na potoku Olszanica w Uhercach Mineralnych (pow. leski)

Widok z „Dwernika Kamienia”, którego szczyt jest pomnikiem przyrody (leśnictwo Nasieczne, pow. bieszczadzki)

Wodospad na potoku Hylaty (las leśnictwa Jawornik, pow. bieszczadzki)

Jeden z dwóch dębów szypułkowych przy XV-wiecznym kościele w Trzcinicy (pow. jasielski)

Lipa drobnolistna rosnąca na terenach nieistniejącej wsi Beniowa (pow. bieszczadzki)

Platan klonolistny w parku przeworskim obok pałacu Lubomirskich

Aleja grabowa w parku przeworskim, za pałacem Lubomirskich

Lipy drobnolistne otaczające kościół w Dobrkowie (pow. dębicki)

Opieka nad magistrantką wymaga „dużego wysiłku od promotora” (dąb szypułkowy w leśnictwie Stale, pow. tarnobrzeski)

Jan Wolski

Dialog pogranicza kulturowego. Międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana przez Instytuty Filologii Polskiej i Germańskiej UR

W dniach 8–9 października 2008 r. w murach naszego Uniwersytetu miały miejsce obrady międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Instytut Filologii Polskiej oraz Instytut Filologii Germańskiej, a zatytułowanej *Dialog pogranicza kulturowego (odrębność – wymiana – przenikanie)*, kierowanej przez prof. dr hab. **Oksanę Weretiuk**. Obradom patronowali Konsul Generalny Republi-

ki Federalnej Niemiec w Polsce **Thomas Gläser** i Konsul Honorowy Ukrainy w Polsce **Jerzy Krzanowski**, zaś uroczystego otwarcia zechciał dokonać Jego Magnificencja Rektor UR prof. dr hab. **Stanisław Uliasz**, który w ramach swoich naukowych kompetencji, zajmuje się właśnie problematyką pograniczności.

Udział w konferencji wzięło 68 osób z kraju i zagranicy. Najliczniejsza

grupę gości zagranicznych stanowili przedstawiciele Ukrainy (Uniwersytety: Lwowski, Kijowski, Przykarpacki

w Iwano-Frankowsku, Tarnopolski Instytut Technologii Informacyjnych i Społecznych oraz tamtejszy Uniwersytet Pedagogiczny, Bierdiański Uniwersytet Managementu i Biznesu, Uniwersytet w Czerkasach) oraz po jednym przedstawicielu z Austrii, Niemiec i Wielkiej Brytanii. Uczestnicy krajowi przyjechali z Uniwersytetów: Warszawskiego, Jagiellońskiego, Szczecińskiego, Śląskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Wrocławskiego, Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, niekiedy w kilkuosobowych reprezentacjach, a także przedstawiciele kilku wydziałów naszego Uniwersytetu.

Odwołując się do podobnych inicjatyw podejmowanych wcześniej przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a następnie Uniwersytet Rzeszowski (*Galicja i jej dziedzictwo; Stosunki kulturowo-literackie polsko-wschodniostowiańskie; Dialog kultur wspólnot pogranicza; Pogranicze kultur; Topika pogranicza w literaturze polskiej i niemieckiej*) organizatorzy konferencji podjęli próbę, aby dotychczasowy interdyscyplinarny dorobek badań pogranicza kulturowego związanego ściśle ze specyfiką regionu, w którym się znajdujemy, obszarów przenikania i dialogowania kultur polskiej, ukraińskiej, niemieckiej, żydowskiej, słowackiej, węgierskiej, rumuńskiej, czyli umownego obszaru Galicji, twórczo kontynuować, pogłębić i rozszerzyć do uniwersalnych wymiarów idei wielokulturowości.

Niewątpliwie w toku obrad, dyskusji oraz rozmów kulturalnych została

rozbudowana perspektywa zagadnień i pól badawczych. Pojawiły się także nowe problemy, interpretacje i próby odczytań związane z tematyką pogranicza i przenikania się kultur. Znacząco manifestowały się zagadnienia etniczności i regionalizmu. Wzrósł postrzeżenie tożsamości kulturowej widzianej z perspektywy wielokulturowości, doświadczenia międzykulturowego, bilingwizmu i współpracy transgranicznej. Weryfikacji poddano tradycyjne wyobrażenia kresów i pogranicza jako zagrożonej granicy oraz nostalgicznego wspomnienia ich jako ziemi utraconej. Taki sposób postrzegania tej problematyki coraz trudniej daje się pogodzić ze współczesnymi rozpoznaniem kategorii pogranicza. Chociaż nie od dziś wiadomo, że ów mit kresowy jest ambiwalentny i wieloznaczny, oparty nie tylko na samym wywoływaniu z pamięci, ograniczany do prób zrekompenzowania „winy” porzucenia, czy „zdradły” obszaru i środowiska rodzimego.

Nowemu odczytaniu poddano także dość powszechne przekonanie, że kresowość odzwierciedla etniczny sposób patrzenia na geografie oraz odpowiadający mu sposób orientacji w przestrzeni, jak też jej porządkowania i wartościowania. Coraz bardziej widoczne jest jej rozumienie jako wspólnoty wielonarodowej, nie ograniczającej się do bycia własnością jednej nacji. Staramy się więc nie zastrzekać sytuacji konfliktowych, lecz poszukiwać miejsc wspólnych, obszarów porozumienia, nie dominacji i podboju, a współdziałania, przenikania, wzajemnego inspirowania. Jak-

kolwiek widać wyraźnie, że kategoria kresów jest wciąż przydatna dla interpretacji wielu zjawisk literackich i kulturowych ujmowanych w perspektywie historycznej. Przy jej pomocy można ukazać zjawiska, których znaczenia nie dadzą się zredukować tylko do polonocentrycznej optyki „kresowej”. Część z nich staje się zrozumiała wówczas, kiedy ujmujemy je przez pryzmat kontaktów, zarówno tych wspólnotowych, łączących, „dialogowych”, jak i tych konfliktowych, na stykach różnych narodowych kultur i literatur, na styku języków, religii, obyczajów oraz odrębnych form życia. Śledząc je na gruncie literatury możemy rozpoznać odbicie tych zjawisk i ich swoistą estetyczną waloryzację. To, co jest szczególnie ciekawe, pochodzi z narzucenia różnorodnych składników, często w jednym dziele literackim.

Z perspektywy Polaka, Ukraińca, Niemca czy Austriaka, a zapewne także Irlandczyka, Roma, Łemka, Żyda czy Ormianina, by wspomnieć te nacje, o których na konferencji debatowano najczęściej, odmiennie układają się znaczenia dyskutowanych pojęć. Ten sam utwór literacki inaczej może funkcjonować wpisany w obręb innej literatury i innych kontekstów. Odmiennie może się układać jego wartościowanie. Zapewne także pamiętać tu należy o zewnętrznej presji polityki, ideologii czy odniesień narodowościowych.

W obecnych i przyszłych badaniach problematyki pograniczności należy rozszerzyć ich perspektywę na różne formy kontaktu literatur i twórców odmiennych narodowości, na wspólne inspiracje i lektury, osobiste znajomości, podobną lokalizację przestrzenną oraz problematykę przekładową. I to nie tylko – co znakomicie wykazała nasza konferencja – odnoszoną do obszarów geograficznych na wschodzie Polski, ale także do terenów na zachodzie, północy czy południu, jako że dla pogranicza niezwykle istotna jest twórczość „dwu” i „wielojęzyczna” pisarzy rozmaicie ujmowanych we własnych literaturach narodowych, często przeciwstawianych i ocenianych, ale to właśnie pogranicza kulturowe stwarzają dogodne warunki dla dialogu i współistnienia kultur, służą ich przekształcaniu się i przenikaniu. Nie zapominajmy też, że akcentując siłę oddziaływania różnych nurtów kultury, ostatnie lata przyniosły – jako nowy impuls badawczy – rozważania nad kolonializmem i postkolonializmem.

Konferencja o *Dialogu pogranicza kulturowego* wzbudziła duże zainteresowanie w środowiskach naukowych, czego skutkiem była konieczność selekcji referatów już na etapie wstępnego konstruowania programu obrad i bolesny przymus eliminacji wielu zgłoszeń. Warto także podkreślić i ten fakt, że choć w składzie referentów dominowali poloniści, to jednak dużą grupę stanowili też germaniści, ukraińscy, a także angielscy, kulturoznawcy, socjologowie, prasoznawcy i muzykolodzy. Takie wielośrodowiskowe spojrzenia z pewnością poszerzyły jego perspektywę i wzbogaciły rozumienie zjawiska pogranicza kultur, inspirując dalsze w tej mierze badania.

Międzynarodowa konferencja Wychowanie fizyczne, sport i rekreacja fizyczna w perspektywie społeczno-kulturowej

Pod patronatem European Academy for Carpathian Euroregion (Europejskiej Akademii na rzecz Euroregionu Karpackiego), Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu w Preszowie (Słowacja) i Podkarpackiego Towarzystwa Naukowego Kultury Fizycznej zorganizowana została konferencja naukowa, której hasło stanowi: *Wychowanie fizyczne, sport i rekreacja fizyczna w perspektywie społeczno-kulturowej*. Głównym organizatorem konferencji była Katedra Nauk Humanistycznych naszego Wydziału, której reprezentanci przygotowali wspaniałe warunki obrad i zadbali o wszystkie sprawy naukowe i logistykę.

Głównym celem spotkania była wymiana poglądów i doświadczeń, prezentacja wyników najnowszych badań, a także integracja środowiska naukowego zajmującego się teorią i praktyką wychowania fizycznego, sportu i rekreacji fizycznej. Konferencja była poświęcona refleksji naukowej nad kulturą fizyczną, realizowanej w perspektywie społeczno-kulturowej i humanistycznej. Szczegółowe sekcje tematyczne to:

- Tradycje i współczesność;
- Konteksty kulturowe;
- Wymiar etyczny i pedagogiczny;
- Aspekt socjologiczny i filozoficzny;
- Zagadnienia edukacji zdrowotnej;
- Współczesne problemy i propozycje modernizacji;
- Przegląd koncepcji teoretycznych;
- Organizacja i zarządzanie kulturą fizyczną.

W Komitecie naukowym mieliśmy przyjemność gościć naukowców z: Japonii (prof. dr Hitoshi Ebishima), Danii, Węgier, Czech, Słowacji, Niemiec i wielu ośrodków akademickich z całej Polski.

Rejestracja oraz ceremonia rozpoczęcia odbyła się 14 XI w bibliotece UR. W imieniu władz UR powitał zebranych prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Aleksander Bobko, życząc owocnych obrad. Zabrali głos również organizatorzy: dziekan WWF prof. dr hab. K. Obodyński i dr hab. W. J. Cynarski, prof. UR – przewodniczący Ko-

mitetu Naukowego Konferencji.

Prowadzącymi sesję plenarną byli profesorowie: Kazimierz Obodyński, Hitoshi Ebishima, Wojciech J. Cynarski. Niezwykle interesujące wykłady rozpoczął prof. Bernard Woltmann, a po nim zabrali głos: prof. Zbigniew Krawczyk, prof. Jerzy Kosiewicz oraz dr hab. prof. UR Władysław Pańczyk. Po zakończeniu tej części wykładów nastąpił czas ciekawej dyskusji, po której nastąpiła przerwa na obiad.

Od godz. 14³⁰ już w budynkach Wydziału WF UR odbyły się 4 sesje tematyczne:

- Społeczno-kulturowe i aksjologiczne uwarunkowania kultury fizycznej (przewodniczący – Hitoshi Ebishima, Jerzy Kosiewicz, Jan Szymd); pod nieobecność profesorów Kosiewicza i Szymda sesję tę poprowadziła wraz z prof. H. Ebishimą dr Ewa Polak;

- Historyczne aspekty wychowania fizycznego, sportu i rekreacji fizycznej (przewodniczący – Andrzej Nowakowski, Mirosław Ponczek, Teresa Socha);
- Socjologiczne i psychologiczne aspekty wychowania fizycznego i sportu (przewodniczący – Magdalena Duricekova, Wojciech J. Cynarski, Bohdan Myckan);

- Analizy i aplikacje teorii wychowania fizycznego (przewodniczący – Milan Duricek, Stanisław Cieszkowski, Wojciech Bajorek).

Wśród referatów w sekcjach na uwagę zasługiwały m.in.: prof. dr Hitoshi Ebishima *Current Discussion on Budo in the Educational and Nationalistic Context of Japan*, dr hab. prof. AWF Teresa Socha *Stulecie uczestnictwa kobiet w sporcie*, dr Dorota Pawlik *Tradycyjne elementy kultury fizycznej Maorysów na wybranych przykładach*, dr Anna Nizioł *Elementy stylu życia kibiców piłkarskich a ich wizerunek w społeczeństwie*, prof. J. Junger, dr T. Slancová, dr R. Kandrač, dr K. Zusková, dr P. Bakalár *The Effect of Physical Activity on Coordination Abilities of Movement Regulation* oraz mgr Dagmara Sądecka *Poziom aktywności fizycznej studentów Polski południowo-wschodniej*.

Po zakończeniu obrad w sesjach udaliśmy się na zwiedzanie rzeszowskiej trasy podziemnej oraz kolację w Grand Hotelu, połączoną ze spotkaniem integracyjnym.

W sobotę 15 XI odbyły się dwie sesje:

- Z perspektywy teorii motoryczności i rekreacji ruchowej (przewodniczący – Władysław Pańczyk, Jan Junger, Stanisław Zaborniak).
- Między kulturą fizyczną a kulturą zdrowia (przewodniczący – Juliusz Migasiewicz, Teresa Socha, Wojciech J. Cynarski).

Zakończenia i podsumowania obrad, w których udział wzięło ponad 50 uczestników, dokonali: prof. Wojciech J. Cynarski, prof. Teresa Socha, prof. W. Pańczyk, dr Ewa Polak oraz dr Wojciech Bajorek.

Z wybranych materiałów powstać ma samodzielna monografia. Cele konferencji postawione przez Katedrę Nauk Humanistycznych zostały zrealizowane, zostały zaprezentowane najnowsze doniesienia i wyniki badań, nastąpiła dyskusja i wymiana poglądów. Spotkanie było cenne i inspirujące. Liczymy, że i w następnych latach uda się kontynuować tak ciekawe i ważne dla nauk o kulturze fizycznej kontakty.

Waldemar Lib

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa TECHNIKA – INFORMATYKA – EDUKACJA 2008

W dniach 23–24. 09. 2008 odbyła się w Iwoniczu Zdroju VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa **TECHNIKA – INFORMATYKA – EDUKACJA**. Konferencja została zorganizowana przez Zakład Dydaktyki Techniki i Informatyki Instytutu Techniki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Komitet naukowy tworzyli:

Prof. dr hab. **Waldemar Furmanek** – Uniwersytet Rzeszowski – przewodniczący (Polska),

Prof. zw. dr hab. **Stefan M. Kwiatkowski** – Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (Polska),

Prof. dr hab. **Mirosław Frejman** – Uniwersytet w Zielonej Górze (Polska),

Prof. dr hab. **Jolanta Wilsz** – Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie,

Prof. dr hab. inż. **Ján Stoffa** – Uniwersytet w Nitrze (Słowacja),

Doc., PhDr., Ph.D. **Miroslav Chráska** – Uniwersytet w Olomoucu (Czechy)

Doc. dr **Jiri Kropáč** – Uniwersytet w Olomoucu (Czechy),

Prof. dr hab. **Juraj Plenковиć** – Uniwersytet w Rijeci (Chorwacja),

Prof. dr hab. **Victor Sidorenko** – Uniwersytet Pedagogiczny w Kijowie (Ukraina),

Prof. dr hab. inż. **Várkoly Ladislav** – Politechnika Radomska (Polska),

Dr **Wojciech Walat** – Uniwersytet Rzeszowski – sekretarz naukowy (Polska),

W Komitecie organizacyjnym konferencji pracowały następujące osoby:
Dr **Waldemar Lib** – przewodniczący komitetu organizacyjnego,

Anna Tabaczek,

Mgr **Arkadiusz Nisztuk**.

W konferencji brali udział goście z Polski, Niemiec, Chorwacji, Czech, Słowacji oraz Rosji. Reprezentowali m.in. ośrodki akademickie z Czech Budziejowic i Ołomuńca (Czechy), Bańskiej Bystrzycy, Nitry, i Preszowa, (Słowacja), Kijowa (Ukraina), Osijeku, Rijeki i Zadaru (Chorwacja), Braunschweig (Niemcy), Jekaterinburga (Rosja). Krajowe ośrodki akademickie reprezentowali naukowcy z Uniwersytetów: Bydgoskiego, Opolskiego, Rzeszowskiego i Śląskiego; Akademii Pedagogicznej w Częstochowie, Krakowie; Politechniki: Częstochowskiej i Radomskiej oraz Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Ogółem wygłoszonych zostało 77 referatów, w tym 31 przez uczestników zagranicznych. Obrady były podzielone na dwie grupy: **TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE PROBLEMY EDUKACJI TECHNICZNEJ** oraz **TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE PROBLEMY EDUKACJI INFORMATYCZNEJ**.

W grupie pierwszej wyszczególniono pięć sekcji. W sekcji: *Wybrane problemy edukacji technicznej w szkole ogólnokształcącej* poruszano kwestie niektórych problemów współczesnej dydaktyki techniki budowanej w konieksji z teorią edukacji technicznej z uwzględnieniem podstawowych modeli badań we współczesnej pedagogice. Ponadto autorzy uwagę badawczą koncentrują na wieloznaczności pojęcia „technika”, eksponując ambiwalentny stosunek do techniki, z jakim mamy do czynienia w kulturze zachodniej. Poruszane także były zagadnienia integracyjnej koncepcji edukacji technicznej w szkole powszechnej, kreśląc system spójnych standardów edukacyjnych w tym zakresie; diagnozy dotyczącej koncepcji treści kształcenia w nauczaniu techniki w edukacji wczesnoszkolnej oraz alfabetyzacji dzieci z zaburzeniami ruchowymi na tym etapie edukacyjnym; sensie nauczania w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w szkole podstawowej; kierunkach przemian nauczania techniki w systemie szkolnym Słowacji, a także głównych założeniach systemu kształcenia ogólnego i ogólnotechnicznego w Badenii-Wirtembergii oraz w Hiszpanii. Na zakończenie przedstawiono sprawozdanie z szeroko

zakrojonych badań szkolnych i pozaszkolnych pojęć technicznych i informatycznych w zasobie leksykalnym uczniów VI klasy szkoły podstawowej.

Sekcja: *Wybrane problemy dydaktyki techniki* koncentrowała się wokół zagadnień możliwości stosowania układanek geometrycznych (tangramów) w rozwijaniu twórczości technicznej uczniów; związków wyobraźni i myślenia technicznego z rozwojem umiejętności twórczych działań; wykorzystania metody projektów w rozwoju kreatywności uczniów; określania miejsca i roli projektowania w działalności technicznej uczniów; projektowania i weryfikacji testów szkolnych osiągnięć uczniów służących do pomiaru wiadomości i umiejętności z rysunku technicznego; konieczności wprowadzenia do szkół elementów treningu twórczości. Na zakończenie tej sekcji zostały przedstawione przykładowe komputerowe ćwiczenia rysunkowe rozwijające wyobraźnię przestrzenną uczniów szkół podstawowych.

W sekcji: *Wybrane problemy edukacji zawodowej* autorzy przedstawili opracowania dotyczące porównania tendencji występujących w edukacji zawodowej na Ukrainie na tle krajów Europy Zachodniej oraz przygotowania nauczycieli przedmiotów zawodowych na przykładzie szkół rolniczych Ukrainy; sprawozdania z realizacji projektu badawczo-wdrożeniowego dotyczącego przygotowania modułowego systemu kształcenia zawodowego; konieczności zweryfikowania dotychczasowego podejścia do problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy w jednostkach oświatowych różnego typu i poziomu edukacji zgodnie z aktualnymi uregulowaniami normatywnymi. W ostatnim wystąpieniu zwrócono uwagę na funkcjonowanie uniwersytetów trzeciego wieku jako instytucji przyczyniających się do podniesienia jakości życia ludzi po zakończeniu czynnej pracy zawodowej.

Sekcja: *Wybrane problemy kształcenia nauczycieli techniki* została poświęcona zagadnieniom unowocześnienia treści zajęć z różnych przedmiotów realizowanych w ramach studiów związanych z edukacją techniczną, a szczególnie z kształtowaniem i rozwijaniem umiejętności potrzebnych nauczycielowi techniki do skutecznego komunikowania się w procesie dydaktycznym: rolę i miejsce pytań w dialogu nauczyciel – uczeń na lekcjach techniki; przygotowaniem nauczycieli techniki w oparciu o ramowy program studiów na uniwersytetach w Republice Czeskiej; przygotowaniem nauczycieli techniki i informatyki do nowych zadań edukacyjnych; specyfiką przygotowania nauczycieli techniki pod względem merytorycznym, metodycznym i praktycznym oraz rozwijaniem kompetencji zawodowych nauczycieli techniki na przykładzie badań przeprowadzonych w Katedrze Wychowania Technicznego na Uniwersytecie Konstantina Filozofa w Nitrze.

W ostatniej piątej sekcji: *Wybrane problemy edukacji ekologicznej i środowiskowej* poruszano problematykę dotyczącą rozwoju świadomości ekologicznej społeczeństwa na przykładzie badań przeprowadzonych w szkołach podstawowych i ponadgimnazjalnych województwa małopolskiego; propozycji ochrony nowych obiektów geologicznych w rejonie Podola na Ukrainie w ramach badań przeprowadzonych przez pracowników naukowych i studentów; naukowo-praktycznych badań w zakresie społeczno-środowiskowych problemów rozwoju rolnictwa Ukrainy; zastosowania

w kształceniu studentów metod wizualizacji optycznej na przykładzie anemometrii obrazowej DPIV w badaniach przepływu oraz możliwości wprowadzenia w kształceniu studentów ochrony środowiska metod pomiarów substancji toksycznych w atmosferze i wodzie.

W drugiej części tematycznej – *TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE PROBLEMY EDUKACJI INFORMATYCZNEJ* – występowały sekcje: *Wybrane problemy edukacji informacyjnej i informatycznej*, *Wybrane problemy e-edukacji* oraz *Zastosowanie technologii informacyjnych w edukacji*.

W pierwszej autorzy skoncentrowali się na zagadnieniach związanych z przemianami w edukacji, jakie wynikają z rozwijających się technologii informacyjno-komunikacyjnych; określeniu zakresu przemian zachodzących w świadomości ludzi pod wpływem upowszechniania technologii hipertekstu. Kolejne wystąpienia dotyczyły korzyści wynikających z zastosowania ICT w edukacji z konstruktivistycznego punktu widzenia; wykorzystania mediów w komunikacji edukacyjnej, co stwarza niespotykane dotąd możliwości w tym zakresie; określenia roli i miejsca mediów w rozwijaniu umiejętności komunikowania się na przykładzie zbioru umiejętności komunikacyjnych uczniów szkół podstawowych w Wielkiej Brytanii; wyboru spośród mnogości informacji zawartych na różnych nośnikach danych istotnych dla użytkownika; ważności kształtowania obrazu własnej osoby w dobie upowszechnienia różnego rodzaju informacji; określenia rodzajów i możliwości wykorzystania filmów dydaktycznych w prezentacjach multimedialnych; organizacyjnych form edukacji wspieranych przez komputer i inne urządzenia prezentacyjne; modeli dwu- i trójskładnikowych metod oceny edukacyjnych programów komputerowych; problematyki rozwijania motywacji dziecka podczas kształtowania umiejętności i konstruowania wiedzy na lekcjach informatyki oraz na poszukiwaniu dydaktycznych funkcji programów hipermedialnych.

Druga sekcja dotyczyła zagadnień związanych z możliwościami wykorzystania Internetu w kształceniu. Omówione zostały tu w szczególności: modele konfiguracji lokalnych edukacyjnych sieci komputerowych połączonych za pośrednictwem Internetu; potrzeba rozwijania kompetencji informacyjnych użytkowników Internetu na przykładzie badań przeprowadzonych wśród studentów; znaczenie Internetu w podejmowaniu decyzji o wyborze kierunku kształcenia, na przy-

kładzie badań studentów edukacji techniczno-informatycznej i pedagogiki z informatyką; związki ICT z organizacją procesu dydaktycznego w szkole wyższej; wpływ Internetu na kształtowanie i rozwijanie kultury technicznej na przykładzie badań grupy uczniów gimnazjum oraz studentów różnych kierunków studiów. Kolejne cztery opracowania dotyczyły problemów nauczania zdalnego: konieczności zwrócenia uwagi na większe upodmiotowienie ucznia, pozwalające uwzględnić jego bezpośrednie preferencje informacyjne i sposób myślenia przy wykorzystaniu narzędzi sztucznej inteligencji; możliwości wykorzystania nowoczesnych narzędzi technologii informacyjnych i komunikacyjnych w pracy dydaktycznej nauczyciela, w szczególności systemów zdalnego kształcenia; znalezienia skutecznej metody kompensowania braku bezpośredniej obecności nauczyciela w e-learningu. Trzecią grupę w tej części stanowiły cztery wystąpienia dotyczące kompetencji informatyczno-informacyjnych nauczycieli. W pierwszym z nich autorka zwracała uwagę na rolę edukacji medialnej w społeczeństwie wiedzy, proponując klasyfikację kompetencji ogólnych i informatyczno-medialnych. W kolejnych omówiono: wyniki badań przeprowadzonych wśród nauczycieli kształcenia zintegrowanego, dotyczących znajomości i stosowania przez nich technologii informacyjnych; pochodzenie pojęć takich, jak: komputerowa biegłość i komputerowe kwalifikacje nauczycieli. Na zakończenie autorka poddała obszernej analizie pojęcie kompetencji, zwracając uwagę na zakres, jaki powinien charakteryzować nauczyciela i ucznia w społeczeństwie informacyjnym.

Ostatnia sekcja dotyczyła zastosowań technologii informacyjnych na zajęciach laboratoryjnych z przedmiotów technicznych; wykorzystanie technik komputerowych w metodyce wyznaczania mikrotwardości warstwy wierzchniej; zastosowanie metod biometrycznych i kryptograficznych jako przedmiotu studiów; możliwości, jakie stwarzają programy komputerowe do przeprowadzania retuszu czarno-białych fotografii archiwalnych na przykładzie programu graficznego *GIMP*; komputerowe wspomaganie projektowania z wykorzystaniem programów z grupy *AutoCAD*; obiektowe modelowanie aplikacji dydaktycznych na przykładzie wizualizatora 3D dla funkcji dwóch zmiennych; interfejs

aplikacji *Matlab* do prezentacji dynamiki układów opisanych równaniami różniczkowymi zwyczajnymi na przykładzie układu RLC; zastosowanie aplikacji w środowisku programistycznym *Delphi*, wspomagającej analizę dynamiki układów opisanych równaniem różniczkowym drugiego rzędu; wprowadzenie do nauczania programów symulacyjnych stworzonych w języku *Java*, ukazane w trzech etapach: formułowania założeń teoretycznych, przykładowych modeli programów symulacyjnych oraz badań ich skuteczności dydaktycznej; konstrukcję przykładowego modułu przelączającego na podstawie obserwacji zdjęć z obserwowanych procesów; możliwości wykorzystania komputera w edukacji zawodowej na przykładzie kształcenia dla potrzeb turystyki i hotelarstwa. Na zakończenie przedstawiono problemy automatycznego (komputerowego) tłumaczenia tekstów.

Należy podkreślić, że w konferencji brali także czynny udział studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego z kierunku Edukacja Techniczna i Informatyczna: Lucyna Pałucka, Marek Szewc, Tomasz Warzocha, Przemysław Podkula, Mateusz Kukuła, Michał Suszał, Łukasz Piecuch oraz Sławomir Wróbel. Ich wystąpienia dotyczyły możliwości, jakie daje program komputerowy *Inventor* w nauce projektowania części i podzespołów urządzeń mechanicznych i elektrycznych, wykorzystania systemu *Mikrotik* do zarządzania sieciami bezprzewodowymi oraz nowoczesnych rozwiązań *e-commerce*, które wywarły głęboki wpływ na specyfikę i sposób działania handlu i ogólnie pojętego biznesu.

Przygotowane przez uczestników konferencji referaty posłużyły za podstawę do opracowania pracy zbiorowej opublikowanej w postaci dwóch tomów. Tom IX pod redakcją prof. dr hab. **Waldemara Furmanka** i tom X pod redakcją dr **Wojciecha Walata**, które swoim zakresem tematycznym i częściami odpowiadają porządkowi, według którego przebiegały obrady konferencji.

Szeroki zakres tematów poruszonych przez uczestników konferencji skłania do refleksji nad współczesnym modelem kształcenia technicznego i informatycznego. Prowadzone rozważania wskazują, jak wiele pozostaje jeszcze do zrobienia w celu podniesienia efektywności kształcenia w zakresie techniki i informatyki w szkołach ogólnokształcących, jak również wykorzystania dostępnych technologii informacyjnych w codziennej pracy ucznia, studenta i nauczyciela.

Lidia Hatton-Chelpa

Czy prawo rozwiązuje sprawy współczesnego świata?

Konferencja „Prawo międzynarodowe wobec wyzwań współczesnego świata”, została zorganizowana przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uczestniczyło w niej 50 reprezentantów różnych ośrodków naukowych, parlamentu i Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Obradowano w dniach 16–19 września br. w Jasionce koło Rzeszowa Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Stanisław Uliasz** i kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji UR dr hab. **Elżbieta Dynia**, prof. nadzw.

Pierwszą część konferencji rozpoczęło wystąpienie prof. dra hab. Zbigniewa Rudnickiego z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, na temat: „Prawo międzynarodowe publiczne wobec współczesnych zagrożeń zbiorowego bezpieczeństwa”. Autor zwrócił uwagę, że wydarzenia ostatnich lat, takie jak na przykład interwencja Izraela w południowym Libanie, pogłębiają tendencję do – sprzecznego z Kartą Narodów Zjednoczonych – jednostronnego używania siły jako sposobu rozwiązywania sporów międzynarodowych. Jednocześnie podkreślił, że chociaż bywa, iż żywoune interesy państw zyskują priorytet przed normami prawa międzynarodowego, prawo to jest przestrzegane przez „prawie wszystkie państwa i prawie zawsze”. Jednak nie zawsze prawo międzynarodowe nadąża za nowymi zjawiskami występującymi w społeczności międzynarodowej, takimi na przykład jak terroryzm, przestępczość zorganizowana, ludobójstwo i wojny domowe, co wskazuje na potrzebę gruntownej reformy systemu prawa międzynarodowego.

Kolejny referat na temat: „Doktryna wojny sprawiedliwej a problem legalności tak zwanej interwencji humanitarnej we współczesnym prawie międzynarodowym”, wygłosił prof. dr hab. Roman Kwiecień z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Autor dokonał analizy pojęcia i tradycji wojny sprawiedliwej. Podkreślił, że tradycja wojny sprawiedliwej jest zbiorem doktryn, których początków można dopatrywać się w szkole greckiej i poglądach stoików, a przejętej przez Cicerona i transpono-

wanej do szkoły rzymskiej i wczesnego chrześcijaństwa. W tradycji wojny sprawiedliwej koegzystują dwa pojęcia: pokój i sprawiedliwość, a trzy podstawowe założenia wojny sprawiedliwej to słuszna przyczyna, właściwe intencje i legalność działań. Profesor zauważył, że na przestuzeni wieków tradycja wojny sprawiedliwej była w różny sposób recypowana i interpretowana. Odnosząc prawo do interwencji humanitarnej do tradycji wojny sprawiedliwej podkreślił, że prawo to ma umocowanie w wartościach i założeniach wojny sprawiedliwej, a słuszne jej przesłanki są tożsame z zasadami wojny sprawiedliwej (zasada proporcjonalności czy zakazem używania określonych rodzajów broni). W tej sytuacji podejmowanie działań zbrojnych, jako środka ostatecznego w sytuacji rażącego naruszenia praw człowieka, jest mniejszym złem aniżeli powstrzymanie się od działań, a użycie siły zbrojnej bez odniesienia do wartości jest jedynie napaścią.

Prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, w swoim wystąpieniu przedstawiła „Rozwój prawno-międzynarodowej ochrony dziedzictwa kulturalnego”. Zauważyła, że międzynarodowa ochrona dziedzictwa kulturalnego, która jest obiektem zainteresowania państw i innych podmiotów, ze względu na dobro całej ludzkości, nie jest niestety wystarczająco gwarantowana przyjmowanymi instrumentami prawnymi. Dokonując analizy uregulowań zawartych w konwencjach dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego i kulturalnego (materialnego i niematerialnego), wskazała na obowiązek eliminowania zagrożeń i podejmowania działań protekcyjnych nakierowanych na ochronę tego rodzaju dziedzictwa.

Kolejną referentką, dr Edyta Lis z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, przedstawiła „Atrybucje odpowiedzialności prawno-międzynarodowej państwa za akty sprzeczne z prawem międzynarodowym”. Przeprowadziła analizę przesłanek skutkujących powstaniem i przypisaniem odpowiedzialności państwu, jako podmiotowi prawa międzynarodowego. Podsumowując wystąpienie autorka stwierdziła, że

ciąg dalszy na s.18–19

reguły odnoszące się do realizacji odpowiedzialności prawnomiędzynarodowej są przestrzegane.

Dr Joanna Połatyńska z Uniwersytetu Łódzkiego w wystąpieniu na temat: „Słuszność (*equity*) jako źródło prawa międzynarodowego” wskazała na brak możliwości jej stosowania jako źródła porządkującego, a jednocześnie orzekania wbrew zasadzie słuszności. Podsumowując rozważania na temat roli zasady słuszności, stwierdziła, że ma ona charakter uzupełniający w stosunku do źródeł prawa międzynarodowego.

W dyskusji, która miała miejsce po tej części obrad, głos zabrali: mgr Andrzej Makarewicz z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, prof. dr hab. Jerzy Kranz z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego w Warszawie, prof. dr hab. Janina Ciechanowicz - McLean z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr hab. Maria Frankowska, dr Artur Kozłowski z Uniwersytetu Wrocławskiego i prof. dr hab. Jerzy Menkes ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Uwagi uzupełniające swoje wystąpienia wygłosili także prof. dr hab. Roman Kwiecień z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz dr Joanna Połatyńska z Uniwersytetu Łódzkiego.

W drugiej części konferencji jako pierwszy wystąpił dr Tomasz Kamiński z Uniwersytetu Warszawskiego z referatem na temat: „Status prawnomiędzynarodowy Zatoki Syrt”. W swoim wystąpieniu przedstawił zagadnienie delimitacji wód Zatoki Syrt. Odnosił się także do problemu kwestionowanych przez Stany Zjednoczone, a zgłaszanych przez Libię roszczeń do wód zatoki.

Mgr Magdalena Słok z Uniwersytetu Warszawskiego w wystąpieniu na temat: „Negocjacje Rundy z Doha – wybrane aspekty”, poruszyła kwestię mandatu negocjacyjnego z Doha, omówiła główne założenia deklaracji ministerialnej z Doha oraz przedstawiła różne aspekty konwencji dotyczących ochrony środowiska. Zwróciła także uwagę na konieczność liberalizacji handlu towarami prośrodowiskowymi i poddała analizie definicję tego rodzaju towaru.

Prof. dr hab. Mieczysława Zdanowicz i dr Anna Doliwa-Klepacka z Uniwersytetu w Białymstoku zaprezentowały referat na temat: „Polityka wizowa Unii Europejskiej”. Autorki przedstawiły proces zintegrowania polityki wizowej w ramach Unii Europejskiej i jej aspekty, wskazały na istnienie listy państw trzech objętych

obowiązkiem wizowym i wspólnego wzoru wniosku wizowego. Przeanalizowały także kwestię środków odwoławczych, zwracając uwagę na brak jednolitych procedur w tym zakresie i realizację zasady wzajemności pomiędzy państwami członkowskimi i państwami objętymi obowiązkiem wizowym. Zasygnalizowały również proces tworzenia wizowego systemu informacyjnego, którego uruchomienie zaplanowano na maj 2009 r.

Problematykę tematu: „Kontrola konstytucyjna prawa europejskiego” przedstawiła dr Danuta Kabat z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Odnosząc się do roli Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości jako sądu konstytucyjnego, zwróciła uwagę na pewne korelacje, jakie zachodzą pomiędzy Trybunałem a amerykańskim Sądem Najwyższym. Autorka przedstawiła także tezę, że Wspólnoty Europejskie to organizacje międzynarodowe działające w oparciu o zasady federalne.

Kolejnym referentem był dr Wojciech Konaszczuk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, który poddał analizie „Wybrane zagadnienia energetyczne Unii Europejskiej”. Referent przedstawił główne założenia i zasady wyrażone w Karcie Energetycznej z 1994 roku, która jest podstawą formalnoprawną dla obrotu energią. Poruszył także problem systemu bezpieczeństwa obrotu energią i jego zależności od politycznego układu sił w Europie, obrazowane załamaniem tego systemu powodowanymi wypowiedaniem umów o dostawę energii przez największe spółki.

Drugą część konferencji zakończyło wystąpienie mgra Tomasza Dubowskiego z Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Białymstoku na temat: „Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Unii Europejskiej w świetle postanowień Traktatu z Lizbony”. W swoim wystąpieniu autor skupił się na tybie podejmowania decyzji i mechanizmach funkcjonujących w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

W dyskusji, sprowokowanej tą częścią obrad, głos zabrali: prof. dr hab. Janina Ciechanowicz-McLean z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr hab. Jerzy Kranz z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego w Warszawie, dr Danuta Kabat z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, prof. dr hab. Jerzy Menkes ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, dr Wojciech Konaszczuk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,

dr Artur Kozłowski z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Roman Kwiecień z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, dr Brygida Kuźniak z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W kolejnym dniu konferencji pierwszy referat pod tytułem: „Polska a Karta Praw Podstawowych” zaprezentowała dr Brygida Kuźniak z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Referentka przybliżyła uczestnikom rzeszowskiej konferencji problematykę ochrony praw człowieka w ramach Unii Europejskiej, głównych zasad i mocy wiążącej Karty Praw Podstawowych oraz Protokołu Brytyjskiego, do którego przyłączyła się Polska.

Kolejny referent, dr Adam Wiśniewski z Uniwersytetu Gdańskiego, zaprezentował „Uwagi o zastosowaniu doktryny marginesu oceny w prawie międzynarodowym”. Zdefiniował pojęcie marginesu oceny jako konstrukcję umożliwiającą organom stosującym prawo międzynarodowe (Europejski Trybunał Praw Człowieka, organy wspólnotowe, Komitet Praw Człowieka) wykorzystywanie dyskrecjonalności modyfikującej proces oceny danego stanu faktycznego, w odniesieniu do norm niedookreślonych. Dokonując całościowej oceny doktryny marginesu oceny stwierdził, że mimo iż może ona stanowić pole do nadużyć, zasługuje na pozytywną ocenę, ponieważ dzięki niej sądy międzynarodowe, które ją stosują, mogą rozwijać standardy konwencji.

Mgr Andrzej Makarewicz z Ministerstwa Spraw Zagranicznych w swoim wystąpieniu na temat: „Bezpieczeństwo człowieka (*Human security*) – cel nowego ładu światowego”, podkreślał konieczność ochrony i upodmiotowienia człowieka w celu zapewnienia jego bezpieczeństwa. Wyraził także pogląd o konieczności redefinicji pojęcia bezpieczeństwa międzynarodowego i suwerenności, ze względu na rosnącą współzależność państw i globalne zagrożenia.

Problematykę zagadnienia „Globalne prawo administracyjne: pojęcie, struktura wewnętrzna, zasady” przedstawił dr Marek Zieliński z Uniwersytetu Śląskiego. Dowodził, że posiadanie i korzystanie z instrumentów właściwych prawu administracyjnemu jest charakterystyczne nie tylko dla organów wewnętrznych. Zdaniem autora globalne prawo administracyjne jest zestawem instrumentów przeniesionych z administracyjnego prawa krajowego na grunt prawa międzynarodowego. Podkreśla, że wymaga także fakt, że w ramach administracji globalnej (administracyjnej przestrzeni globalnej) zacierają się po-

dział między prawem międzynarodowym a prawem wewnętrznym.

Kolejnym referentem był mgr Marcin Menkes ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, który poświęcił swoje wystąpienie tematowi: „Ewolucja podmiotowości funkcjonalnej organizacji międzynarodowych”. Autor przedstawił strukturę, zasady działania oraz ewolucję podmiotowości funkcjonalnej *Economic and Financial Organisation*. Przecanalizował także zagadnienie podmiotowości funkcjonalnej w orzecznictwie oraz wyraził pogląd, że największy wpływ na ewolucję podmiotowości ma praktyka.

Dr Agata Wnukiewicz-Kozłowska z Uniwersytetu Wrocławskiego wystąpiła z referatem na temat: „Prawo międzynarodowe wobec rozwoju współczesnej medycyny”. Sprezytowała co mieści się w pojęciu współczesnej medycyny (m. in. klonowanie człowieka, prokreacja wspomagana genetycznie, inżynieria genetyczna, eugenika) i z jakimi niebezpieczeństwami się wiąże. Omówiła pojęcia i stosunek prawa do klonowania terapeutycznego i prokreacyjnego, eugeniki, encefalopatii i transplantologii oraz zasygnalizowała problem rozpoznawania się turystyki medycznej. Przedstawiła również główne założenia konwencji bioetycznej przyjętej w ra-

mach Radw Europy. Natomiast w związku z brakiem wiążących uniwersalnych regulacji prawnych podkreślała konieczność ustalenia minimalnych standardów w tym zakresie.

Dr Dorota Pyć z Uniwersytetu Gdańskiego poświęciła swoje wystąpienie „Prawnej ochronie oceanu światowego”. Zdefiniowała pojęcie oceanu światowego, jako tak zwaną słoną powłokę ziemi, którą tworzą wszystkie morza, oceany, zatoki i cieśniny. Omówiła podstawowe zasady i cele prawa oceanu oraz przedstawiła podstawowe zagadnienia i problemy związane z jego ochroną. Wskazała także na konieczność koordynacji działań w zakresie ochrony oceanu światowego i zintegrowanego charakteru jego zarządzania.

Mgr Anna Richards z Uniwersytetu Łódzkiego zaprezentowała referat pod tytułem: „Ochrona podwodnego dziedzictwa kulturowego – status prawny wraków w prawie międzynarodowym”. Omówiła ogólne założenia Konwencji o ochronie podwodnego dziedzictwa kulturowego z 2002 roku. Podsumowując podkreśliła, że analizowana przez nią Konwencja nie stanowi w pełni ukształtowanego instrumentu prawnego.

W kończącej obrady dyskusji głos zabrali: dr Danuta Kabat z Uniwersyte-

tu Ekonomicznego w Krakowie, prof. dr hab. Zbigniew Rudnicki z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, dr Adam Wiśniewski z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, prof. dr hab. Maria Frankowska, prof. dr hab. Janina Ciechanowicz-McLean z Uniwersytetu Gdańskiego oraz mgr Andrzej Makarewicz z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Odpowiadając na pytania biorących udział w dyskusji, uwagi uzupełniające swoje wystąpienia wygłosili: dr Adam Wiśniewski z Uniwersytetu Gdańskiego, dr Marek Zieliński z Uniwersytetu Śląskiego oraz dr Dorota Pyć z Uniwersytetu Gdańskiego.

Zorganizowana przez Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego konferencja była doskonałą okazją do wymiany poglądów na aktualne problemy współczesnego prawa międzynarodowego. Wystąpienia jej uczestników oraz gorące dyskusje pokazały, jakie wyzwania stawia przed prawem międzynarodowym współczesny świat i jak bardzo potrzebne są reformy niektórych z jego obszarów.

Artur Czapiuga

XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Instytutu Filologii Rosyjskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego

W dniach 26–27 września 2008 r. odbyła się XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu *Rusycystyka i współczesność* zorganizowana przez Instytut Filologii Rosyjskiej UR wspólnie z Katedrą Komunikacji Interkulturowej Rosyjskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. A.I. Hercena w Sankt-Petersburgu (Rosja), Wydziałem Filologicznym Odeskiego Uniwersytetu im. I.I. Miecznikowa (Ukraina) oraz Katedrą Języka i Literatury Rosyjskiej Szkoły Wyższej w Nyiregyhazie (Węgry).

Współpraca IFR naszego Uniwersytetu z wymienionymi uczelniami nie ogranicza się wyłącznie do organizowania konferencji, ale obejmuje również dydaktykę i wspieranie rozwoju naukowego kadry. W ramach poszczególnych umów prowadzona jest wymiana grup stu-

denckich, co w znacznym stopniu podnosi atrakcyjność kierunku, a samej młodzieży umożliwia nie tylko uczenie się żywego języka rosyjskiego, lecz także poznawanie rosyjskich realiów języ-

kowo-kulturowych. Pracownicy IFR mogą natomiast, poza oczywistą możliwością podniesienia kompetencji językowych, skorzystać z dostępu do bibliotek, nabyć nowinki wydawnicze (za-

równy naukowe, jak i dydaktyczne), przeprowadzić badania do realizowanych projektów. Najdłużej rozwija się współpraca z Uniwersytetem Pedagogicznym w Sankt-Petersburgu – nawiązana została już w 1997 roku. Sześć lat później do współpracy przystąpił Uniwersytet Odeski oraz Wyższa Szkoła w Nyiregyhazie.

Część oficjalną obrad poprowadził przewodniczący komitetu organizacyjnego – dr Grzegorz Ziętała. W części tej wystąpił prorektor do spraw badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Aleksander Bobko, przedstawiciele współpracujących z IFR jednostek: prof. dr Irina Łysakowa, doc. Jewgienij Stiepanow i doc. Istvan Balogh oraz – w imieniu organizatorów – dr hab. prof. UR Antoni Paliński. Podkreślano wagę orga-

nizowania takich spotkań międzynarodowych, eksponowano korzyści wynikające z wieloletniej współpracy między uczelniami i kreślono plany na przyszłość.

Do Rzeszowa przybyło ponad 70 specjalistów z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa i glottodydaktyki z 9 państw: Rosji, Ukrainy, Węgier, Litwy, Łotwy, Czech, Kazachstanu, Finlandii i Polski. Byli to przedstawiciele 20 zagranicznych ośrodków akademickich i naukowych: Białgorodzkiego Uniwersytetu Państwowego oraz jego Filii Starooskolskiej (Rosja), Uniwersytetu im. Masaryka (Czechy), Uniwersytetu w Sialiaii (Litwa), Uniwersytetu Kamienieckiego (Ukraina), Niżegorodzkiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego (Rosja), Woroneskiego Państwowego (Rosja), Kazachskiego Uniwersytetu Stosunków Międzynarodowych i Języków Świata (Kazachstan), Charkowskiego Uniwersytetu Pedagogicznego (Ukraina), Charkowskiego Państwowego Uniwersytetu Radioelektroniki (Ukraina), Państwowego Uniwersytetu Farmaceutycznego w Charkowie (Ukraina), Państwowej Akademii Transportu Kolejowego w Charkowie (Ukraina), Liepajskiej Akademii Pedagogicznej (Łotwa), Bałtyckiej Akademii Międzynarodowej (Łotwa), Kijowskiego Państwowego Uniwersytetu Lingwistycznego (Ukraina), Instytutu Lingwistyki Akademii Nauk Ukrainy oraz zaprzyjaźnionych uczelni w Sankt-Petersburgu, Odessie i Njiregyhazie. Na konferencji reprezentowane było 11 krajowych ośrodków rusycystycznych z: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Szczecińskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu im. Ko-

pernika w Toruniu, Krakowskiej Akademii Pedagogicznej, Podlaskiej Akademii w Siedlcach.

Obrady toczyły się w trzech sekcjach językoznawczych, dwóch literaturoznawczych i dwóch metodycznych.

Językoznawcy wygłosili 30 referatów poświęconych komunikatywnym aspektom gramatyki i tekstu. W pierwszej sekcji lingwistycznej omawiano problemy pragmatyki językowej i konceptualizacji świata (E. Straś, A. Gasz, Sosnowiec; J. Tarsa, Opole; N. Siemienienko, Staryj Oskół; M. Vanhala-Aniszewski, Luwiaskiula; L. Siilin, Joensuu; E. Sawicka, Charków; N. Szwićcowa, Odessa; K. Świrko, Warszawa), odmian języka (J. Stiepanow, Odessa; D. Dziadosz, A. Krzanowska, Szczecin), jak również lingwistyki tekstu (T. Karasiowa, Woroneż). Referaty drugiej sekcji dotyczyły porównawczego opisu funkcjonowania rosyjskich jednostek leksykalnych na tle innych języków, zwłaszcza języka polskiego i angielskiego (O. Prochorowa, O. Diechnicz, J. Pupylnina, Białgoród; J. Gawriłowa, Charków) oraz zmian w systemie gramatycznym języka rosyjskiego (J. Koriakowcewa, Siedlce; M. Mocz, Lublin). W trzeciej sekcji lingwistycznej wygłoszono referaty poświęcone składni, głównie zdaniom pojedynczym, i problemom przekładu (I. Nagornij, Białgoród; L. Pozdniakowa, Charków; I. Lewina, Sankt-Petersburg; M. Puk, A. Rudyk, Z. Czapiga, Rzeszów).

W sekcjach literaturoznawczych wysłuchano 15 referatów poświęconych literaturze rosyjskiej i jej powiązaniom z literaturą innych narodów – polską (I.T. Wołkowińska, Kamieniec Podolski), ukraińską (E.B. Poliszczuk, Kijów) i arabską (Y. Sh'hadeh, Kraków); wygłoszony został artykuł dotyczący rosyjskiej literatury erotycznej (I. Balogh, Njiregyhaza). Omówiono także zagadnienia z zakresu teorii literatury (R. Rybicka, Lublin), jak również historii literatury rosyjskiej – dziewiętnastowiecznej (K. Prus, A. Lis-Czapiga, Rzeszów; A.S. Wołkowiński, Kamieniec Podolski; A.T. Malinowski, Odessa), przełomu wieków (L. Korenowska, Kraków) oraz dwudziestowiecznej (Z. Zbyrowski, Bydgoszcz; Z. Kuca, J. Tarkowska, M. Majchrzyk, Lublin; H. Grzyś, Rzeszów).

Obrady sekcji metodycznej dotyczyły głównie aktualnych problemów nauczania języka rosyjskiego jako obcego. Łącznie wygłoszono 35 refera-

tów. W zdecydowanej większości omawiano zagadnienia dydaktyki szkoły wyższej (I. Łysakowa, O. Miłowidowa, Sankt-Petersburg; A. Graszek-Tańska, Toruń; L. Pawłowska, Liepaja; K. Mikniewiczowa, Kraków; L. Ignatiowa, Ryga; A. Pado, Lublin; A. Paliński, E. Dzwierzynska, A. Żarska, M. Kossakowska-Maras, K. Buczek, J. Smoła, K. Marszał, M. Dziedzic, M. Mierzwa, B. Wszolek, Rzeszów). Ponadto referenci mówili o wykorzystaniu tekstu literackiego w nauczaniu języka rosyjskiego (W. Woźniewicz, Poznań), o aspekcie kulturowym w nauczaniu języka obcego (T. Pacholczyk, Poznań; S. Józefiak, Kraków; R. Grenarowa, Brno; T. Kulgildinowa, Almaty), o nauczaniu języka rosyjskiego w polskiej szkole (D. Dziewanowska, H. Zając, Kraków; J. Deczewska, W. Sosnowski, Warszawa) oraz o kształceniu tłumaczy (E. Arhangelska, Ryga; A. Kucy, Lublin).

Rusycystyka i współczesność to jedna z większych międzynarodowych konferencji rusycystycznych w Polsce, gromadząca za każdym razem specjalistów z licznych ośrodków naukowych.

Wystąpienia, a następnie dyskusje w sekcjach i w kuluarach umożliwiają swobodną wymianę myśli i ułatwiają nawiązywanie kontaktów naukowych, co wnosi znaczący wkład do badań nad językiem rosyjskim. Wygłoszone podczas konferencji referaty doczekają się publikacji w kolejnych tomach pod tym samym tytułem (*Rusycystyka i współczesność*).

20 Listopad - Grudzień 2008 www.univ.rzeszow.pl

Monika Binkowska-Bury

Dni Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego Rzeszów 2008

W dniach od 11 do 13 września 2008 r. odbyła się kolejna Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Dni Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego – Rzeszów 2008” pod patronatem

honorowym minister zdrowia Ewy Kopacz. Współorganizatorem tegorocznej konferencji – pod hasłem „Choroby cywilizacyjne XXI wieku – nowe wyzwania, nowe zagrożenia” był Wydział Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego była **dr Grażyna Hejda** – specjalista wojewódzki w dziedzinie zdrowia publicznego na Podkarpaciu, dyrektor Podkarpackiego Centrum Zdrowia Publicznego w Rzeszowie, mająca bardzo duże doświadczenie w organizowaniu konferencji naukowych. W Komitecie Naukowym, pod przewodnictwem **prof. dr hab. n. med. Leszka Wdowiaka** – prezesa Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego pracowało wielu wybitnych profesorów medycyny w tym Wydziale Medycznego UR, m.in.: **prof. dr hab. Paweł Januszewicz**, **prof. dr hab. Józef Ryżko**, **prof. dr hab. Andrzej Kwolek**, **prof. dr hab. Elżbieta Piontek**, **prof. dr hab. n. med. Jerzy Socha**, **dr hab. prof. UR Piotr Socha**.

Uroczyste otwarcie konferencji odbyło się w auli Instytutu Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Merytoryczną część sesji plenarnej wypełniło pięć referatów poruszających aktualne zagadnienia zdrowia publicznego. Pierwszy referat w sesji plenarnej wygłosił główny inspektor sanitarny **dr Andrzej Wojtyła** przedstawiając – na

przykładzie Programu „Trzymaj formę” – promocję zdrowia proponowaną przez GIS. **Prof. dr hab. Zenon Sęplewski** (Uniwersytet T. Jeffersona w Filadelfii), przedstawił referat pt. „Kon-

trowsje wokół genetycznie modyfikowanych roślin jako źródeł żywności i alternatywnej energii”. Następnie **prof. dr hab. Paweł Januszewicz** z Narodowego Instytutu Leków i Wydziału Me-

i **dr Jakuba Gierzyńskiego** (Sanofi Aventis) przedstawiającego „Rolę producenta środków farmaceutycznych w przedsięwzięciach na rzecz poprawy zdrowia publicznego”.

Konferencja w Rzeszowie skupiła ponad 300 naukowców, przedstawicieli prawie wszystkich ośrodków akademickich w Polsce, specjalistów z wielu dziedzin. Uczestnictwem czynnym obrady zaszczylicili goście z Ukrainy, Włoch i Szwajcarii. Zainteresowanie problematyką konferencji było olbrzymie. Zaprezentowano 163 referaty poruszające zagadnienia zdrowia publicznego. W celach organizacyjnych obradowano przez dwa kolejne dni w czterech sekcjach, obejmujących szerokie spektrum problemów związanych z chorobami cywilizacyjnymi, organizacją i zarządzaniem w ochronie zdrowia, medycznymi aspektami niepełnosprawności, przetwarzaniem informacji w ochronie zdrowia. Moderatorami poszczególnych paneli tematycznych pod przewodnictwem profesorów byli m. in. pracownicy nauko-

dycznego UR omówił nowe, ciekawe zagadnienie dotyczące „Problematyki sprzedaży leków sfałszowanych w Polsce i na świecie”. Sesję plenarną zakończyły interesujące wykłady **dr Andriya Bazylewicz**a z Narodowej Akademii Zarządzania Państwowego przy Prezydencie Ukrainy na temat Reorganizacji systemu ochrony zdrowia Ukrainy

wi Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa i Instytutu Fizjoterapii **dr n. med. Monika Binkowska-Bury**, **dr n. med. Małgorzata Marć**, **dr n. med. Beata Penar-Zadarko**, **dr n. med. Artur Mazur**.

W części naukowej pod przewodnictwem **prof. Pawła Januszewicza** (UR) odbyła się eksperymentalna sesja mul-

timedialna w której zaprezentowano osiemnaście nowatorsko przygotowanych prezentacji w tym również z Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa UR.

Drugiego dnia konferencji, popołudniowej imponującej sesji anglojęzycznej przewodniczył **dr hab. prof. UR Piotr Socha**. Naukowcy zagraniczeni zaprezentowali osiem referatów przedstawiających m.in. Strategię promocji zdrowia w Europie (**dr Margherita Corelli**); Standardy wzrostu dzieci według WHO i ich znaczenie w zapobieganiu otyłości (**dr Monika Blossöner**); Zachowania zdrowotne jako kluczowy czynnik zdrowia (**E.M. Tiszczenko**) i inne. Przedstawione referaty pobudziły do zgłębienia poruszanej problematyki w trakcie ożywionej oficjalnej dyskusji, jak również w czasie rozmów prowadzonych w przerwach pomiędzy obradami.

Ożywioną dyskusję wzbudziła sesja studencka, której przewodniczyli **prof. Józef Ryżko** i **prof. Elżbieta Piontek** z Wydziału Medycznego UR. Zaprezentowano łącznie 19 referatów. Studenci Instytutu Pielęgniarstwa i Położnictwa interesująco przedstawiali wyniki swoich badań na następujące tematy:

- ❖ Pacjent w izbie przyjęć w opinii chorych z osym zespołem wienicowym (**Irena Chorzępa**),
- ❖ Styl życia a samoocena zdrowia dzieci w rodzinach pielęgniarstkich (**Paweł Więch**),
- ❖ Analiza poziomu wiedzy z zakresu BLS, AED, BTLS wśród wybranych służb mundurowych (**Barbara Drajżek**),
- ❖ Rola personelu pielęgniarstkiego w procesie wdrażania systemu zarządzania jakością zgodnego z normą ISO 9001:2000 w oddziale szpitalnym (**Małgorzata Zatorska-Zola**),
- ❖ Wybrane aspekty stylu życia młodzieży akademickiej (**Magdalena Cyburt**),
- ❖ Wiedza kobiet na temat osteoporozy pomenopauzalnej (**Klaudyna Ćwik**).

Konferencję uświetniły: koncert chóru katedralnego chłopięco - męskiego „**Pueri Cantores Resovienses**” pod przewodnictwem **prof. Urszuli Jeczeń-Biskupskiej** oraz spotkanie biesiadne, na którym wszyscy uczestnicy bardzo miło spędzali czas na wspólnym grillowaniu, tańcach i rozmowach.

W godzinach popołudniowych 13 września (sobota) nastąpiło podsumo-

wanie konferencji, podczas którego **dr n. med. Waław Kruk** – prezes Podkarpackiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego zaprezentował efekty pracy grup tematycznych oraz w imieniu organizatorów podziękował uczestnikom za tak liczny, a przede wszystkim niezwykle aktywny udział w konferencji.

Międzynarodowa Konferencja Dni Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego stała się wydarzeniem ważnym dla Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Stanowiła forum wymiany doświadczeń i osiągnięć naukowych. Interdyscyplinarne podejście zintegrowało wszystkich zainteresowanych problematyką zdrowia publicznego. Licznie prezentowane referaty będą publikowane w wielu specjalistycznych czasopismach naukowych, m.in. w Przeglądzie Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dzięki wysiłkowi organizatorów m.in. **dr G. Hejdzie**, **dr n. med. W. Krukowi**, **dr n. med. M. Binkowskiej-Bury**, **dr n. med. T. Magoniowi**, **mgr W. Burzyńskiemu**, **mgr P. Kunie**, **mgr T. Ciapale** i **mgr B. Paławskiej** rzeszowska konferencja w opinii wielu uczestników została bardzo wysoko oceniona.

IV EDYCJA KONKURSU TWÓRCZOŚCI TECHNICZNEJ

*Bez jednostek twórczych,
zdolnych do samodzielnego myślenia i osądu,
rozwoj społeczeństwa jest równie nie do pomyślenia,
jak rozwój jednostki poza żyzną głębią społeczności.*
Albert Einstein

To motto uświadamia nam, jak istotna w społeczeństwie jest rola twórców oraz ich wytworów. Żadne społec-

zeństwo nie będzie się rozwijać, jeżeli wśród niego nie odnajdziemy i nie będziemy wspierać osób, które tworzą.

Nie jest to jednak zadanie łatwe. Twórcy często pracują samodzielnie, nie wychodząc poza swoje otoczenie.

W społeczeństwie uniwersyteckim mamy do czynienia z różnorodnymi przejawami twórczości ze strony studentów. Dlatego też jedną z ról uczelni jest ich wspieranie, pomoc w roz-

woju. Instytut Techniki, działający w ramach Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego co roku organizuje Konkurs Twórczości Technicznej, który ma na celu inspirowanie technicznej aktywności twórczej oraz promocję osób tworzących. W tym roku odbyła się już czwarta edycja konkursu. Udział w nim zgłosiło czterech studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego: **Robert Białogłowski**, **Mirosław Buczek**, **Justyna Kurkarewicz**, **Rafał Kuźma**.

Prezentacja zgłoszonych prac, rozstrzygnięcie konkursu oraz wręczenie dyplomów i nagród odbyło się dnia 1.07.2008 roku. Uroczystość zainaugurował przewodniczący Komisji Konkursowej **prof. UR dr hab. Aleksander Marszałek**. Swoją wypowiedzią wprowadził w problematykę twórczości

Przywitanie uczestników oraz gości, od lewej: **dr Bożena Kiełtyka-Zajac**, **dr Wojciech Walat**, **prof. UR dr hab. Aleksander Marszałek**, **dr Wojciech Bochnowski**, **dr inż. Jacek Bartman**

Członkowie Komisji Konkursowej. W pierwszym rzędzie: dr Wojciech Bochnowski, dr inż. Jacek Bartman. W drugim – Bartłomiej Olszewski, dr Andrzej Dziedzic, dr Robert Pękala. W dalszych rzędach publiczność

technicznej oraz powitał przybyłych gości, tj.: prodziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr Wojciecha Walata, zastępców dyrektora Instytutu Techniki dr inż. Jacka Bartmana oraz dr Wojciecha Bochnowskiego. Prof. UR dr hab. Aleksander Marszałek powitał również Komisję Konkursową w składzie: dr Bożena Kiełtyka-Zajac, dr Andrzej Dziedzic, dr Robert Pękala, mgr Marek Miller, mgr Krzysztof Krupa, Bartłomiej Olszewski, a następnie autorów prac zgłoszonych na konkurs i przybyłą publiczność. Następnie głos zabrał prodziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr Wojciech Walat, który w swojej wypowiedzi podkreślił istotę znaczenia rozwijania potencjału twórczego oraz rolę twórców w społeczeństwie.

Po wystąpieniu prodziekana rozpoczęła się centralna część konkursu. Uczestnicy przystąpili do prezentacji swoich prac. Jako pierwszy z pracą pt. „Stanowisko do badania końcówki mocy w CB-radiach” zaprezentował się Robert Białogłowski. Przedstawił ideę, budowę i zasadę działania urządzenia. Drugą osobą był Mirosław Buczek z pracą pt. „Urządzenie do pomiaru parametrów głośników”. Omówił istotę dokonywania pomiarów parametrów głośników, jak również zasadę działania skonstruowanego przez siebie urządzenia. Po wstępie teoretycznym wykonał pomiar parametrów głośni-

ka w stanie bez obciążenia i ze sztuczną masą. Przedstawione wyniki w formie wykresów dokładnie odzwierciedliły poszczególne stany głośnika oraz udowodniły poprawne działanie urządzenia. Pracę pt. „Szachy” przedstawiła Justyna Kurkarewicz, studentka Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wykorzystując zdjęcia i wytwór praktyczny omówiła sposób budowy torebki-szachownicy oraz zaprezentowała jej funkcjonalność. Jako ostatni wystąpił Rafał Kuźma, który przedstawił pracę pt. „Urządzenie do badania pola widzenia”. Omówił swoją pracę, urozmaicając wystąpienie praktycznym pokazem działania urządzenia.

Wręczenie nagrody i dyplomu Rafałowi Kuźmie

Po zakończeniu prezentacji Komisja Konkursowa udała się na obrady. W tym czasie studenci Łukasz Piecuch

i Przemysław Podulka przedstawili do-robek koła naukowego informatyków „Trojan”. Zaprezentowali projekt pt. „System Witryn Studenckich UR”, nad którymi pracują oraz dotychczasowe osiągnięcia koła.

Po zakończeniu wystąpienia przewodniczący Komisji Konkursowej prof. UR dr hab. Aleksander Marszałek przedstawił wyniki konkursu:

I miejsce – Rafał Kuźma za pracę „Urządzenie do badania pola widzenia”;

II miejsce – Justyna Kurkarewicz za pracę „Szachy”;

III miejsce – Mirosław Buczek za pracę „Urządzenie do pomiaru parametrów głośników”;

III miejsce – Robert Białogłowski za pracę „Stanowisko do badania końcówki mocy w CB-radiach”.

Po ogłoszeniu wyników prodziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego dr Wojciech Walat wraz z przewodniczącym Komisji Konkursowej prof. UR dr hab. Aleksandrem Marszałkiem wręczyli dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

Na zakończenie Konkursu Twórczości Technicznej przewodniczący prof. UR dr hab. Aleksander Marszałek podziękował autorom prac, honorowym gościom, Komisji Konkursowej oraz publiczności.

Konkurs przebiegał w bardzo miłej atmosferze, której towarzyszyła „zdrowa” rywalizacja i chęć zaprezentowania własnych wytworów. W roku akademickim 2008/2009 odbędzie się V edycja konkursu, na którą już serdecznie zapraszamy wszystkich chętnych, zarówno twórców jak i osoby które chcą obejrzeć „niezwykłe” wytwory swoich kolegów i koleżanek.

Autor tekstu: mgr Marek Miller
Autor zdjęć: mgr Krzysztof Krupa

Justyna Kurkarewicz prezentuje wytwór pt. „Szachy”

Ewa Kuc

TARGI KSIĄŻKI AKADEMICKIEJ I NAUKOWEJ

Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego – miejsce Targów „Academia”

23–26 października 2008 oficyna Uniwersytetu Rzeszowskiego uczestniczyła w 12. Targach Książki w Krakowie. Nasze stoisko mieściło się w Alejce Wydawców Akademickich usytuowanej w sektorze E pod numerem 11. Tegoroczne targi okazały się rekordowe zarówno pod względem liczby wystawców – 482, jak i zwiedzających – 23 tys. Organizatorzy i wystawcy przygotowali wiele interesujących imprez towarzyszących: wykładów, warsztatów, prezentacji oraz wystaw zorganizowanych także poza terenem targów. Na zwiedzających czekało wiele atrakcji, takich jak promocje książek czy spotkania z autorami. Targi stanowią niepowtarzalną okazję do bezpośredniego spotkania się z ulubionym pisarzem oraz są prawdziwą gratką dla łowców autografów. Nie sposób wymienić wszystkich znanych i lubianych, którzy uświetnili swoją obecnością krakowskie święto książki, warto wspomnieć chociażby: Wandę Chotomską, Jerzego Pilcha, Jurija Andruchowycza, ks. Adama Bonieckiego, prof. Jerzego Bralczyka, Adama Bujaka czy Katarzynę Grocholę. Ciekawy program przewidziano także dla najmłodszych

czytelników, którzy mogli posłuchać bajek, wziąć udział w zabawach edukacyjnych, np. w kolorowaniu kadrów filmu animowanego zaprezentowanego później na targach.

Pierwszego dnia rozstrzygnięto 11. Konkurs im. Jana Długosza. Nagrodę główną otrzymał prof. Stanisław Mossakowski za książkę pt. *Kaplica Zygmuntońska 1515–1533*, wydaną przez Wydawnictwo Liber Pro Arte. Jedną z nominacji w tym prestiżowym współzawodnictwie uzyskał wybitny pracownik naukowy naszej uczelni – prof. Piotr Zbikowski za książkę pt. *W pierwszych latach narodowej niewoli. Schyłek polskiego oświecenia i zwiastuny romantyzmu* wydaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego w serii Monografie FNP.

Podczas inauguracji Salonu Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych 12. Targów Książki poznaliśmy zwycięzców piątej edycji Konkursu na Najlepszy Podręcznik i Skrypt Akademicki 2008 roku. Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznano Wydawnictwu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu za podręcznik *Analiza DNA* pod re-

dakcją Ryszarda Słomskiego. Nagrodę Targów w Krakowie otrzymało Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego za podręcznik *Przemiany ludnościowe. Fakty – interpretacje – opinie* pod red. Janusza Balickiego. Ewy Fratczak, Calesa B. Nama. Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych zdobyło Wydawnictwo UMCS w Lublinie za podręcznik *Wersyfikacja polska* pod redakcją Marii Woźniakiewicz-Działosz i Mirosławy Ryszkiewicz. Ostatnie wyróżnienie – nagroda specjalna dziennikarzy – przypadło Wydawnictwu Akademii Ekonomicznej w Katowicach za podręcznik *Podstawy logistyki miejskiej* autorstwa Jacka Szoltyśka. Miło nam poinformować, że Wydawnictwo UR zostało nominowane do nagrody w tym konkursie za książkę pt. *Ewolucyjna psychologia umysłu* autorstwa Andrzeja Łukasika.

5–7 listopada 2008 roku odbyła się druga edycja Targów Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA

Dyplom oraz nominowana do nagrody książka autorstwa Andrzeja Łukasika

w Warszawie, zorganizowanych przez Uniwersytet Warszawski oraz firmę Murator Expo pod patronatem Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek oraz Stowarzysze-

Targi Książki w Krakowie – redaktor Anna Szydło podczas prezentacji nowości wydawniczych

nia Bibliotekarzy Polskich. Impreza zgromadziła 49 wystawców prezentujących różnorodną ofertę wydawniczą. Każdy żądny wiedzy czytelnik, który przyszedł z zamiarem nabycia książki naukowej, z pewnością nie odszedł zawiedziony. Ekspozycję zorganizowano po raz pierwszy w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego przy ul. Dobrej, posiadającej jeden z najnowocześniejszych obiektów i zarazem największych księgozbiorów w Polsce.

W związku z decyzją firmy Ars Polona o definitywnym zawieszeniu Targów „Atena”, ich następczyni – „Academia” ma szansę stać się najważniejszą imprezą w Polsce prezentującą dorobek wydawniczy środowiska akademickiego. Jak donosi portal internetowy Wydawca, być może w przyszłości impreza ta obejmie zasięgiem targi wydawnictw technicznych.

Uczestnictwo w 12. Targach Książki oraz II Targach Książki Akademickiej i Naukowej „Academia” dało nam możliwość zaprezentowania owoców badań naukowych pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego, a było co pokazać – w tym roku wydaliśmy już blisko 100 tytułów! Targi stanowiły również doskonałą okazję do odbycia wielu spo-

Stoisko Wydawnictwa UR na Targach „Academia” – mgr Ewa Kuc podczas przyjmowania zamówienia

tkañ branżowych, rozmów z kontrahentami oraz były polem wymiany doświadczeń i dyskusji z innymi wydawcami. Nasze stoisko wzbudziło spore zainteresowanie wśród zwiedzających, szczególnie na Targach w Krakowie. Odwiedziło nas wielu bibliotekarzy, którzy chętnie zabierali katalogi, zakładki, interesowali się zapowiedziami wydawniczymi oraz składali zamówienia. Jak zwykle szukano nowości, pytano o kon-

kretnych autorów. W tym roku często sięgano po książkę pod red. A. Ungehauer-Gołąb *W pobliżu literatury dziecięcej* i po książki naszych historyków i wf-istów. Wydawnictwo UR dla stałych odbiorców – księgarzy, bibliotekarzy i wiernych czytelników spoza Rzeszowa ma utrwaloną renomę, choć są i tacy, co dziwią się, że w Rzeszowie jest uniwersytet. I temu m.in. ma służyć nasza coroczna obecność na targach, nie licząc kosztów i niedogodności. Promujemy nie tylko książki, ale również uczelnię i Rzeszów.

Korzystając z okazji, serdecznie zapraszamy wszystkich czytelników „Gazety Uniwersyteckiej” na stronę internetową naszej oficyny <http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>, zawierającą szczegółowe informacje o nowościach oraz zapowiedziach wydawniczych. Przypominamy, że nasze publikacje można nabywać bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa UR w budynku Instytutu Biologii przy ul. Cegielnianej 12 (I piętro, pokój 112),

w księgarni „Het” przy ul. Kasprowicza 1 (nauki o kulturze fizycznej), w Księgarni „Itar” przy ul. ks. Jałowego 24 (pedagogika), w Księgarni Prawniczej „Juris Prudentia” przy ul. Sobieskiego 2d/2 (nauki prawne) oraz na terenie uczelni – w budynku Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego (al. Rejtana 16 A), budynku Filologicznego (al. Rejtana 16 B) i w Instytucie Muzyki (ul. Dąbrowskiego 83).

Targowiska, 14.11.2008

Krzysztof Kubala

Kazimierzowi w Targowiskach Obodyńcami nazwanymi

Dziś Twój jubileusz Gospodarzu ko-
chany
lecz za nim swą wygłoszę mowę
pragnę witać
Szanowne Panie
i nie mniej Szanownych Panów.
Z pełnionych przez Ciebie funkcji
uszy lekko łechce
Magnificencjo Rektorze,
i Panie Dziekanie,
i Prezesie,
i Przyjacielu,
i Kaziku Drogi.
Po tej krótkiej przedmowie
chcę Cię poinformować
na Twój Jubileusz
o przyjaciół z mowie.
A po tym wyznaniu
my w dworze targowiskim zgroma-
dzeni
z Tobą myślami w magiczne odlećmy
krainy
Twego ojca i matki rodzinne dziedziny
tam, gdzie Jaremcze, z Worochtą Twą
kołyską kołysali,
gdzie błędzisz myślą po cudownych
stokach Czarnohory...

... gdzie szum Prutu, Czeremoszu hucu-
tom przygrywa.
a ochocza kołomyjka do tańca przygrywa.
Dla hucula nie ma życia jak na połoninie,
gdy go losy w doły rzucą, wnet z tęsknoty
zginie...

Gdy po latach w tamtejszej harmonii
nagle złem gwizdnęto!!!
z Mamą i Tatą do innej Polski
Cię przyciągnęło.
Tu w Rzeszowie spotkały się drogi
nasze,
tu przeszedłeś życia koleje:
najpierw ptaka,
potem kszaka,
a dziś po tylu latach
jesteś pniokiem czcigodnym

Była także Warszawa
Akademia Fizyczna
Twe doktorskie szlifowała rogi.
uczyła Cię biegać i rugby rozgrywać
fotografować, strzelać i życia zażywać.

Jubileusz w staropolskim stylu... 40-lecie pracy naukowej Profesora Kazimierza Obodyńskiego

W 2006 r. wśród przyjaciół prof. dra hab. Kazimierza Obodyńskiego i pracowników Wydziału Wychowania Fizycznego zrodził się pomysł uczczenia zbliżającej się 40. rocznicy pracy na uczelni poprzez organizację jubileuszu naszego dziekana. Pojawił się skrzyknięty przez obecnych redaktorów naukowych *Księgi jubileuszowej*, profesorów UR: Stanisława Zaborniaka, Wojciecha J. Cynarskiego i Andrzeja Nowakowskiego, nieformalny i podziemny – bo trzeba było działać w konspiracji – Komitet Obchodów Jubileuszu. Dla porządku powiem od razu, że konspiracja się nie udała, bo dobry szef wie wszystko, co się dzieje u niego na wydziale. Tak więc Profesor patronował wszystkim naszym działaniom, starając się sprawiać wrażenie, że sprawy toczą się poza Jego domeną. Przygotowania przedłużały się, gdyż zamysł *Księgi* wymagał sporządzenia dokumentacji dorobku naukowego i spisania drogi życiowej Profesora, a to było związane z udziałem większego grona osób, w tym również samego Jubilata, bez którego archiwum i wiedzy pomysł nie zostałby godnie zrealizowany.

Od razu należy wspomnieć, że *każdy, do kogo zwróciliśmy się z prośbą o pomoc i udział w publikacji, odpowiedział niezwłocznie i nie trzeba dodawać, iż odmownych odpowiedzi nie było!* – powiedział mi podczas rozmowy prof. S. Zaborniak. Natychmiastowy pozytywny odzew na tę ideę przyszedł ze strony środowisk naukowych kultury fizycznej Polski, Słowacji, Ukrainy. Kontakty z autorami i prace „okołojubileuszowe” musiały trochę potwać, ale na szczęście mamy Internet i nie stanowiło to problemu.

W tym czasie nasz Jubilat zdążył powiększyć znacząco swój dorobek naukowy i pomnożyć liczbę wypromowanych doktorów objętych Jego opieką naukową, wziąć aktywny udział w wielu międzynarodowych i krajowych konferencjach nauko-

wych, sam uzyskał tytuł profesora zwyczajnego „europejskiego”, zgodny ze standardami UR, a swoimi konsultacjami i życzliwą organizacyjną opieką wspierał w uzyskaniu habilitacji czterech naszych wydziałowych profesorów: Stanisława Cieszkowskiego, Andrzeja Nowakowskiego, Jerzego Ruta i Stanisława Zaborniaka, co dało w sumie WWF UR jedno z pierwszych miejsc pod względem dynamiki rozwoju kadry naukowej. Nie wspomnę już o ponownym wyborze na stanowisko dziekana, bo rozumie się samo przez się, że wiemy, co jest dla nas najlepsze.

Do prac związanych z organizacją uroczystości jubileuszowych włączyli się nie tylko pracownicy i wypromowani przez Dziekana doktorzy, ale również przyjaciele WWF UR, m.in.: mgr Jerzy Maślanka, redaktor naczelny miesięcznika „Nasz Dom Rzeszów”, prof. Jerzy Piórecki i wiceprezydent Rzeszowa dr Henryk Wolicki.

W uroczystościach oprócz licznego grona rzeszowiaków wzięły udział delegacje przedstawicieli zaprzyjaźnionych z naszym wydziałem uczelni. Znowu, ryzykując opuszczenie wielu znaczących nazwisk, wymienię tylko niektórych jubileuszowych gości:

- delegacja AWF w Warszawie – pierwszej uczelni Profesora – z prof. Zbigniewem Krawczykiem i prof. Jerzym Kosiewiczem;
- delegacja Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp. AWF w Poznaniu z dziekanem prof. Bernardem Woltmanem i prodziekanem prof. Tomaszem Jurkiem oraz prof. Zdzisławem Adacgem i prof. Teresą Sochą;
- delegacja katowickiej AWF z prof. Mirosławem Ponczkiem;
- delegacja Uniwersytetu w Preszowie z prof. Janem Jungerem;
- delegacja Uniwersytetu w Iwanofrankowsku z prof. Bohdanem Myckanem;
- prof. Hitoshi Ebishima z Japonii.

K. Obodyński w otoczeniu przyjaciół

Jubileusz zaszczylicili swoją obecnością przedstawiciele lokalnych samorządów: wiceprezydent Rzeszowa ds. nauki dr Henryk Wolicki, wiceprezydent Krosna Bronisław Baran oraz przewodniczący Rady Gminy Miejsce Piastowe mgr Witold Skwara.

Miejscem uroczystości był pięknie odnowiony staraniem prof. Kazimierza Obodyńskiego dwór w Targowiskach, dzisiejsza posiadłość Obodyńskich, którą pięknie przez wiele lat Jubilat odnawiał, doprowadzając zapuszczony i zdeprawowany dwór, park i stawy do dzisiejszego stanu – zresztą pracy nadal jest wiele, ale wspaniałego wnętrza tchnącego ciepłem i rodzinną atmosferą można szczerze pogratulować i po cichu pozazdrościć. Ale tak, i tylko tak, powinno się odraźnić nasze historyczne pomniki, by były miejscem promieniowania polskiej kultury, podtrzymywania więzi z przeszłością w ścisłym powiązaniu ze współczesnością.

Imprezę prowadzili prof. S. Zaborniak i mgr J. Maślanka, którzy spiswali się w tej roli znakomicie, stworzyli zgrany, wzajemnie uzupełniający się duet. Tradycję z nowoczesnością połączyła przygotowana staran-

nie wcześniej multimedialna prezentacja, przedstawiająca drogę z przedwojennego Jaremca do dworu w Targowiskach. Podczas biesiady Dziekan jako piastun wielowiekowej polskiej tradycji wystąpił w stroju szlacheckim. Dodatkowego kolorytu nadał Jubileuszowi przyjazd do dworu mgr. Marka Kuśnierza z żoną i córkami, również w pięknych szlacheckich strojach. Prezentem od rodziny pp. Kuśnierzów dla Jubilata były utwory Szopena, zagrane przez pianistki ze Szkoły Muzycznej II st. w Rzeszowie, przygotowane przez prof. Miłkołaja Piatikowa.

Goście bawili się wścymienicie do samego rana, a pewną namiastkę tego, co było ich udziałem, może dać obszerny reportaż fotograficzny, jaki można pooglądać na stronach internetowych Uniwersytetu i dokładniej – naszego wydziału.

Jubilatowi w imieniu wszystkich gości dziękuję za wspaniałą gościnę i życzę raz jeszcze długich lat w zdrowiu oraz kolejnych zasłużonych sukcesów w pracy i w kultywowaniu tradycji.

Stąd wyniosłeś jak innym życzliwie pomagać
i swoje innym pomniki zostawiać
i w Krośnie,
i w Rzeszowie,
a także w Gorzowie
są Ci wdzięczni wszyscy nauki
ludkowie.
Zagranicznej także doczekałeś sławy –
Preszoów z Bratysławą Twojej
profesorskiej słuchali rozprawy,
a i Ukraina
romantyczne puszcza oko dla Twojej
sławy.

*...Daleko, daleko
Za górą, za rzeką
Jest piękna kraina
Dom rodzinny matki twej...*

Swej Waleczności
i w pracy,
i chorobie
wielokrotnie dałeś dowody.
Powstałeś jak Feniks z popiołów,
a Wydział przy Tobie
i „Resovia”,
i liczne grono doktorów,
profesorów wianek,
i tomy publikacji,
a z nimi także sława
Twoja i nasza,
i naszego miasta.

*Hej!, Hej!, Hej! Sokoly
Omijajcie lasy góry doły
Dzwoń, dzwoń, mój dzwoneczku
Mój serdeczny showroneczku...*

Ponieważ wszystkich tu dzieł Twoich zliczyć nie jestem w stanie, dziękuję Ci za wszystko. Dzięki składam Twojej kochanej Dosi za Twojej mocy i życia wsparcie, a Twoim dzieciom z wnukami w pamięci niech zostanie wytrwałość na każde Twoje zawołanie. Zaś za nasze przy Tobie wyrosłe nauki fortuny serdecznie dziękujemy! I chyląc przed Twymi kapliczkami głowę wznoszę toast – w naszej życzliwej pamięci żyj nam sto lat Kazimierz Drogii!!!

*Sto lat, sto lat
Niech żyje, żyje nam...*

Staszek Z.

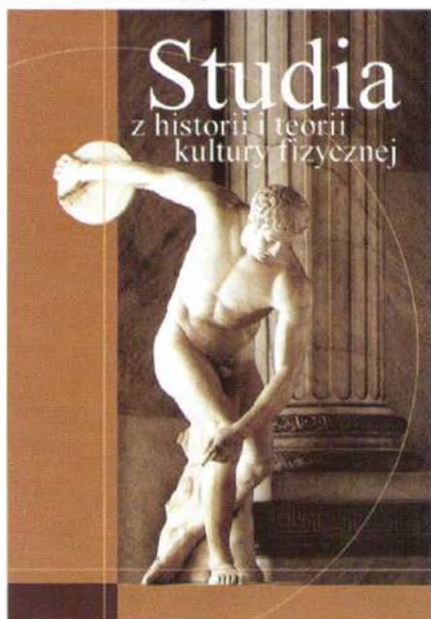
Krystyna Strycharz

Prezentacja książki jubileuszowej pt. *Studia z historii i teorii kultury fizycznej*,

dedykowanej Profesorowi Kazimierzowi Obodyńskiemu z okazji 40-lecia pracy naukowej, oraz gratulacje i życzenia dla Jubilata od Wydawnictwa UR (fragmenty wystąpienia podczas Jubileuszu)

Dostojny Jubilacie, Droga Dominiko, Szanowni Państwo!

Czuje się zaszczycona, że w tak szczególnym dniu i w tak wyjątkowym otoczeniu mogę skierować w imieniu Wydawnictwa UR kilka słów do Pana Profesora i Jego gości. Chciałabym się skupić na okolicznościach powstawania książki jubileuszowej i na związkach przedstawieniu jej zawartości.

Księga jubileuszowa dedykowana prof. K. Obodyńskiemu

Całe przedsięwzięcie miało swój początek przed dwoma laty, kiedy to przyjaciele Profesora zapragnęli uczcić Jego zaokrąglone urodziny. Dobrej woli i spontaniczności przeskoczył wówczas natłok spraw i obowiązków, ale pewnie i to, że w pełnym młodzieńczej energii i pasji Profesorze jakoś trudno było wyobrazić sobie jubilata. Wszystko to sprawiło, że do pomysłu powrócono w tym roku w związku z jubileuszem naukowym Profesora.

I oto mamy książkę przygotowaną najstarszemu, jak potrafiliśmy, grubą, a i tak nieobejmującą wszystkich prac, które w niej – właściwie do ostatniego tygodnia – bliscy Jubilata autorzy chcieli zamieścić, bardzo wartościową poznać, bo prezentującą teksty ofiarowane Profesorowi przez znanych uczonych z najlepszych ośrodków akademickich w Polsce, na Słowacji i Ukrainie.

W jubileuszowym tomie można wyodrębnić kilka działów tematycznych.

Na szczególną uwagę zasługuje dział pierwszy – biograficzno-bibliograficzny. Profesor Wojciech Jan Cynarski przedstawił w nim kolejną losów Kazimierza Obodyńskiego i opracowany skrupulatnie, imponujący wykaz Jego publikacji naukowych. Profesor Stanisław Zaborniak skupił się na czasach studenckich i osiągnięciach sportowych młodego Kazimierza Obodyńskiego, niektóre z nich dokumentując i uwierzytelniając fotografiami, profesor Jerzy Piórecki natomiast z widocznym znanstwem spraw opowiedział o rodzinnej posiadłości Obodyńskich w Targowiskach – tzw. Obodyńcach, o staraniach nowych właścicieli, by to wyjątkowe miejsce zachowało dawny klimat, a równocześnie mogło służyć nie tylko im. Profesor Bernard Wolmann z zaprzyjaźnionego Gorzowa Wielkopolskiego wyszedł do prof. Obodyńskiego i Jego zespołu z propozycją opracowania syntezy historii wychowania fizycznego i sportu na Rzeszowszczyźnie, używając w tym celu sporządzonego przez siebie wykazu piśmiennictwa. Z kolei prof. Jan Junger przypominał, jak rodziła się i zacieśniała współpraca naukowa między Wydziałem Sportu Uniwersytetu w Preszowie a Wydziałem Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Część druga obejmuje fragmenty rozpraw doktorskich Pawła Króla, Wojciecha Bajorka, Zbigniewa Barabasza i Pawła Świdra, które powstały pod kierunkiem naukowym prof. Obodyńskiego.

Część trzecia to szkice z historii kultury fizycznej autorów z Gdańska, Warszawy, Olsztyna, Katowic, Poznania, Krakowa, Gorzowa Wlkp. i Rzeszowa. Iwano-Frankowska i Rzeszowa.

Bardzo interesująca jest część czwarta. Odnajdziemy w niej artykuły teoretyków, socjologów i filozofów sportu z Koszyc, Preszowa, Iwano-Frankowska, Poznania, Katowic, Warszawy, Krakowa, Gorzowa Wlkp. i Rzeszowa. Najobszerniejszy spośród nich jest pełen erudycyjnej przekory esej prof. Jerzego Kosiewicza o czasie.

Krystyna Strycharz podczas wystąpienia

Książkę zamyka zakończenie napisane przez prof. Andrzeja Nowakowskiego oraz szczegółowy spis treści w języku angielskim. Na prośbę recenzenta tomu prof. Mirosława Ponczka w tomie znalazł się wykaz skrótów i skrótowców oraz indeks nazwisk.

Wiele starań, by książka osiągnęła godny Jubilata poziom merytoryczny, włożyli jej redaktorzy naukowcy, profesorowie: Stanisław Zaborniak, Wojciech J. Cynarski i Andrzej Nowakowski. Muszę przyznać, że wiele razy pomocny okazał się sam Jubilat. Niestety, z całej książki do momentu jej ukazania się prawdziwą niespodzianką pozostała dla Niego tylko okładka.

Pragnę przy okazji podkreślić wielką troskę o poziom edytorski i estetykę dzieła pracowników Wydawnictwa – Krystynie Baran dziękuję za staranną redakcję techniczną, Lucynie Kuśnierz za piękny skład, Wojciechowi Pączkowi za cierpliwą obróbkę zdjęć, Annie Szydło, Władysławowi Wójtowiczowi, Jolancie Stopie i Marii Jandzie za wszechstronne wsparcie i mądre rady, panu dyrektorowi Stanisławowi Dudzińskiemu za pełną troskę, profesjonalną koordynację prac, a kierownikowi Drukarni Zenonowi Wróblewskiemu za dotrzymanie terminu wydania. Znanemu rzeszowskiemu artyście Krzysztofowi Motyce jestem wdzięczna za piękną okładkę oddającą znakomicie logos i ethos Jubilata.

Profesor Kazimierz Obodyński i jego żona Dominika są przyjaciółmi naszej oficyny i we wszystko, co Ich dotyczy, wkładamy wiele serca. Dominika przez

wiele lat kierowała Redakcją Wydawnictwa WSP i UR, byliśmy pod urokiem Jej osobowości, uczyliśmy się od Niej kultury pracy w zespole. Pokazała nam wszystkim jednak, że prawdziwie szczęśliwy człowiek najbardziej kocha dom i wartości związane z rodziną. Najwcześniej jak mogła przeszła na emeryturę, bo wśród bliskich jest Jej najlepiej.

Wracając do jubileuszowego tomu, osobście zachęcam, by niniejsza księga w równym stopniu jak czytana – była oglądana. Jej aneks to właściwie album fotograficzny, w którym zamieszczono zdjęcia Profesora z czasów dzieciństwa, studenckich po współczesne. Większość z nich dokumentuje wydarzenia związane z rozwojem naukowym Jubilata, pobytu na konferencjach, oficjalne uroczystości. Są jednak i takie bardzo osobiste, np.: dwaj mali chłopcy w gustownych koszulkach w paski – Kazio z bratem Alkiem i zdjęcie Kazimierza z przeszliczną dziewczyną Dominiką, wówczas narzeczoną, wkrótce potem i do dziś żoną, w kultowej kawiarni „Klubowa” przy WOSTiW (obecnie ROSiR) w Rzeszowie.

Prócz podkreślanych wartości merytorycznych księga kryje to, co według mnie jeszcze cenniejsze – wiele pozytywnych emocji. Jest świadectwem naukowej przyjaźni, wielkiego szacunku, jakim darzą Profesora-Jubilata Jego współpracownicy, prawdziwego oddania uczniów.

Kiedy spogląda się na środowisko Profesora i ludzi, którzy są blisko Niego, narzucają się same określenia z prefiksem -naj. Współpracuje Profesor z najlepszymi ośrodkami badawczymi, otacza się najbardziej cenionymi przedstawicielami świata nauki, ma najprzystojniejszych – jak on sam – kolegów, najpiękniejszą żonę, najcieplejszy dom i najprzytulniejszy dwór. Chciałoby się więc powiedzieć: trwaj chwilo!

Czego jeszcze można życzyć tak spełnionemu Jubilatowi...? W imieniu pracowników Wydawnictwa życzę, by życie odślaniało przed Nim najpiękniejsze, niepoznane dotąd uroki, by towarzyszyło Mu zdrowie i ochoczy duch, by wszelkie strategie i przedsięwzięcia wienczył satysfakcjonujący finał. Życzę kolejnych wspaniałych jubileuszy i coraz bardziej imponujących ksiąg, które nas przybliżą do poznania fenomenu o nazwie: Kazimierz Obodyński.

Panie Profesorze, niech reżyser Los obsadza Pana w najlepszych rolach, za które nagrodą będą nie Złote Kaczki, Złote Lwy czy Oskary, ale pełne wdzięczności i szlachetnej przyjaźni ludzkie serca.

Krzysztof Stycharz

Jubileusz perfekcyjny 45-lecie pracy naukowej Profesora Henryka Cimka

Następnego dnia po Święcie Edukacji Narodowej, 15 października 2008 r., sala Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego wypełniła się znakomitymi gośćmi.

Ze wszystkich stron Polski do Rzeszowa przybyli na jubileusz 45-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Henryka Cimka Jego przyjaciele i współpracownicy naukowcy. Nadchodzących gości przed wejściem do sali witał sam Jubilat oraz pracownicy i studenci Katedry Politologii, a piękny afisz umieszczony na sztalugach informował o przebiegu uroczystości. Wszystkim zaproszonym, by ułatwić kontakty, przypięto identyfikatory, bowiem po części oficjalnej spotkania została zaplanowana konferencja naukowa nt. „Historia – polityka – społeczeństwo”. Nienagannie ubrany Jubilat, eleganccy uczestnicy spotkania, reprezentacyjna sala Uniwersytetu z portretami rektorów uczelni na ścianach, pięknie nakryte stoły – wszystko to tworzyło podniosły klimat i nadawało uroczystości właściwą rangę.

Gospodarzem Jubileuszu był prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, prorektor ds. nauki i kontaktów z zagranicą Uniwersytetu Rzeszowskiego. Pan Prorektor powitał przybyłych gości, odczytał list gratulacyjny od rektora UR prof. dr. hab. Stanisława Uliaszka

i jako pierwszy złożył gratulacje i życzenia Jubilatowi. Przypomniał przy tym historię swojej znajomości z Profesorem i kontakty służbowe, najpierw kiedy pełnił funkcję dziekana Wydziału Socjologiczno-Historycznego, w skład którego wchodzi Katedra Politologii,

tworzona i kierowana od wielu lat przez prof. H. Cimka, i obecnie – kiedy zajmuje stanowisko prorektora. Zaznaczył przy okazji, że jest wiele spraw, które z Jubilatem go łączy, ale są też takie, do których podejścia Profesora nie podziela. Prof. A. Bobko stwierdził jednak, że to właśnie na Uniwersytecie jest miejsce dla ludzi różnych mentalnie, o odmiennych preferencjach politycznych i światopoglądach. Bardzo ciepłym akcentem było obdarowanie Jubilata ostatnią swoją książką o znamienym tytule *Czas, przemijanie, wieczność*.

Podniosłym momentem jubileuszy profesorskich są laudacje. Do Profesora Henryka Cimka pełne powagi, a równocześnie lekkości słowa mowy pochwalnej skierował sam rektor-senior UR – prof. dr hab. **Włodzimierz Bonusiak**. Oto obszerny fragment:

„Prof. dr hab. Henryk Cimek – dzisiejszy Jubilat – przyszedł na świat 28 kwietnia 1941 r. w Olchowcu koło Krasnegostawu na Lubelszczyźnie. Jego ojciec – Wacław był chłopem prowadzącym gospodarstwo rolne, matka – Natalia z domu Cie-

plechowicz pomagała mężowi w gospodarstwie. Niewątpliwie o ukierunkowaniu badań naszego Jubilata zdecydowały w pewnym stopniu tradycje rodzinne.

Szkolę podstawową ukończył w rodzinnej miejscowości, liceum w Wyso-

Ostatnia książka autorska Profesora Henryka Cimka i dedykowana Mu *Księga jubileuszowa* – obie otrzymali w prezencie goście Jubilata

Jubilat prof. dr hab. Henryk Cimek

Jubilat odbiera gratulacje od prorektora UR prof. dr hab. Aleksandra Bobki oraz rektora-seniora UR prof. dr hab. Włodzimierza Bonusiaka

Prof. dr hab. Edward Mierzwa podczas mowy pochwalnej

kiem i w 1958 r. zdał egzamin wstępny na studia historyczne w UMCS-ie. Zaliczano Go w szkole i na studiach do prymusów. O problemach, jakich przysparzał swym nauczycielom i kolegom, mogą Państwo przeczytać w ciekawym artykule biograficznym autorstwa prof. Edwarda Mierzwy, zamieszczonym w *Księdze jubileuszowej*. Ja skoncentruję się na Jego drodze naukowej, bowiem gdyby nie ona, nie spotkalibyśmy się dzisiaj na Jego Jubileuszu.

Pracę magisterską pt. *Działalność Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej „Samopomoc” na Lubelszczyźnie* przygotował pod

kierunkiem prof. Stanisława Krzykały, który zaproponował Mu pozostanie na uczelni w charakterze asystenta. Z propozycji tej skorzystał i do 1971 r. pracował na UMCS-ie jako asystent, a po obronie doktoratu do 1973 r. jako adiunkt. Przed doktoratem opublikował 13 artykułów i recenzji, pierwszy artykuł już w 1964 r. Dysertację doktorską napisał nt. *Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej „Samopomoc” 1928–1931*. Opublikowano ją w tym samym roku, co było wówczas ewenementem. Doktorat zamknął pierwszy okres Jego rozwoju naukowego. Odtąd swe dociekania poświęcił dziejom KPP, czy szerzej – dziejom ruchu robotniczego, kontynuował badania nad ruchem ludowym, nie tylko polskim, ale i zagranicznym, biografistyką, historią regionalną i historią ruchu młodzieżowego.

W dużym stopniu o takich a nie innych zainteresowaniach naukowych Jubilata zdecydowała Jego ówczesna praca. Od 1973 r. pracował w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Warszawie, gdzie uzyskał stopień dr. hab. w 1982 r. Był tam zatrudniony na stanowisku docenta, a w latach 1983–1984 pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu Ruchu Robotniczego.

Zawsze starał się wyniki swych badań publikować nie tylko na łamach specjalistycznych czasopism, ale i w postaci samodzielnych książek. Ich tytuły najlepiej świadczą o zmieniających się zainteresowaniach badawczych Profesora. Były to: *Komunistyczna Partia Polski 1918–1938* (współautor L. Kieszczyński), Warszawa 1984; *Legalne chłopskie partie rewolucyjne w Drugiej Rzeczypospolitej*, Białystok 1988; *Sojusz robotniczo-chłopski w Polsce 1918–1939*, Warszawa 1989; *Komuniści – Polska – Stalin 1918–1939*, Białystok 1990. Prace poświęcone ruchowi komunistycznemu zachowały do dziś dużą wartość, mimo upływu kilkudziesięciu już lat i udostępnieniu historykom źródeł, które wówczas były niedostępne.

Przejęcie docenta Henryka Cimka do WSP w Rzeszowie w 1990 r. zaowocowało Jego powrotem do tematyki, która była Mu bliska od czasów studiów. Ponownie skupił się na badaniach polskiego ruchu ludowego, publikując kolejne książki: *Tomasz Dąbal 1870–1937*, Rzeszów 1993; *Międzynarodówka Chłopska*, Rzeszów 2003; *Myśl polityczna stronnictwa ludowych w kwestii niepodległości Polski w latach 1914–1919*, Warszawa 2007; *Walka ludowców o Polskę, jej granice i ustroj w latach 1914–1922*, Rzeszów 2008. Gremium uczonych skupione w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu Naukowego doceniło Jego dorobek i przyznało Mu tytuł profesora, który

otrzymał z rąk prezydenta Lecha Wałęsy w maju 1993 r.

Mógłbym złośliwie skomentować fakt, iż w okresie 1997–2001, w którym nasz dzisiejszy Jubilat porzucił na jakiś czas WSP w Rzeszowie i przeniósł się do WSP w Olsztynie, nie opublikował w tej uczelni żadnej książki, ale nie uczynił tego, bo profesor Cimek zrozumiał swój błąd i powrócił do Rzeszowa. Jako syn marnotrawny dostał w WSP, a następnie Uniwersytecie Rzeszowskim zadanie zorganizowania studiów politologicznych. Prawie stale narzekając na niemiłe Mu obowiązki wynikające z tego zadania, jednak je zrealizował i doprowadził do uzyskania przez ten kierunek uprawnień magisterskich. Co równie ważne – zainicjował wydawanie i od 2004 r. redaguje rocznik „Polityka i Społeczeństwo”, w którym publikuje swe prace liczne grono nie tylko młodych autorów. Zarówno ostatnie prace prof. H. Cimka, jak i wspomniany rocznik świadczą, iż w sposób naturalny podjął badania nad dziejami myśli społeczno-politycznej. Badania ważne nie tylko dla historyków, politologów, prawników czy socjologów, ale i dla polityków młodego pokolenia, by nie powiełało błędów swych poprzedników.

Nasz Jubilat w swych badaniach zatoczył jakby koło. Rozpoczynając swą przygodę z nauką od badań nad ruchem ludowym, w ostatnich dwu poważnych książkach powrócił do tego nurtu swych zainteresowań, niewątpliwie wzbogacając dorobek polskiej historiografii. Osobiście życzę Mu, ale i sobie oraz wszystkim miłośnikom historii, by doprowadził swe dociekania nad miejscem ruchu ludowego w historii Polski do II wojny światowej.

Co mogę powiedzieć o prof. Cimku jako Jego kolega i przejściowo zwierzchnik... Jest kontrowersyjny, jak większość profesorów. Bardzo lubiły Go panie w Dziekanacie w okresie, gdy miałem zaszczyt być dziekanem Wydziału. Dzielił się z nimi nie tylko swą wiedzą kucharską, ploteczkami z życia uczelni, ale i własnymi ekologicznymi wyrobami kulinarnymi. Panie w Rektoracie ceniły Go głównie za to, że nie zabierał rektorowi zbyt wiele czasu. Zawsze przygotowany do rozmowy, z wypunktowanymi problemami do załatwienia, był rzeczowy i konkretny. Co prawda, gdy nie miał już innych argumentów do przekonania mnie do podjęcia korzystnej dla politologii decyzji, zdarzało Mu się składać rezgnację z funkcji, ale ponieważ sytuacja ta się powtarzała, udało mi się na te groźby uodpornić i dalej współpracowaliśmy na zasadzie wzajemnych ustępstw, ale i pomocy.

Posiadał dobre rozeznanie wśród polskich bibliotek, wiedział, z których możemy ściągać dublety i które mają być likwidowane. Dzięki temu zgromadził w bibliotece politologii kilka tysięcy książek, które w zasadzie nic nas nie kosztowały, a stanowią cenne uzupełnienie zbiorów Biblioteki UR.

Nie miałem zaszczytu być studentem prof. Cimka, a przed laudacją nie wypadało mi wypytwać się o Niego jako dydaktyka. Sądząc jednak po oficjalnych danych uzyskiwanych podczas analiz sesji na posiedzeniach Rady Wydziału, przestał nasz Jubilat być postrachem studentów.

Drogi Jubilacie, chwała Ci za Twoje dokonania w WSP i UR, ale przede wszystkim chwała za zlikwidowanie wielu białych plam w naszej wiedzy historycznej. Bądź jeszcze długo z nami w dobrym zdrowiu i ucz młodych adeptów nauki warsztatu naukowego, przede wszystkim jednak pomnażaj swój dorobek naukowy. I na zakończenie dwa przysłowia. Najpierw japońskie: »Trzeba mówić na podstawie dokumentów, a oskarżać na podstawie dowodów«, a teraz z Talmudu: »Świat opiera się na trzech rzeczach: na prawdzie, na prawie i na pokoju«. W przekonaniu, że Ty stosujesz się do obydwu, dedykuje je tym, którzy powinni czytać Twoje książki".

Kolejnym przemawiającym był prof. dr hab. Edward Mierzwa, dyrektor Instytutu Badań nad Parlamentaryzmem w Piotrkowie Trybunalskim, wieloletni przyjaciel Jubilata. W swojej erudycyjnej i pełnej finezyjnego dowcipu mowie sparafrazował katolickie „7 grzechów głównych” i powiedział o ich przeciwieństwie – o 7 cnótach głównych, jakimi Natura, Los, Fortuna z Panem Bogiem pospół obdarzyły Jubilata.

„A zatem: *virtu* Nro 1 – za pierwszą cnotę główną prof. Cimka uznaje Jego przysłowiową benedyktyńską pracowitość, gdyby nie fakt, że on sam benedyktynów, i nie tylko, uważa za obiboków. Tak, pracowitość to Jego pierwsza i najwcześniejsza wpojona Mu przez rodziców cnota. Gdyby nie ta cnota, nie zwracalibyśmy się do naszego Jubilata prawie z nabożną czcią, tytułując go Profesorem i jeszcze gorzej – Jubilatem. „Jeszcze gorzej”, ponieważ tytuł „Jubilat” niczego dobrego nie wroży, a jest świadectwem tego, że Pan Bóg nie stworzył człowieka, bo gdyby to był w raju uczynił, dałby mu jeśli nie wieczną, to z pewnością długą i piękną młodość, do której zupełnie nie pasuje określenie, godne i szacowne wprawdzie, ale jakże mało optymistyczne – „Jubilat”. Nie muszę uzasadniać, że

nasz Jubilat jest przykładem pracowitości, ba... pracoholizmu. I po co Ci to było. Drogi Przyjacielu?... Dziś by się nikt nad Tobą nie pastwił, nie siedziałbyś tu na cenzurowanym, nie gędzono by, jak nie przymierzając przytomnie tu *egzemplum*, czyli ja – Twój przyjaciel od lat pięćdziesięciu *in personu sua*. Ale gdyby nie Twoja granicząca z przesadą pracowitość, polska historiografia nie miałaby dwudziestu znakomitych książek autorskich, około dwustu rozpraw i artykułów naukowych, polska kultura i nauka historyczna nie miałaby paru doktorów, grubo ponad setkę magistrów, którzy wyszli spod Twojej ręki.

Cnota główna Nro 2 Jubilata to pedanteria. Nasz Jubilat czego by nie robił, robi to z pełnym zaangażowaniem i tego wymaga od innych. Wiedzą co nieco na ten temat ci, którzy z Nim mieli szczęście, albo i nieszczęście, współpracować. Jego prace są przykładem pedantycznego warsztatu naukowego, pedantycznego podejścia metodologicznego i doskonale, pedantycznej wręcz w swej wymowie narracji. Znam mojego Przyjaciela – jak wspominałem – ponad 50 lat, ale nie słyszałem, żeby coś spektakularnie sp...artaczył.

Kolejną cnotą, czyli *virtu* Nro 3 – ale być może niektórzy zgłoszą w tym miejscu *votum separatum* – jest racjonalizm Jubilata. Ja tam nawet uważam, że ów Jego racjonalizm jest racjonalizmem zimnym, by nie powiedzieć – lodowatym. Ale to właśnie ów racjonalizm był przesłanką, która przywiodła naszego Jubilata na to miejsce i usadowiła wśród tak zacnego dzisiejszego gremium, które z zazdrością może pomarzyć, by taką laurkę, pełną realnego i prawdziwego przekonania, kiedyś usłyszeć.

Cnota Nro 4 naszego Jubilata to erudycja. Mam w ręku Jego ostatnią książkę, która dodatkowo daje świadectwo, iż Jubilatowi obca jest maksyma: „Zostałeś profesorem, możesz nic nie robić”. Od czasu uzyskania profesury w 1993 r. nasz Jubilat wydał osiem książek – średnio jedna na dwa lata. Jego warsztat naukowy jest pomnikowy i idzie w parze z ogromną docieklivością i wspomnianą erudycją.

Cnota Nro 5 Drogiego Jubilata to bezkompromisowość, ocierająca się o nonkonformizm. Jeśli coś jest słuszne i racjonalne (patrz cnota Nro 3), to nasz Jubilat będzie bezgranicznie princypialny, by nie powiedzieć – up...orzczw w swoim stanowisku. Kiedyś, gdy był młodym asystentem, powiedziano mu, że ma nauczać studentów wiedzy historycznej. Był w tym tak wymagają-

Mgr Anna Pięta-Szawara i mgr Katarzyna Cwynar wręczają prof. dr. hab. Henrykowi Cimkowi *Księgę jubileuszową* w oprawie skórzanej oraz tubę z życzeniami i gratulacjami – dar od pracowników Katedry Politologii

Gratulacje i życzenia od wychowanek Profesora, seminarzystek Natalii Gołębiowskiej i Gabrieli Grzybowski

Profesor Henryk Cimka ze studentami z Koła Naukowego Politologów – Michałem Pisarkiem i Tomaszem Lutakiem

cy i stanowczy, że nie pomagały rady starszych kolegów: „Heniu, odpuść im trochę”, ani zabiegi niektórych profesorów, by łaskawym okiem traktował ich pupilów, nepotów itp. Skończyło się to dla ówczesnego magistra Cimka tym, że... studenci złożyli skargę do rzecznika dyscyplinarnego UMCS-u za rzekome, cytując: „dydaktyczne znęcanie się nad studentami”. Na szczęście rzecznik

Życzenia w imieniu własnym i pracowników Wydawnictwa UR składają dyrektor Stanisław Dudziński i redaktor Krystyna Strycharz

Pamiątkowa fotografia Jubilata z prof. dr. hab. Kazimierzem Ożogiem

Moment wznoszenia toastu na cześć Jubilata podczas biesiady w restauracji „Polonez”

był wyrozumiały dla magistra Cimka i puścił sprawę mimo uszu.

Cnota Nro 6 jest pochodną cnoty poprzedniej, a jest nią dążenie do doskonałości i obiektywizmu zarówno w odniesieniu do własnej Jego Jubilackiej Persony, jak i w stosunku do innych oraz do podmiotu badawczego. Pewien, niestety już nieżyjący, profesor wiedział coś na ten temat, kiedy nasz Jubilat przez wiele lat po ukazaniu się kolejnej książki owego profesora nicował ją, wylawiając konfabulacje, niezgodność ze źródłami i różne drobne

niesumienności. Sam nie produkuje bibli naukowych i drugim też nie pozwala.

No i ostatnia cnota, Nro 7, która nie wszystkim może odpowiada, ale osobiście cenię za to mojego Przyjaciela, to cnota szczerości aż do bólu, no i złośliwi, cięty język. Podkreślam, że cenię sobie szczerość, która może nie zawsze być w moim subiektywnym odczuciu rzeczą najprzyjemniejszą z tych, które chciałbym usłyszeć, ale wolę prawdę, nawet mało przyjemną, niż pokrętny fałsz, który wcześniej czy później dociera do zainteresowanego i każe mu rewidować swoje mniemanie o sobie i innych. To ostatnie jest szczególnie mało przyjemne. Tego ze strony Jubilata nie doznałem nigdy. A co do złośliwości, to jest oznaką inteligencji, pod warunkiem że nie gra się z naszym Drogim Jubilatem w brydża. Przegrzywać to On nie umie, oj, niestety, nie!”.

Sympatyczna wypowiedź prof. Edwarda Mierzwy została przyjęta z aplauzem i nagrodzona dużymi braunami.

Na uroczystości jubileuszowej pojawili się goście aż z ośmiu ośrodków naukowych, w tym z siedmiu politologicznych. Najliczniejsza delegacja przybyła z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Oficjalne gratulacje złożyli w imieniu własnym i władz reprezentowanych jednostek poszczególnych uczelni: prorektorzy prof. dr hab. Ryszard Szczygieł i prof. dr hab. Stanisław Michałowski (UMCS), dziekan prof. dr hab. Grzegorz Janusz (Wydział Politologii UMCS), prodziekan prof. dr hab. Marek Mądziak (Wydział Humanistyczny UMCS), prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski (Instytut Historii UMCS), prof. dr hab. Alicja Wójcik (Zakład Myśli Politycznej Wydziału Politologii UMCS), prof. dr hab. Kazimierz Łastawski (Instytut Politologii UMK w Toruniu).

Gratulacje przesłali m.in.: prof. dr hab. Stanisław Sulowski, dyrektor Instytutu Nauk Politycznych UW, prof. dr hab. Tadeusz Wallas, dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, prof. dr hab. Anna Sochacka, dyrektor Instytutu Historii UMCS, i prof. dr hab. Romuald Turkowski z Instytutu Historycznego UW.

W imieniu władz Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR gratulacje i życzenia przekazała Jubilatowi prof. dr hab. Agnieszka Pawłowska. Z dużym przejęciem i wzruszeniem powinszowania złożyli Jubilatowi od wszystkich pracowników Katedry Politologii UR mgr Katarzyna Cwynar, mgr Anna

Pięta-Szawara i mgr Dominik Szczepański, po czym obdarowali Profesora dedykowaną Mu *Księgą jubileuszową* w bardzo eleganckiej oprawie ze skóry oraz ogromnym kosztem 45 bordowych aksamitnych róż (nb. w kolorze krawatu Jubilata, dlatego tak dobrze prezentuje się przy nich na zdjęciach).

Na jubileuszach profesorskich niezmiernie rzadko widuje się ludzi młodych. Tym milej zostali przyjęci przedstawiciele Koła Naukowego Politologów – Michał Pisarek (prezes) i Tomasz Lutak (sekretarz), z kolei Natalia Gołębiowska i Gabriela Grzybowska złożyły Profesorowi gratulacje w imieniu seminarzystów.

Na zakończenie oficjalnej części spotkania głos zabrał sam Jubilat, który ze wzruszeniem skierował po parę zdań do obecnych na sali swoich dawnych i obecnych przyjaciół i współpracowników. Nie obeszło się przy tym bez nostalgicznych wspomnień związanych z trzema najważniejszymi w życiu naukowym Profesora okresami: lubelskim, warszawskim i rzeszowskim, oraz trzyletnim epizodem olsztyńskim. Prof. Henryk Cimek podziękował byłym i obecnym władzom UR, w tym prof. Włodzimierzowi Bonusiakowi i prof. Jerzemu Kitowskiemu, za umożliwienie zorganizowania uroczystości. Podziękował też za współpracę dyrektorowi Wydawnictwa UR Stanisławowi Dudzińskiemu, redaktor Krystynie Strycharz i innym pracownikom Wydawnictwa. Słowa wdzięczności skierował pod adresem członków Komitetu Redakcyjnego *Księgi jubileuszowej*, profesorów: Włodzimierza Bonusiaka, Albina Kopruckowiaka, Wiesława Śladkowskiego, oraz mgr. Dominika Szczepańskiego, a także osób zajmujących się organizacją strony uroczystości jubileuszowych.

Na gości Profesora wychodzących po uroczystości z sali Senatu czekała niespodzianka. Każdy otrzymał w prezencie monumentalną *Księgę jubileuszową* oraz starannie wydaną, w twardej oprawie i obwolucie, najnowszą autorską książkę prof. H. Cimka pt. *Walka ludowców o Polskę, jej granice i ustroj w latach 1914–1922*. Tak obdarowani uczestnicy spotkania udali się na uroczysty obiad do restauracji „Polonez”. Tam w już bardziej swojskiej atmosferze życzeniom, toastom i wiatom nie było końca.

PS Ostatnim akcentem perfekcyjnego jubileuszu Profesora-perfekcjonisty było wręczenie każdej z goszczącej na uroczystości osób albumu z pamiątkowymi fotografiami. Dziękujemy!

JUBILEUSZ Profesora Andrzeja Sybirnego

31 października 2008 roku prof. Andrzej Sybirny, profesor Uniwersytetu Rzeszowskiego, dyrektor Instytutu Biologii Komórki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy i członek-korespondent Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie, obchodził 60. urodziny. Jak to prawdziwy naukowiec, zorganizował z tej okazji we Lwowie sympozjum naukowe, zapraszając naukowców z Austrii, Belgii, Bułgarii,

Łotwy, Niemiec, Polski (w tym oczywiście z Uniwersytetu Rzeszowskiego), Rosji, Szwecji, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Węgier i Stanów Zjednoczonych. Sympozjum „Advances in Cell Biology and Biotechnology” odbyło się w dniach 1–2 listopada 2008 w pięknym secesyjnym budynku lwowskiego Domu Uczonych i było okazją do wysłuchania bardzo ciekawych wykładów i stymulujących dyskusji.

Uniwersytet Rzeszowski przyłącza się do życzeń jak najdłuższych lat godnej podziwu aktywności naukowej i dalszych wspaniałych sukcesów na tym polu.

Prof. Andrzej Sybirny w rozmowie z prof. Andrzejem Dżugajem, prezesem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego

Zyczenia Profesorowi składają młodzi współpracownicy z UR

Ukraina i Polska w XX wieku: pamięć historyczna i wezwania współczesności.

Wystąpienie prof. Leonida Zaskilniaka podczas uroczystości nadania
Mu tytułu Honorowego Profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego
6 listopada 2008 r.

Wiadomo, że XX wiek nie był najlepszym okresem w stosunkach Ukraińców i Polaków. Były w nim walki o przewagę w Galicji, z wojną ukraińsko-polską w latach 1918-1919, niespokój społeczny powodowany niezgodą wielu galicyjskich Ukraińców z działaniami władz polskich w terenie, który wielu z nich uważało za ukraińskie ziemie etniczne, przedłużenie walki zbrojnej o te tereny w czasie drugiej wojny światowej – tzw. „nieznana wojna” podziemia polskiego i ukraińskiego, deportacji Ukraińców i Polaków po zakończeniu wojny, wreszcie strach bycia Ukraińcem w powojennej Polsce i Polakiem w powojennej, rudzieńskiej Ukrainie. Nawet to krótkie wyliczenie wskazuje na tyle traumatycznych zdarzeń w stosunkach pomiędzy sąsiednimi narodami, że trudno nie zo-

baczyć ich zakotwiczenia w pamięci historycznej obu narodów. Jak słusznie podkreśla wybitny historyk francuski Jacques Le Goff „pamięć jest zasadniczym elementem tego, co od niedawna nazywa się tożsamością indywidualną lub zbiorową”, a poszukiwanie tożsamości „jest jednym z podstawowych działań dzisiejszych jednostek i społeczeństw”.

Wychodząc z powyższego, można przypuścić, że jednym z ważnych elementów kształtujących społeczną świadomość i legitymizujących współczesne stany społeczne jest pamięć historyczna, albo szerzej – społeczna. Zatem bez pamięci ukraińsko-polskich konfliktów i walk, ani Ukraińcy, ani Polacy nie mogą odnajdywać swojej pełnej narodowej tożsamości. Więcej – zapomnienie przeszłości grozi, jak uważa wielu, utratą tożsamości. Dlatego

wszyscy politycy, działacze publiczni, a nawet historycy pragną dotrzeć do „prawdy historycznej”, która zdoła wszystkich nas uwolnić od ciężarów dziejowych. Mój bardzo szanowany, a nawet bliski kolega i przyjaciel Profesor Władysław Filar w ostatniej swojej książce o wydarzeniach na Wołyniu i w Galicji w czasie ostatniej wojny światowej napisał, „że jeżeli nie powiemy pełnej prawdy (o tamtych dramatycznych wydarzeniach - L.Z.), to w naszych sąsiedzkich kontaktach dominować będą podejrzliwość, wzajemne uprzedzenia, poczucie zagrożenia”².

Ale jakiej prawdy my wszyscy – historycy i niehistorycy – szukamy? Przecież tych prawd historycznych jest tak wiele, ilu jest uczestników wydarzeń. Każdy z nich patrzy wszak na nie ze swojego stanowiska – nie tyle wydarzeniowego, ile światopoglądowego, narodowego, rodzinnego itd. Ma raczej mój wspomniany i bardzo szanowany starszy kolega, kiedy pisze o potrzebie powiedzenia wszystkiego, co nam uda się zbadać i dostrzec. A jednak ocena tego, co ustaliliśmy, bardzo różni się od strony ukraińskiej i polskiej: dla Ukraińców była to usprawiedliwiona walka o swobodę i niepodległe narodowe państwo, dla Polaków – walka o sprawiedliwą granicę polskiego niepodległego państwa. I na tym można postawić kropkę. Te oceny z narodowego i państwowego punktu widzenia chyba nigdy nie zejduć się, ponieważ trzeba by było komuś odciąć się od swojej tożsamości.

Wydawałoby się, że sytuacja jest bez wyjścia. A jednak współczesna nauka rozpatruje te zagadnienia w nieco innym aspek-

cie. Nigdy pamięć historyczna nie pokrywała się z naukową wiedzą historyczną, chyba tylko w tym wypadku, kiedy była wykorzystywana przez politykę i polityków. Odróżnia się wiedza od pamięci historycznej swym powiązaniem z teraźniejszością w szerokim znaczeniu tego słowa. Pamięć jawi się jako z zasady mityczna, zdeformowana, jednostronna, niepełna i anachroniczna, ale to ona właśnie jest przeżyciem niemającego końca związku pomiędzy teraźniejszością a przeszłością. Naukowa wiedza historyczna opiera się na zbadaniu i uwzględnieniu warunków historycznych, w których każde zjawisko istniało, powinna ona rozjaśniać pamięć zbiorową i pomagać w prostowaniu jej omyłek. Ma ona tę zaletę, że może i musi mówić o rzeczach

minionych z perspektywy czasowej. Odwołam się tutaj do wybitnego znawcy zagadnienia pamięci zbiorowej francuskiego socjologa Maurice Halbwachsa, który podkreślał: „Ludzie, którzy od pamięci żądali by tylko wyjaśnienia ich bezpośredniego działania i dla których nie istniałaby czysta i prosta przyjemność przywoływania przeszłości..., nie mieliby w najmniejszym nawet stopniu poczucia społecznej ciągłości. To dlatego społeczeństwo nie tylko od czasu do czasu zmusza ludzi do odtwarzania w myśli wydarzeń z ich dawnego życia, lecz także do ich poprawienia, okrawania i uzupełnienia...”³

Teraz już ustalono, że związki między przeszłością a teraźniejszością nie powinny wywoływać zakłopotania ani sceptycyzmu. Wiemy, że przeszłość częściowo zależy od teraźniejszości. Każda historia rzeczywiście jest historią współczesną w takiej mierze, w jakiej przeszłość uchwytna jest w teraźniejszości, a więc znajduje się w kręgu jej zainteresowań. Zadaniem historyka jest więc dokonać „obiektywnej” analizy przeszłości w jej dwojakim kształcie: w świetle minionej rzeczywistości oraz z pozycji teraźniejszości i bliższej przyszłości. Jeszcze lepiej, gdy potrafi on uwzględnić raczej wielu stron wydarzeń oraz postara się objąć również samego siebie procesem analizy, dokładnie tak, jak dokonujący obserwacji naukowiec bierze pod uwagę ewentualne zmiany, które sam powoduje w obserwowanym obiekcie. Wtedy obraz dziejów przetrworzy się w wielokształtny i pluralistyczny, a jednocześnie – humanistyczny i współczesny.

Wydaje się, że mają rację liczni historycy, którzy podkreślają, wraz ze społeczną potrzebą stałego odwołania się do przeszłości, także nakaz odrzucenia „doktrynalnego kultu historii” (P. Bourdieu), co doskonale sformułował wybitny polski historyk Witold Kula. Pisał on: „Historyk musi – paradoksalnie – walczyć przeciwko fetyszyzacji historii. Deifikacja sił historycznych, która prowadzi do uogólnianego poczucia niemocy i obojętności, staje się prawdziwym zagrożeniem społecznym; historyk musi reagować, pokazując, że nic nie jest integralnie wpisane z góry w rzeczywistość i że człowiek może zmodyfikować zastane warunki”⁴.

I w tym kontekście staje się zrozumiałe, że jeżeli dzisiaj będziemy patrzeć na konfliktową historię stosunków polsko-ukraińskich XX wieku ze stanowiska ukształtowanych przyjaznych i sojusznicznych stosunków między obu państwami, to nie powinniśmy „rozdrapywać ran”, lecz odwołanie – goić je. Nie oznacza to, że musimy puścić w niepamięć tragiczne wydarzenia ostatniej wojny i pozostawić niezasypanymi dawne mogiły. Powinniśmy ustalić dokładny bieg wydarzeń i raczej stron, jakby smutnymi te wydarzenia nie były. Pozostaną one traumatycznym epizodem w pamięci Polaków i Ukraińców starszego pokolenia, lecz nie powinny przeszkadzać w budowaniu teraźniejszości i przyszłości. Bardzo ważne, żeby stare, nieodpowiadające współczesności „historyczne wizje” nie kształtowały świadomości nowych pokoleń Polaków i Ukraińców, żeby historia nie tylko „krzepiła serca”, lecz także wzmacniała umysły. Dlatego tak potrzebne jest pewne uwolnienie się od historii i nawiązanie do współczesności.

Można powiedzieć, że wykształcenie i wychowanie prawdziwych świadomych swej roli obywateli państwa nie jest możliwe bez uświadomienia byłych zwycięstw i porażek, osiągnięć i krzywd. I to jest prawda. One składają się na dzieje narodowe. Jednak zadaniem historyków i pedagogów XXI wieku jest kształtowanie historycznej świadomości obywateli, która by za podstawowy cel wychowania i nauczania historii stawiała właśnie „historyczność historii” lub – inaczej mówiąc – przemienienie społecznych stanów i zmian społecznych wizji. I to, jak wydaje się, jest najważniejsze wezwanie dla badaczy przeszłości.

¹ Jacques Le Goff, *Historia i pamięć* / Przekład Anna Gronowska, Joanna Stryczyk, wstęp Paweł Rodak, Warszawa 2007, s. 155.

² Władysław Filar, *Wydarzenia wołyńskie 1939-1944. W poszukiwaniu odpowiedzi na trudne pytania*, Toruń 2008, s. 396.

³ Maurice Halbwachs, *Společne ramy pamięci*, Warszawa 2008, s. 171.

⁴ Cyt. za: Jacques Le Goff, *Historia i pamięć*, s. 204.

Stanisław Nabywaniec

Pocztówki bożonarodzeniowe w polskiej tradycji i kulturze

Grudniowe dni trwającego adwentu są bardzo odpowiednim czasem do refleksji nad ikonografią Bożego Narodzenia, również tą widniejącą na kartkach pocztowych, które wysyłamy bliskim i znajomym. Ikonografia ta jest niezmiernie bogata i aż dziw bierze, iż w szerokiej gamie propozycji kartek świątecznych – tak tradycyjnych, kartkowych, jak i wirtualnych – nie można znaleźć, bez dłuższego poszukiwania lub znajomości odpowiedniej strony internetowej, o tych pięknych dziełach ikonografii bożonarodzeniowej. Serwuje się natomiast to, co nie jest ani dziełem sztuki, ani nie należy do naszego dziedzictwa kulturowego i religijnego. Nawet nie wszystkie strony internetowe i sklepiki, które mają związek z chrześcijaństwem, oferują kartki świąteczne – również i te wielkanocne – o treści religijnej i sięgające do wspólnych dóbr naszej kultury, europejskiej i polskiej, wyrosłej na gruncie idei i wartości chrześcijańskich. Serwuje się nam nie tylko pozbawione treści i piękna kartki, ale także złaicyzowane i podlane regułom merkantylizmu Merry Christmas – święta Bożego Narodzenia... bez Bożego Narodzenia, św. Mikołaja odartego z sakralności i prawdy historycznej – w postaci skandynawskiego trolla zmodyfikowanego na potrzeby komercyjnej firmy Coca Cola, święta wielkanocne... bez Zmartwychwstałego, za to z treściami adaptowanymi do dzisiejszych czasów i psycho- oraz socjotechnicznie zmanipulowanych wierzeń pozachrześcijańskich.

Z dużym więc zainteresowaniem sięgnąłem po niezmiernie ciekawą publikację dotyczącą ikonografii bożonarodzeniowej¹, tym bardziej że w wielu przypadkach na reprodukcjach rozpoznaje obrazy z, jakże znanych mi i bliskich, kościołów przemyskich. K. Winiarska i M. Trojanowska – jak zaznacza w swym, jak zawsze bardzo starannie dopracowanym, wprowadzeniu dyrektor Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyśle Mariusz Jerzy Olbromski – zaprezentowały wiele wizerunków bożonarodzeniowych ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej, zbiorów przemyskich Franciszkanów oraz z kościołów Przemysła.

W pierwszym artykule, którego tytuł jest powtórzeniem tytułu całości publikacji (co być może nie jest najlepszym przykładem zastosowania kanonów metodologicznych), K. Winiarska wskazała na pewne podstawowe klucze, które otwierają przed nami nie tylko świat barw i proporcji, ale również świat głębokich treści, ukrytych za zasłoną symboliki i detali ikonograficznych. Warto je poznać, zanim dokonamy wyboru, jaką kartkę świąteczną przesłać komuś bliskiemu, by swą treścią wyraziła nasze uczucia i naszą postawę wobec obdarowywanej kartką osoby.

Motyw Bożego Narodzenia, jak dowiadujemy się z dalszej części artykułu K. Winiarskiej, był i jest bardzo wdzięcznym tematem ikonograficznym, znanym już w starożytności chrześcijańskiej – przełom II i III w. po n. Chr. bożonarodzeniowy kanon ikonograficzny został dopracowany przez Bizancjum po 1000 roku – ukazanie historiozłobawczego związku pomiędzy grota narodzenia, grobem Łazarza, grobem Chrystusa i otchłanią, do której wstąpił Zmartwychwstały – „zstał do piekieł”. Również Maryja i inne postaci ze sceny Bożego Narodzenia włączone są w ikonografię bizantyjską w ciąg soteriologiczny, a wyrażają liczne symbole i gesty. Z ciągu tego nie są wyłączone ani zwierzęta, ani ciała niebieskie, gdyż „całe stworzenie oczekuje objawienia się synów Bożych”. Do treści biblijnych i ewangelicznych włączone zostały w VII w. także treści i wydarzenia apokryficzne. Zachodnia ikonografia Bożego Narodzenia okresu późnego średniowiecza włączyła również treści prywatnych objawień, przede wszystkim św. Brygidy Szwedzkiej, oraz traktatów teologiczno-ascetycznych, przede wszystkim Pseudo-Bonaventury. Sobór Trydencki nałożył pewne dogmatyczne ramy na dotychczasowy kanon ikonografii natywnej, co nie uchroniło jej od barokowego liryzmu, z zachowaniem jednakże kerygmatycznego przesłania.

Marta Trojanowska w artykule „Pokłon pasterzy” dokonała szczegółowej i niezwykle interesującej analizy ikonograficznej płaskorzeźby znajdującej się w zbiorach Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyśle. Płaskorzeźba datowana na koniec XVI w., lub

na rok 1600, pochodzi z Przedzielnicy koło Dobromila. Trudne do ustalenia jest również autorstwo dzieła, które niewątpliwie należy do kręgu kultury zachodniej związanej z obrządkiem rzymskokatolickim. Jest jednak w kompozycji płaskorzeźby wiele elementów egzotycznych, orientalnych – elementy stroju oraz rysy twarzy. Układ sceny oraz treść wielu detali wskazują na połączenie przez artystę dwu scen z ewangelii dzieciństwa – pokłonu pasterzy i pokłonu mędrców ze Wschodu. Autorka skłania się ku interpretacji owego dualizmu sceny, jako wyniku nieporadności artysty odwzorującego inne obrazy i rzeźby ze sceną Bożego Narodzenia. Dzieło jest jednak zbyt subtelne w swej treści i formie, by prowadziło do przekonania o nieporadności jego twórcy w doborze motywów ikonograficznych. Wręcz przeciwnie. W moim wszak odczuciu, autor płaskorzeźby nie był nieporadnym odtwórcą-kompilatorem. Był raczej dobrze obznajomiony w egzegezie historycznych wydarzeń biblijnych i nurtach ikonograficznych. Wydarzenie biblijne dokonywało się w czasie, ale jego skutki, jego owoce, egzegeza, szczególnie egzegeza wschodniopatrystyczna, postzegala w wymiarze ponadczasowym, ponadprzeszennym i eschatycznym. Misterium zbawcze dokonane w czasie przekraczało jego ramy, stąd nieważne było w interpretacji tak egzegetycznej jak i ikonograficznej zachowanie chronologii. Wydarzenia przedstawiane w ikonach nigdy nie były osadzone w czytelnych granicach czasoprzestrzennych. Teologia i liturgia, szczególnie wschodnia, znają pojęcie synaxis, pod którym kryje się wiele treści i tajemnic wiary związanych z faktem inkarnacji Syna Bożego – zresztą M. Trojanowska nawiązuje do synaxis w kolejnym artykule, wspominając o znanym w Kościele wschodnim święcie Soboru Bogarodzicy. Zatem autor płaskorzeźby, żyjący i działający na pograniczu kulturowym i obrządkowym, dokonał celowego zabiegu interpretacyjnego dwu historycznych wydarzeń z okresu dzieciństwa Chrystusa. Połączył też orientalizm osób i ich strojów z okcydentalizmem architektonicznym. Chrystus „Lux de Oriente” odnosi triumf przez epifanię.

czyli fakt objawienia się przybywającym ze Wschodu i z Zachodu ludom i narodom – postaci na płaskorzeźbie mają cechy orientalne, ale i europejskie. Tryumf symbolizuje łuk tryumfalny. Mesjasz w zapowiedzi proroka Izajasza wprowadza harmonię miłości, sprawiedliwości i pokoju – harmonię czytelną w klasycznych kształtach widocznej w tle budowli. Strzaskana i leżąca na ziemi kolumna z antyczną głowicą to symbol upadku antycznego świata pogańskiego i jego bogów.

Dwa rodzaje źródeł ikonograficznych w jeden mianownik swego artykułu „Sceny Bożego Narodzenia w grafice i malarstwie w zbiorach Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej oraz *Pokłon Trzech Króli* Bazylego Berezy z klasztoru oo. Franciszkanów w Przemysłu” ujęła K. Winiarska.

W zbiorach przemyskiego muzeum znajdują się grafiki ilustrujące scenę Bożego Narodzenia. Najstarsze sięgają swym pochodzeniem XVI w., młodsze, wieku XVIII. Grafiki pełniły rolę popularyzatorską w epoce sprzed wynalezienia techniki fotografii. Zamieszczane często jako ilustracje do książek i książek spełniały z powodzeniem tę swoją misję. Wraz z książkami docierały do odległych w czasie i przestrzeni odbiorców tak piśmiennych, jak i niepiśmiennych. Podobną rolę popularyzatorską i kerygmaticzną pełniły obrazy umieszczone w kościołach. We franciszkańskim konwencie przemyskim znajdują się dwa warte uwagi obrazy ze sceną Bożego Narodzenia. Pierwszy barokowy, nieznanego autorstwa, nawiązujący do dzieł Tintoretta i Rubensa zdaje się zawierać nie tylko elementy orientalizmu, ale i polskiego sarmatyzmu. Drugi obraz z ok. 1815 r. o tej samej tematyce wyszedł z pracowni i spod pędzla Bazylego Berezy. Oba dzieła reprezentują dwa różne nurty malarstwa – barokowe i klasycystyczne.

Ze względu na swe zainteresowania, uwagę moją przykuł kolejny artykuł M. Trojanowskiej „Boże Narodzenie w malowidłach ściennych cerkwi w Posadzie Rybotyckiej oraz w zabytkach sztuki Kościoła wschodniego ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej”.

Szkoda, że tak niewiele zna najstarszą murowaną, obronną cerkiew gotycką w Polsce, a tym bardziej kryjące się na jej ścianach wspaniałe malowidła. Cerkiew Onufrianska w Posadzie Rybotyckiej zasługuje na bliższe poznanie i dobrze się stało, że M. Trojanowska sięgnęła do jej skarbów w postaci

malowideł ściennych o treści bożonarodzeniowej. Omówienie lokalnej sztuki cerkiewnej o treściach bożonarodzeniowych autorka poprzedziła wstępem stanowiącym objaśnienie wprowadzające do zasadniczej części artykułu. Oprócz fresków rybotyckich Trojanowska omówiła cerkiewne malarstwo bożonarodzeniowe w oparciu o ikony znajdujące się w przemyskim muzeum. Reprezentują one malarstwo ikonowe od przełomu XVI i XVII w. do 2. poł. wieku XIX. Każda z epok posiadała własną specyfikę w przedstawianiu treści historycznych i teologicznych o Bożym Narodzeniu.

Apendyks do artykułu stanowi rozpisanie, dokonane wraz z B. Ładożyńskim, miedziorytowego kalendarza cerkiewnego na miesiąc grudzień z około 1760 r.

Kolejny artykuł M. Trojanowskiej poświęcony jest ilustracjom o treści bożonarodzeniowej i związanej z pokłonem Trzech Króli, w albumie z 1915 r. Zofii Lubańskiej-Stryjeńskiej „Pastorałka złożona z 7 kolęd”. Trojanowska podkreśla, że Stryjeńska tekstem pastorałek posłużyła się tylko w tym celu, by zaprezentować cykl ilustracji będących „odrębną, stylizowaną opowieścią o polskim folklorze i świątecznych obrzędach”. Omawiając ilustracje Autorka artykułu wskazuje zarówno na treści artystyczne ilustracji, jak i na ich treści patriotyczne, ludowe, historyczne, mesjanistyczne i profetyczne. Postaci z ilustracji to ludzie o polskich twarzach, znanych z historii polskiej potęgi i chwały. To zapowiedź switu polskiej niepodległości po latach niewoli i upokorzeń.

Wraca też M. Trojanowska, w następnym artykule, do swej ulubionej artystki, Damy z Medyki i Londynu, Leli Pawlikowskiej. Artykuł poświęciła pocztówkom o treści bożonarodzeniowej według projektu Leli Pawlikowskiej. Pawlikowska w latach 1936–1938 zaprojektowała, wśród wielu innych treści, 9 pocztówek bożonarodzeniowych, chociaż niekoniecznie ze scenami Bożego Narodzenia. Szczególną wymowę posiada pocztówka zaprojektowana około 1960 r. na zamówienie londyńskiej oficyny wydawniczej „Veritas” – polskiej fundacji. Projekt przedstawia w tle bardzo czytelne kontury obrazu Matki Bożej Ostrobramskiej, u stóp której stoi oświetlona choinka, pod nią zaś otwarty list – niewysłany, czy też otrzymany z Ojczyzny, oraz polskie opłatki na talerzyku. Z pocztówki bije nostalgia polskiego emigranta, który

ciągle zdaje się szeptać słowa wieszczki „Do kraju tego [...] Tęskno mi, Panie...”.

Do prac o treści bożonarodzeniowej Jana Ekierta sięgnęła K. Winiarska. Zwróciła między innymi uwagę, że „temat Bożego Narodzenia w sztuce współczesnej nie jest zbyt popularny. Artysci uprawiający sztukę religijną są bardziej skłonni do czerpania z tematyki pasyjnej”. Na tym tle trzy obrazy Jana Ekierta są swoistym fenomenem. Symptomatyczna jest także kolorystyka obrazów. Są to obrazy dalekie od cukierkowości i dewocji. Przyciągają jednak wzrok, a za nim uwagę, a ta budzi refleksję.

Obie autorki – M. Trojanowska i K. Winiarska – podjęły wspólnie „Temat Bożego Narodzenia w kościołach i klasztorach przemyskich”. W artykule omówiły gipsowe figury z XIX-wiecznej szopki z klasztoru oo. Franciszkanów w Przemysłu, dalej fenetron z przełomu XIX i XX w. z tegoż klasztoru z przedstawieniem sceny Bożego Narodzenia, kwatere w ołtarzu głównym archikatedry przemyskiej ze sceną Bożego Narodzenia, obrazy Bożego Narodzenia i Pokłonu Trzech Króli z pracowni F. Majerskiego, znajdujące się w ołtarzu Dzieciątka Praskiego w kościele klasztornym sióstr Karmelitanek w Przemysłu, fresk o treści bożonarodzeniowej ze sklepienia w kościele Reformatorów „przy Placbramie”, Pokłon Pasterzy w ołtarzu głównym kościoła Salezjanów na Zasanii i szopkę z kościoła Franciszkanów przemyskich zaprezentowana na obrazie olejnym na płótnie z 1941 lub 1942 r. Artykuł to mini przewodnik po Przemysłu, po który warto sięgnąć w okresie Bożego Narodzenia.

Tradycję bożonarodzeniową w twórczości i tradycji wsi podprzemyskich zaprezentował w swym artykule T. Burzyński. Wędrowkę z lokalnymi kolędnikami z okolic Przemysła, Dubiecka, Dynowa, Brzozowa, Sieniawy i Przeworska poprzedził bogatym wstępem. Podjęty przez Burzyńskiego temat myślę, że warto byłoby podchwycić, i szerzej omówić bożonarodzeniowe skarby kultury podkarpackich wsi, miasteczek i kościołów.

¹ K. Winiarska, M. Trojanowska, T. Burzyński, *Nad Nim anieli w locie stanęli i pochyleni klęczą...* / Z ikonografii Bożego Narodzenia, Przemysłu 2006, wyd. Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemysłu, ss. 100, 55 fotografii i rycin.

NOWO ZATRUDNIONY PROFESOR W INSTYTUCIE TECHNIKI

Od dnia 1 lipca 2008 roku w Instytucie Techniki na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego, na stanowisku kierownika Zakładu Technologii Materiałów zatrudniony został prof. dr hab. inż. Mieczysław Korzyński.

Profesor Mieczysław Korzyński urodził się w 1949 roku w Stalowej Woli, gdzie po ukończeniu Zasadniczej Szkoły Zawodowej, a potem Technikum Mechanicznego podjął w 1969 r. pracę w Hucie Stalowa Wola jako technolog. W roku 1970 rozpoczął studia na Wydziale Mechanicznym ówczesnej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Rzeszowie, gdzie w 1974 roku uzyskał tytuł inżyniera mechanika, a rok później, na Wydziale Mechanicznym Politechniki Rzeszowskiej, dyplom magistra mechanika o specjalności technologii maszyn. W 1974 r. podjął pracę na stanowisku asystenta w Instytucie Budowy Maszyn Politechniki Rzeszowskiej. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w 1979 roku decyzją Rady Wydziału Mechanicznego Politechniki Rzeszowskiej na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Ślizgowe nagniatanie diamentowe stali N18K8M5T”. W czerwcu 1995 roku Rada Naukowa Kijowskiego Instytutu Politechnicznego nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie mechaniki za pracę habilitacyjną pt. „Technologia nagniatania ślizgowego elementów z powłokami chromowymi”, który został zatwierdzony przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w styczniu 1996 roku. W tym samym roku decyzją Rektora Politechniki Rzeszowskiej został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W lipcu 2008 roku za osiągnięcia naukowe, które wniosły trwałę wartość do wiedzy, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał Mu tytuł profesora nauk technicznych.

Zainteresowania naukowe Profesora koncentrują się na problemach inżynierii powierzchni, ze szczególnym ukierunkowaniem na problemy plastycznego umacniania warstwy

wierzchniej materiałów trudnoobrabialnych w celu podwyższenia ich właściwości użytkowych. Elementy wykonywane z tych materiałów są między innymi stosowane w przemyśle lotniczym, gdzie pracują w warunkach zmiennych obciążeń, a przez to narażone są na zużycie zmęczeniowe. Nagniatanie, któremu Profesor poświęca wiele miejsca w swoich badaniach, jest niezwykle istotne dla zastosowań przemysłowych. Potwierdzeniem tego jest 13 uzyskanych patentów i wzorów użytkowych z zakresu nowych technologii nagniatania i konstrukcji specjalistycznego oprzyrządowania, a także szereg prac wykonywanych na zlecenie zakładów przemysłowych. Dla potrzeb przemysłu prowadził 14 prac badawczo-wdrożeniowych, m. in. przy konstrukcji specjalnych obrabiarek i urządzeń, badaniach i wdrażaniu niekonwencjonalnych technologii obróbkowych itp. Współpracował także przy realizacji wielu innych prac dla zakładów przemysłowych w regionie podkarpackim.

Aktualnie prowadzone prace naukowe pod kierunkiem Profesora dotyczą zagadnień umacniania i polepszania właściwości użytkowych stopów metali o specjalnych właściwościach (trudnoobrabialnych, o wysokiej twardości, z powłokami itp.) za pomocą niekonwencjonalnych metod nagniatania przy zastosowaniu supertwardych, kompozytowych materiałów narzędziowych, a także zagadnień teorii i praktyki eksperymentu technologicznego. Interesującymi i niezwykle ważnymi zagadnieniami, którymi zajmuje się prof. Mieczysław Korzyński są procesy zużycia w sztucznym stawie biodrowym człowieka, zachodzące w wyniku oddziaływań fizykochemicznych i biomechanicznych. Warto tutaj zaznaczyć, że inżynieria medyczna należy obecnie do dynamicznie rozwijających się obszarów badawczych.

Dorobek publikacyjny prof. Korzyńskiego obejmuje ponad 150 pozycji. Jest autorem wydanych przez Wydawnictwa Naukowo-Techniczne

książek: *Metodyka eksperymentu* (2006) i *Nagniatanie ślizgowe* (2007), a także autorem 3 i współautorem 4 monografii i skryptów dydaktycznych, 15 naukowych artykułów zagranicznych i ponad 40 opublikowanych w liczących się czasopismach krajowych, a także autorem ponad 70 wystąpień na konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych opublikowanych w materiałach konferencyjnych.

Profesor Mieczysław Korzyński zainicjował organizację odbywających się w cyklu dwuletnim konferencji naukowo-technicznych: *MECHANIKA W MEDYCYNIE (od 1990 r.)* oraz Międzynarodowej Konferencji Naukowej *MECHANICS (od 1998 r.)*. Był także przewodniczącym komitetów organizacyjnych i rad naukowych szeregu innych konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych. Jest członkiem zespołu redakcyjnego kwartalnika „Technologia i Automatyzacja Montażu”, członkiem Zespołu Inżynierii Powierzchni KBM PAN oraz Polskiego Towarzystwa Lekarskiego i sekretarzem Sekcji Mechanika w Medycynie PTL O/Rzeszów.

Prowadził bądź prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu *Technologii maszyn, Technologii samolotu, Obróbki powierzchniowej, Komputerowego wspomaganie projektowania, Automatyzacji procesów technologicznych, Techniki Wytwarzania* itp. Dotychczas wypromował 4 doktorów nauk technicznych, a aktualnie jest opiekunem naukowym 2 doktorantów. Wypromował także ponad 300 inżynierów mechaników i magistrów na Wydziale Budowy Maszyn i Wydziale Marketingu i Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej. Brał udział we wdrażaniu systemu ISO 9000 w Katedrze Technologii Maszyn Politechniki Rzeszowskiej.

Profesor Mieczysław Korzyński otrzymał szereg odznaczeń i nagród Naczelnej Organizacji Technicznej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Rektora Politechniki Rzeszowskiej, a także Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Październik-listopad 2008 r. Galeria „Pentagon” Wydziału Sztuki Politechniki Radomskiej

Z kręgu Pracowni 122

Od 16 października 2008 roku w Galerii Pentagon Wydziału Sztuki Politechniki Radomskiej trwa pokaz prac studentów i absolwentów Pracowni Malarstwa, prowadzonej przez prof. zw. Tadeusza Gustawa Wiktora. Jest to już czwarta edycja wystawy malarstwa z kręgu Pracowni 122. Biorą w niej udział studenci* roku dyplomowego (2007/2008) i absolwenci z różnych lat.

Pierwsza edycja – lutowo-marcowa – miała miejsce w Centrum Sztuki Współczesnej Solway w Krakowie. Druga edycja – majowa – doszła do skutku w Galerii Foyer Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie. Trzecia edycja – czerwcowo-lipcowa – odbyła się w Galerii na Strychu BDK w Brzozowie.

Wszystkim pokazom towarzyszył obszerny, 120-stronicowy katalog, bogato ilustrowany kolorowymi reprodukcjami prac uczestników pokazu. Katalog otwierają trzy teksty: wstęp zatytułowany „Pracownia 122” i esej „Wprowadzenie do jednolitej teorii pan obrazu”, oba autorstwa Tadeusza Gustawa Wiktora, oraz esej „Między pasją i kontemplacją”, napisany przez dr. Antoniego Nikla. Obaj pedagodzy prezentowali swe kompozycje obok dzieł pozostałych uczestników. Środkowa część wydawnictwa zawiera kolorowe reprodukcje ekspozycyjnych malowideł, a końcowa – krótkie noty biograficzne młodych uczestników oraz miniesej, omówienia, opinie, wszystkie autorstwa Tadeusza Gustawa Wiktora. We wstępie do katalogu pisze on:

PRACOWNIA 122

W 2002 roku w Galerii ASP Górnośląskiego Centrum Kultury w Katowicach odbył się pokaz prac malarskich moich pierwszych dyplomantów z Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wystawa nosiła tytuł „Dyplom 2001. Pracownia Malarstwa Tadeusza Wiktora”. Towarzyszył jej katalog, zawierający dużego formatu reprodukcje barwne dzieł malarskich „moich” magistrów. W katalogu tym umieściłem spory tekst, który był czymś w rodzaju programowego wyznania, dotyczącego nauczania przedmiotowego w tak zwanych pracowniach malarstwa. Choć tekst ów miał charakter quasi-sylabusu, to jednak zawierał również krótkie noty na temat twórczości młodych uczestników ekspozycji. Wspomniane wydawnictwo zamykało długi etap współpracy na linii pedagog – uczeń.

W tamtym okresie myślałem, iż w podobny sposób, czyli wystawą i dokumentującym ją wydawnictwem, będę „wypuszczał” ze swej pracowni kolejne roczniki dyplomantów. Niestety, tak się nie stało z wielu powodów. Obecna wystawa prac malarskich w krakowskim Centrum Sztuki Solway (luty 2008) w jakimś sensie stanowi kontynuację tego „starego” pomysłu, tyle że nie obejmuje jednego rocznika dyplomantów, jak w 2002 roku, lecz większy krąg młodych twórców, którzy albo sfinalizowali swój dyplom praktyczny w mojej

pracowni, albo jeszcze się uczą w niej sztuki malarstwa.

W pokazie „Pracownia 122” bierze udział dwunastu absolwentów Instytutu Sztuk Pięknych UR, którzy bronili dyplomu praktycznego z malarstwa w ramach kierunku Edukacja Artystyczna. Są to: Magdalena Gałęcka (dyplom 2003), Krzysztof Brynecki, Urszula Chrobak, Marcin Oczkowski, Magdalena Nowak, Przemysław Pokrywka, Małgorzata Szafrań, Marika Wojciechowska, Monika Zbijewska (dyplomanci z 2005 roku) oraz Izabela Gawryś, Krzysztof Paluch i Marcin Pokrywka (dyplomanci z 2007 roku). W wystawie uczestniczy też siedmiu studentów obecnego piątego roku: Magdalena Bąk, Elżbieta Brynecka, Bogumiła Cag-Lubera, Marek Haba, Marzena Karamon, Tomasz Rolniak i Nina Zielińska.

Uczestnictwo młodych malarzy z kręgu „Pracowni 122” niewątpliwie ma charakter wyróżnienia – niestety, po kilku latach nie udało mi się już odnaleźć wszystkich, których uważałem za godnych udziału w niniejszym pokazie. Pokaz ten jest swobodną egzemplifikacją programu artystycznego Pracowni Malarstwa, który z roku na rok kontynuuję i rozwijam w Instytucie Sztuk Pięknych UR.

Należy zauważyć, że młodzi twórcy, studiujący na kierunku Edukacja Artystyczna, mają o wiele mniej godzin obowiązkowych z nauki przedmiotów artystycznych aniżeli

studenci Akademii Sztuk Pięknych, w tej sytuacji szczególnie ważne jest to, by odpowiednio motywować ich twórczy wysiłek – by namówić ich do pracy ponad wymagane minimum ministerialne. Nie jestem pedagogiem, który codziennie z notesem w ręku sprawdza obecność studentów na zajęciach. Staram się ich „dyscyplinować” do aktywności artystycznej bardziej wyszukаныmi technikami motywacyjnymi. Fundamentalną zasadą mego nauczania kompozycji malarskiej jest przyjmowanie stanu świadomości artystycznej młodego adepta: z jego pozycji, w jego horyzoncie świadomościowym, uwzględniając jego uwarunkowania artystyczne, krok po kroku staram się w uzasadniony językowo sposób pogłębiać, poszerzać, jakościować wszelkie zakresy formalne i artystyczne tego stanu. Czynię tak bez względu na stosowaną przez konkretnego studenta stylizację, konwencję. Korzystam przy tym z umiejętności, którą nazywam transformacyjnym słuchem Formy w zakresie mediów – języków – plastycznych.

Ważne jest dla mnie, by proces rozwojowy formy przebiegał zgodnie z naturą języka dziedziny artystycznej, którą młody twórca wybrał dla siebie i uprawia. W przypadku mojej działalności pedagogicznej chodzi o malarstwo, ale zarysowany wymóg można odnosić także do rysunku, grafiki artystycznej, a nawet grafiki projektowej. Oryginalna forma językowa nie rodzi się sama z siebie, lecz – przynajmniej we wczesnej fazie nauczania – dzięki poznawanej i zgłębianej tradycji wcześniejszych form.

We wspomnianym katalogu „Dyplom 2001” pisałem między innymi: „Jestem przekonany, że w obecnej epoce zmasowanego i rosnącego z dnia na dzień konsumpcjonizmu i destrukcjonizmu szczególnie potrzebna w szkolnictwie jest dydaktyka otwarta na tradycyjne wartości kultury. Uważam, że Przyszłość nie może istnieć w oderwaniu od szczytowych wykwitów Tradycji, albowiem współczesna sztuka, by jej dorównać swym poziomem duchowym, musi być jej naturalnym owocem. Takiego rozumienia dziejów uczę swych studentów jako twórcy i pedagoga”; „Pedagog, nauczyciel czy mistrz, uczy przede wszystkim podstaw widzenia i komponowania, a zdeterminowanemu poznawczo studentowi winno to wystarczyć. Wyższy stopień wtajemniczenia powinno się osiągać naturalnie w postudyjnej praktyce życia codziennego. Zwykle wszystko zależy od tego, który etap wtajemniczenia uczeń

Czerwiec-lipiec 2008 r. Galeria „Na Strychu” BDK Brzozów

uzna za końcowy. Na siłę nie ma sensu nikogo namawiać do wspinania się na wyższy szczebel wtajemniczenia, bo jest ono o tyle skuteczne poznawczo, o ile dokonuje się samorzutnie, czyli z wewnętrznej potrzeby, a nie z namowy pedagoga. A staje się tak wtedy, gdy w podmiocie znajduje się podatny grunt w postaci wrodzonych cech, które – w pewnym sensie karmiczenie – determinują skalę czy też możliwości tego poznania. Każdy student jest indywidualnością samą w sobie, posiadającą takie czy inne cechy psychiczne, takie czy inne zdolności, takie czy inne doświadczenia egzystencjalne. Jako pedagog staram się, by rozwój każdego młodego malarza postępował nie tylko zgodnie z jego cechami osobowościowymi, lecz także by formy jego obrazowej ekspresji były tworzone zgodnie z gramatycznymi regułami komponowania. Dlatego w mojej pracowni mogą praktykować studenci z każdej opcji stylistycznej czy przesłaniowej – od realizmu po abstrakcję. Modelowy naturalista może tu przebywać z radykalnym abstrakcjonistą, skrajny ekstrawertyk ze skrajnym introwertykiem. Osobowość malarska, uprawiająca formę renesansowego realizmu, z osobowością malarską, rozkochaną w dowolnej manierze dwudziestowiecznego modernizmu. Moje korekty są konkretne: mają fenomenologiczny charakter. Uczę komponowania zgodnego z językowymi regułami wybranej przez studenta manieri czy stylistyki”.

Jakie są zakresy językowe, formalne, filozoficzne i poznawcze mojej dydaktyki? Ich obraz szkicuję w eseju „Wprowadzenie do jednolitej teorii pola pan-obrazu”, który pozwoliłem sobie umieścić w niniejszej publikacji.

Do udziału z pokazie „Pracownia 122” zaprosiłem również dr. Antoniego Nikla, jako pedagoga, który razem z mną uczestniczył w rozwoju artystycznym większości twórców prezentujących swe prace w Centrum Sztuki Solway. Z Antonim Niklem jestem służbowo związany od początków istnienia naszego Instytutu Sztuk Pięknych – obecnie Wydziału Sztuki. Byłem też szczęśliwym promotorem jego pracy doktorskiej. W przeszłości zwykle bywało tak, iż prowadził on zajęcia z malarstwa na pierwszym i drugim roku studiów, a ja przejmowałem studentów na trzecim roku, w ramach specjalizacji. Nasza wieloletnia współpraca układa się wręcz modelowo. Obecnie dr Nikiel prowadzi zajęcia specjalizacyjne z malarstwa na studiach zaocznych i dziennych.

Esej „Między pasją a kontemplacją”, prezentowany w niniejszym wydawnictwie, pierwotnie stanowił dysertację doktorską Antoniego Nikla.

***

Dla niewtajemniczonych: cyfra 122 to numer administracyjny pomieszczenia, w którym Tadeusz Gustaw Wiktor i Antoni Nikiel prowadzą zajęcia z malarstwa.

Luty 2008

* Na obecnym etapie większość studentów uzyskuje kwalifikacje magisterskie; przed zamknięciem dyplomu teoretycznego są Tomasz Rolniak i Marek Haba.

TADEUSZ
GUSTAW
WIKTOR

Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie; dyplom na Wydziale Malarstwa w Pracowni Malarstwa prof. Adama Marczyńskiego w 1974 r. Profesor zwyczajny Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego; kierownik Zakładu Malarstwa.

ELŻBIETA
BRYNECKA

Urodzona w 1984 roku w Nowej Dębie. Absolwentka Liceum Ogólnokształcącego w Nowej Dębie. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych UR (od 2008 r. Wydziału Sztuki): dyplom z malarstwa (2008 r.) w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora; aneks do dyplomu z rysunku w Pracowni Rysunku prof. Marleny Makiel-Hędrzak. Wiceprzewodnicząca Koła Naukowo-Artystycznego RAZEM działającego przy Wydziale Sztuki UR. Brała udział w kilkunastu wystawach zbiorowych oraz aukcjach charytatywnych.

BOGUMIŁA
CAG-LUBERA

Urodzona 14.12.1980 roku w Rzeszowie. W 2001 roku ukończyła Technikum Odzieżowe w Rzeszowie, a w 2003 Szkołę Artystycznego Projektowania Ubiorów w Krakowie. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych UR (od 2008 r. Wydziału Sztuki); dyplom z malarstwa (2008 r.) w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

ANTONI
NIKIEL

Absolwent Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej. Dyplom w Pracowni Malarstwa prof. Mariana Stelmasika w roku 1986. Doktor Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od początku istnienia ISP UR, a od stycznia 2008 r. WS UR, naukowo związany z Pracownią Malarstwa, którą współprowadzi z prof. Tadeuszem Gustawem Wiktorem. Uczy malarstwa i rysunku. Pradziekan Wydziału Sztuki.

MAGDALENA
BAK

Urodzona 07.12.1984 r. w Nisku. Ukończyła Liceum Ogólnokształcące w Nisku. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych UR (od 2008 r. Wydziału Sztuki); dyplom z malarstwa (2008 r.) w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora; aneks do dyplomu z rysunku w Pracowni Rysunku prof. Marleny Makiel-Hędrzak. Brała udział w plenerach malarskich we Wdowie, Iwoniczu Zdroju oraz Wadowicach.

KRZYSZTOF
BRYNECKI

Urodzony w 1980 roku w Krośnie. Absolwent Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Krośnie. Ukończył Instytut Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego na specjalizacji malarstwo w Pracowni prof. Tadeusza G. Wiktora. Autor kilku wystaw indywidualnych. Brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych oraz aukcjach charytatywnych. Współzałożyciel Koła Naukowo-Artystycznego RAZEM przy ISP Uniwersytetu Rzeszowskiego. Obecnie pracuje jako instruktor do spraw programowych w Biurze Wystaw Artystycznych w Krośnie.

URSZULA
CHROBAK

Urodzona w 1979 roku. Absolwentka Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. W latach 2000-2005 studia w Instytucie Sztuk Pięknych na UR; dyplom z wyróżnieniem w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

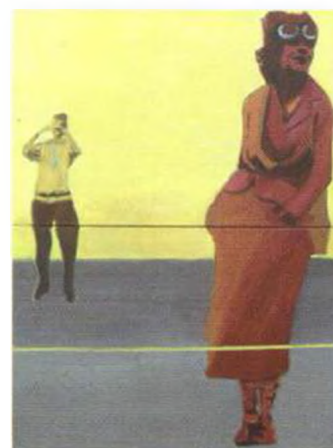

MAGDALENA
GAŁECKA

Urodziła się w 1979 roku w Chełmie (woj. lubelskie). Tam skończyła liceum ogólnokształcące. W 1998 roku wyruszyła studiować sztuki plastyczne w ówczesnej Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, gdzie poznała cudownych ludzi i rozpoczęła życie artystyczne. Ostatnie dwa lata studiów okazały się przełomowe – oddała się malarstwu olejnemu i do dziś jest to jej ukochana technika ekspresji. Dyplom w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora uzyskała w 2003 roku, już na Uniwersytecie Rzeszowskim. Wkrótce po obronie wyjechała za granicę. Mieszka i pracuje w Stanach Zjednoczonych. Uprawia szeroko rozumiane malarstwo; w tym malarstwo ścienne (faux finish) i rysunek. Wychowuje małego Adama na przyszłego artystę i tęskni za przyjaciółmi z Polski.

w Zakładzie Malarstwa w Pracowni prof. zw. Tadeusza Gustawa Wiktora. Obecnie grafik – fotograf.

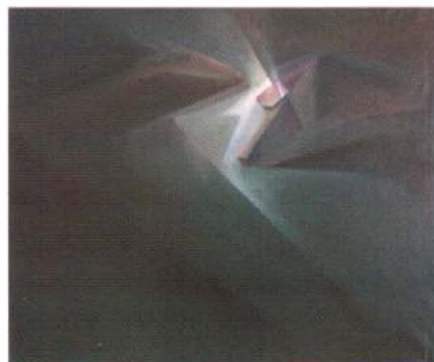

 MAGDALENA
NOWAK

Urodzona 1981 roku w Rzeszowie. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Pracownia Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora. Dyplom z malarstwa 2005 r.

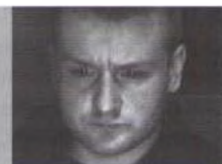

 IZABELA
GAWRYS

Urodzona w 1983 roku w Mielcu, ukończyła V Liceum Ogólnokształcące w Mielcu o profilu plastycznym. W czasie trwania nauki brała udział w wielu wystawach zbiorowych, kilkakrotnie wyróżniana i nagradzana. Studiowała na Uniwersytecie Rzeszowskim – Instytut Sztuk Pięknych na kierunku: edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Dyplom otrzymała 2007 roku

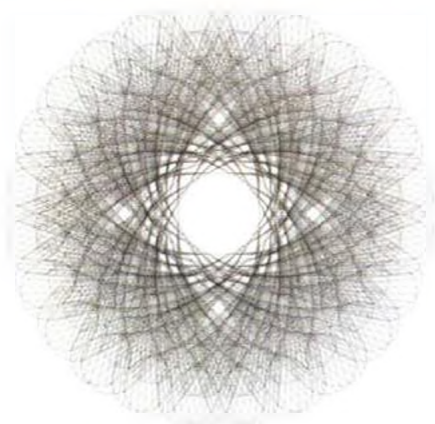
Student V roku Uniwersytetu Rzeszowskiego w Instytucie Sztuk Pięknych (specjalizacja w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora oraz aneks z rysunku w Pracowni Rysunku prof. Marleny Makiel-Hędzrak).

 MARZENA
KARAMON

Urodzona w 1984 roku w Rzeszowie. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych UR (od 2008 r. Wydziału Sztuki); dyplom z malarstwa (2008 r.) w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

 MARCIN
OCZKOWSKI

Urodzony w 1979 roku w Przemyślu. Absolwent Szkoły Muzycznej Pierwszego Stopnia i Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. Studiował na Uniwersytecie Rzeszowskim w Instytucie Sztuk Pięknych. Specjalizacja – malarstwo, w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

PRZEMYSŁAW
POKRYWKA

Urodzony 1980 roku w Rzeszowie. W latach 2000-2005 studia w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dyplom artystyczny zrealizowany w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora. Od roku 2006 studia doktoranckie na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

MAŁGORZATA
SZAFRAN

Urodzona 22 maja 1981r. w Krośnie. Absolwentka Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego, specjalizacja: malarstwo w Pracowni prof. Tadeusza G. Wiktora. Obecnie uczy plastyki w szkołach i gimnazjach.

KRZYSZTOF
PALUCH

Urodzony 16 czerwca 1982 roku w Leżajsku. W 2002 ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Rzeszowie na wydziale snycerstwa. Absolwent Instytutu Sztuk Pięknych UR, dyplom w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

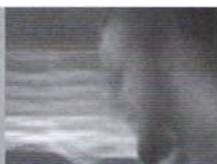
MARCIN
POKRYWKA

Urodzony 7 grudnia 1982 roku. Absolwent PLSP Jarosław. Absolwent Instytutu Sztuk Pięknych UR, dyplom w 2007 r. w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

TOMASZ
ROLNIAK

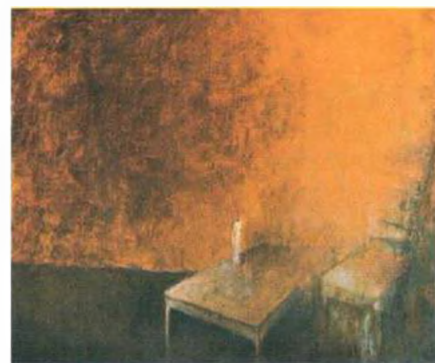
Urodzony w Brzozowie zamieszkały w Haczowie. Absolwent Liceum Ogólnokształcącego w Brzozowie. Student Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Obecnie na V roku dyplomowym w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora; aneks z rysunku u prof. Marleny Makiel-Hędrzak.

MARIKA
WOJCIECHOWSKA

Urodzona w 1980 r. w Lidzbarku Warmińskim. W latach 2000-2005 studia w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Dyplom artystyczny w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora. Od 2006 r. studia podyplomowe w Katedrze Scenografii na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Uczestniczka plenerów twórczych i wystaw w kraju i za granicą.

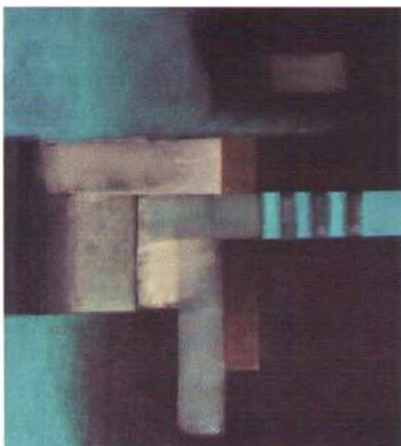

MONIKA
ZBIJEWSKA

Urodzona w 1980 r. w Przeworsku. Absolwentka Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. W latach 2000-2005 studiowała w Instytucie Sztuk Pięknych UR, w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora. W latach studenckich była członkiem Koła Naukowo-Artystycznego RAZEM. Udział w kilku wystawach indywidualnych i zbiorowych prezentowanych w kraju i za granicą.

 NINA
ZIELIŃSKA

Urodzona w Rzeszowie. Absolwentka PLSP w Rzeszowie i Instytutu Sztuk Pięknych UR (od 2008 r. Wydziału Sztuki); dyplom z malarstwa (2008 r.) w Pracowni Malarstwa prof. Tadeusza G. Wiktora.

NAGRODY, WYRÓŻNIENIA I STYPENDIA ABSOLWENTÓW I STUDENTÓW, UCZESTNIKÓW WYSTAW Z KRĘGU PRACOWNI 122

Magdalena Bąk

2006

III Nagroda za obraz „Pieta bez syna” w ogólnopolskim konkursie „Sacrum w sztuce”, Wadowice 2006.

Elżbieta Brynecka

2007

Stypendystka Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Urszula Chrobak

2003

Wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie na Autoportret Inspirowany Twórczością Olgi Boznańskiej w Muzeum Regionalnym w Stalowej Woli

2006

Trzecia nagroda na Międzynarodowym Triennale Malarstwa Regionu Karpat „Srebrny Czworokąt Przemyśl 2006”.

2006

Nagroda Art&Business w konkursie „Obraz, Grafika, Rysunek, Rzeźba Roku 2006”.

Marek Haba

2006

Nagroda Prezydenta miasta Rzeszowa „Młody Talent” w dziedzinie kultury i sztuki.

2008

I Nagroda w ogólnopolskim konkursie „Sacrum w sztuce” (malarstwo), Wadowice 2008.

Marcin Oczkowski

2005

Stypendysta Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauki i sztuki.

Przemysław Pokrywka

2005

Nagroda Prezydenta Miasta Rzeszowa w konkursie „Obraz, grafika, rzeźba roku”

2006

Nagroda BPH w konkursie „Obraz, grafika, rzeźba roku”

2006

Ukraińska Nagroda Krajowa na Międzynarodowym Triennale Malarstwa Euroregionu Karpackiego „Srebrny Czworokąt Przemyśl 2006”

2007

Stypendysta M.K. i D.N.

Tomasz Rolniak

2005

Nagroda Prezydenta miasta Rzeszowa „Młody Talent” w dziedzinie kultury i sztuki.

2006

Wyróżnienie na IX Międzynarodowym Niekonwencjonalnym Konkursie Fotograficznym FOTO ODLIOT.

2006

I miejsce w przeglądzie filmów krótkometrażowych w Krośnie.

2006

Nagroda Publiczności w przeglądzie filmów krótkometrażowych w Krośnie.

2006

I miejsce w konkursie fotograficznym „Fotografia Rzeszowa” za miesiąc marzec.

2007

III miejsce w Wojewódzkim Konkursie Fotograficznym „Piękno Podkarpacia”.

2008

Wyróżnienie z pleneru malarskiego „90 lat niepodległości” z udziałem studentów z ośrodków akademickich z Warszawy, Krakowa i Rzeszowa – Galeria Hortar – Tarnów; „Student roku 2008” – Laur Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Marika Wojciechowska

2005

Nagroda PKO BP SA w Konkursie „Obraz, Grafika, Rysunek, Rzeźba Roku 2005” BWA. Rzeszów.

Monika Zbijewska

2002

Nagroda w przeglądzie „Małe Formy” – Przeworsk.

POSTSCRIPTUM

Niedawno odbierałem Nagrodę Miasta Rzeszowa za osiągnięcia twórcze i pedagogiczne w 2007 roku. O fakcie tym informowała „Gazeta Uniwersytecka” (GU Kwiecień-Maj Nr 3/2008 (51)).

Nagrodę tę otrzymałem na wniosek studentów V roku mojej Pracowni Malarstwa. Korzystając z okazji, serdecznie im za ten wniosek dziękuję. Nagroda Miasta Rzeszowa jest i będzie dla mnie jednym z najmilszych wyróżnień.

Tadeusz Gustaw Wiktor

Maciej Kijowski

O Kościele Nowoapostolskim wczoraj i dziś

Stwierdzenie, iż istotą, pierwotnym założeniem, sensem istnienia uniwersytetu jest uznanie i poszanowanie w prowadzonej przezeń działalności naukowej i dydaktycznej wielości, różnorodności poglądów na świat, zakrawa na truizm. Ponieważ równie oczywiste jest stwierdzenie, że Polska, województwo podkarpackie i miasto Rzeszów mają charakter wielonarodowy i wielowyznaniowy. Zakład Prawa Konstytucyjnego Wydziału Prawa (obecnie Wydziału Prawa i Administracji) UR podjął się przed pięćmi laty umożliwienia studentom tego wydziału poznawania obecnych w Rzeszowie i jego okolicach kościołów i innych związków wyznaniowych poprzez organizowanie wykładów ich duchownych – pierwszy z nich, reprezentujący Kościół Adwentyistów Dnia Siódnego spotkał się z młodzieżą podczas seminarium naukowego „Zasada równości w prawie”, kolejni zaś, z Kościoła Chrześcijan Baptystów (dwukrotnie) i Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, czynili to w ramach prowadzonego na III roku stacjonarnych studiów prawniczych fakultatywnego wykładu „Konstytucyjnoprawna ochrona praw i wolności obywatelskich”. Takie ujęcie programowe jesiennych spotkań z religią odpowiada na pytanie o ich cel: ani organizatorom, ani wykładowcom nie chodzi o prozelityzm, agitację, konwersję, „łowienie dusz”, lecz obiektywną prezentację genezy, historii i doktryny danego wyznania, ze szczególnym uwzględnieniem jego statusu prawnego. Służy to należytemu poznawaniu przez przyszłych prawników podstaw prawa wyznaniowego, a zwłaszcza jego zakotwiczonej konstytucyjnie i ustawowo fundamentów: równości sumienia i wyznania, tudzież równości kościołów i innych związków wyznaniowych, a zarazem konfrontacji litery prawa z jego realizacją w praktyce.

Kolejnym gościem studentów Wydziału Prawa i Administracji był misjonarz Misji Kościoła Nowoapostolskiego w Rzeszowie ks. mgr **Ryszard Potocki**, który wygłosił wykład 6 listopada 2008 r. Powitany przez kierownika Zakładu Prawa Konstytucyjnego dr hab. prof. UR **Halinę Ziębę-Zahucką** poświęcił wstępną część wystąpienia swego rodzaju propeudeyty protestantyzmu. W pierwszej kolejności wskazując na dwa jego nurty: wykształcony przez pierwszą reformację ewangelicki (luteranizm, kalwinizm i pretendujący do sąsiedztwa z nimi metodyzm) oraz ewangelikalny, stanowiący owoc późniejszej, drugiej reformacji,

dzięki której powstały m.in. baptyzm, pentekostalizm, adwentyzm, rodziny kościołów chrystusowych, czy właśnie wyznanie nowoapostolskie, podkreślił wspólne dla całego protestantyzmu cechy i założenia. To *sola scriptura* (Biblia jest księgą zamkniętą, a po wieńczącej ją Apokalipsie żadnych objawień już nie ma), *sola gratia* (zbawienie pochodzi wyłącznie z łaski, przeto do jego osiągnięcia nie wystarczają dobre uczynki, lecz ofiara Chrystusa), *sola fides* (wyłącznie wiary jako osobistego zaufania do Boga i źródła przekonania o jego istnieniu), *solus Christus* (chrystocentryzm, brak kultu świętych i błogostawionych), *soli Deo gloria* (oddawanie chwały tylko trójjedynemu Bogu). Oprócz tych kanonów kościoły ewangelikalne przyjęły jeszcze dwa założenia: głoszenie Ewangelii jako moralny imperatyw włączony w *crudo* kościoła (tak zatem Kościół Nowoapostolski jest kościołem misyjnym) oraz drugi adwent, czyli oczekiwanie na osobiste, literalne i historyczne przyjście Chrystusa.

Znaczna część wykładu dotyczyła genezy i historii wyznania nowoapostolskiego, którego prapoczątków można doszukiwać się w roku 1832 w Anglii, gdzie grono chrześcijan różnych konfesji (w tym prezbiterian, metodystów, anglikanów, katolików) z Edwardem Irvingiem na czele (stąd nazywano ich również i nazywa się niekiedy nadal irwingianami) poczęło rozważać Biblię, wydobywając z niej zapomniane wątki i wyznając konieczność powrotu do źródeł (*ad fontes*), by w konsekwencji uformować Kościół katolickoapostolski. Ukształtowano go (zarówno doktrynalnie, jak i organizacyjnie) na wzór pierwotnego Kościoła apostołskiego, cechą zaś charakterystyczną nowego ugrupowania było przekonanie o spodziewanym przyjściu Chrystusa w ciągu jednego pokolenia sąsiadujące z ograniczeniem aktywności misyjnej tylko do chrześcijan. Na gruncie Kościoła Katolickoapostolskiego powstał w 1863 r. w Niemczech Kościół Nowoapostolski, który rezygnuje z określenia daty powrotu Chrystusa i rozwija strukturę organizacyjną, zwiększając także liczbę urzędów apostołskich, a końcem XIX w. docierając także na ziemię polskie. Rozwój Kościoła Nowoapostolskiego w Polsce był trudny zarówno pod wszystkimi zaborami, jak i w okresie międzywojennym (wciąż funkcjonował jako sekta tolerowana, uznany za takową przez cara w 1906 r.) i po wojnie, gdy na wpis do rejestru związków wyznaniowych oczekiwał bardzo długo z racji niemiłe postrzeganej niemieckiej

sukcesji. Kościół Nowoapostolski zrzesza obecnie na świecie ok. 20 mln wiernych i prowadzi wiele szpitali, poliklinik, sierocinców, a także szereg szkół różnych szczebli aż po jeden z uniwersytetów w Los Angeles. W Polsce należy doń ok. 5000 wiernych, w tym 51 duchownych: w 59 zborach prowadzi działalność duszpasterską i naukę religii dla dzieci w wieku 9-15 lat, w Gdyni również działalność wydawniczą. Od jedenastu lat, powoli i mozolnie toczą się prace nad określeniem wzajemnego stosunku państwa i kościoła w drodze ustawy.

Przechodząc do omówienia kultu, wykładowca zwrócił uwagę na podstawowe cechy nabożeństwa nowoapostolskiego (prostota, naturalność, spirytualizm, interioryzm), podkreślił rolę nauczania Ewangelii jako główne jego zadanie oraz funkcję śpiewu stanowiącego jedną z jego podstawowych form. Zaakcentował także prosty i skromny wystroj świątyni (w tym rzeszowskiej) oraz brak kalendarza liturgicznego (czemu nie przeczą obchody m.in. Wielkiego Piątku, Wielkanocy czy Bożego Narodzenia). Ks. mgr R. Potocki opisał ponadto trzy sakramenty przyjęte przez kościół: chrzest (udzielany także dzieciom przez polanie głowy), Wieczerzę Pańską (pod dwiema postaciami) oraz Święte Pieczętowanie (Namaszczenie Duchem Św.).

Analizując strukturę organizacyjną Kościoła Nowoapostolskiego na świecie, mówca podkreślił jego episkopalny i hierarchiczny charakter („w służebnym, demokratycznym znaczeniu”): na czele kościoła stoi Główny Apostoł (rezyduje w Zurichu), któremu podlegają apostołowie okręgowi, im z kolei apostołowie, tym zaś biskupi, którzy nadzorują pracę starszych, pasterzy i ewangelistów oraz kapłanów, diakonów i poddiakonów. Jednostkami organizacyjnymi kościoła w Polsce są okręgi, zbory (rzeszowska misja ma taki status) i placówki.

Zainteresowanie studentów wykładem zaowocowało pytaniami. Pierwsze dotyczyło warunków wymaganych przy ubieganiu się o godność duchownego (nie oczekuje się ukończenia studiów teologicznych, choć zdaniem wykładowcy – a sam jest absolwentem Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie – wiedza w tym zakresie jest ze wszechmiar wskazana), drugie jego stanu cywilnego (celibat nie obowiązuje), trzecie przesłanek tak rozbudowanej hierarchii (wedle wykładowcy jest to usprawiedliwione przypisaniem każdemu urzędowi innych zadań), czwarte i dziewiąte źródeł

finansowania kościoła (ofiarność wierznych jest dobrowolna i miast tacy używają oni skrzyneczki przed wejściem do świątyni, wszelkie posługi duszpasterskie są bezpłatne, duchowni są natomiast z reguły nieopłacani, choć czasem – na zasadzie braterstwa zborów – otrzymują od kościoła zapłatę), piąte i szóste instytucje małżeństwa (w Kościele Nowoapostolskim udziela się błogosławieństwa ślubnego, a przy małżeństwach mieszanych przyjmuje się, że dzieci muszą być wychowywane w wierze matki, ponadto dopuszcza się zawarcie nowego związku małżeńskiego, jeśli głębokiego kryzysu, który dotknął poprzednie małżeństwo, nie sposób przezwyciężyć), ósme pogrzebu (z zachowaniem odmienności rytualnych wygląda podobnie jak w innych konfesjach chrześcijańskich, udzielany jest również osobom nienowoapostolskim, używa się czarnego koloru odzieży, a nieraz również togi). Pytanie siódme odnosiło się do nietrywialnych dylematów moralnych: eutanazji (Kościół Nowoapostolski dopuszcza podejmowanie *in*

extremis decyzji przez pacjenta, rodzinę, lekarza „w ramach własnego sumienia”), aborcji (jesli urodzenie dziecka grozi matce śmiercią lub cięża jest skutkiem gwałtu, „można dokonać wyboru”), antykoncepcji (wszelkie metody zapobiegania ciąży, które nie powodują uśmiercenia zapłodnionej komórki, są dopuszczalne), zapłodnienia *in vitro* (możliwe, jeśli nie prowadzi do zagłady embryonów i jeśli nie pochodzi z nasienia obcego dawcy, odrzuca się ponadto instytucję matek zastępczych). Dziesiąte pytanie skoncentrowane było na genezie, stanie dzisiejszym i perspektywach misji nowoapostolskiej w Rzeszowie na tle innych obecnych w naszym mieście wyznań protestanckich: zdaniem wykładowcy młody zbor (powstał w marcu 2007 r.) rozwija się prężnie, tak pod jakościowym, jak i ilościowym względem – faktem jest, iż zarówno w rzeszowskiej skali mikro, jak i skali makro nie uczestniczy w zinstytucjonalizowanym dialogu międzywyznaniowym, ale nazwanie go przez zewnętrznego obserwatora „kryptoekumenicz-

nym” jest bardzo trafne, jeśli pod tym pojęciem rozumie się postawę wobec innych.

A skoro ks. mgr Ryszard Potocki przygotowuje rozprawę doktorską pod kierunkiem rzymskokatolickiego promotora, obecnego dziekana Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego ks. dr hab. **Andrzeja Ządły**, owego „kryptoekumenicznego” stosunku Kościoła Nowoapostolskiego do dialogu z chrześcijanami innych wyznań nie sposób nie zauważyć.

I jeszcze jedno na koniec: kilka dni przed opisywanym wykładem, 31 października przypadało Święto Reformacji. Już 491 lat mija od dnia, w którym dr Marcin Luter przybił 95 tez na drzwiach wittenberskiego kościoła, zapoczątkowując tym samym wielki ruch w historii chrześcijaństwa i historii świata. To nie tylko religijne oblicze reformacji, lecz również wywołany przez nią ferment intelektualny i ogromny wpływ na życie społeczne owocujący do dziś protestanckim etosem pracy. Także student prawa nie może o tym nie pamiętać.

Rzeszów, 30.11.2008

List do Redakcji

Niepodolna pominąć problemu, który od dawna Rady Wydziałów i Senat zaprzęta, sprawy niewątpliwie drażliwej – przejścia profesorów tytułarnych na emeryturę. Nie chcę uchybić grzeczności, na jaką nikt bardziej nie zasługuje, niż profesorowie wkraczający w wiek emerytalny. I nic nie zmieni faktu, że ten problem kadrowy będzie narastał w nadchodzących latach. Chodzi bowiem, w jakiej się to formie i atmosferze odbędzie. Nie można pracować jednym uchem, a drugim nastuchiwać, czy przedłużyć zatrudnienie, czy należy się już ewakuować z uczelni.

Zdumiewa zbyt formalistyczne, a więc bezduszne, podejście do sprawy, która wymaga nie tylko wielkiego taktu, ale i kultury.

Z zazenowaniem słucham wystąpień profesorów o znanych nazwiskach, którzy objaśniają zawilosci prawa, powołują się na dzwaczne ekspertyzy, szukają legislacyjnego uzasadnienia w uczelni. Rozumiem ich troskę. I nie chodzi o materialne przetrwanie, którego nędzna profesorska emerytura nie gwarantuje, lecz o twórczą pasję uczonego, która w pełni może się realizować tylko w żywym kontakcie ze środowiskiem akademickim. Wszczynane dyskusje, ciągłe zmagania o jeden jeszcze rok zatrudnienia, liczenie miesięcy, które dzielą od rozwiązania umowy o pracę, wyniszczają nerwy i zdrowie, wprowadzają ton rozdrażnienia i emocji, stawiają „starych” profesorów w roli petentów. Uniwersytet nie powinien wnosić wątpliwego wkładu do rzeczywistości pełnej arogancji, braku uważności, przeciętności, „ochłokratycznej” równości, podważającej wszelką hierarchię. Belwederscy „tytułarnicy”, o co w minionych czasach nie było łatwo, są uczelnianymi „generałami”, którzy dla nauki wyłącznie pracowali. Wszędzie, gdzie jest to możliwe, w każdym jednostkowym przypadku, nie pozostawiamy ich myśli o pracy, co jest najwyższą radością człowieka.

Odejście na emeryturę profesora z długoletnim stażem akademickim, przy pełnej sprawności fizycznej i intelektualnej, nie powinno dawać poczucia wyrzucenia, a tak to – niestety – wygląda. Nie chcę bynajmniej twierdzić, że należy łamać prawo czy korzystnie dla seniorów reinterpretować ulomne przepisy. Pełna niejasności i niedorzecz-

ności Ustawa o szkolnictwie wyższym działa jak gilotyna. Ale może być inaczej, a nawet powinno. Uniwersytet posiada szeroką autonomię, w ramach której można pominąć poniżające procedury zatrudnienia od nowa (podania, wnioski, opinie, uchwały, wielokrotne tajne głosowania). Sprawy tak indywidualne nie powinny zaprzęcać gremiów kolegialnych.

Młodego uniwersytetu nie stać na coroczne pozbywanie się najmniejszej wewnętrznie czulnej grupy zawodowej. Być może przyniosłoby to niewielkie donajmniej korzyści finansowe, wielkie – straty ogólne. Tym większe, iż UR pogrąży się w deficycie kadry profesorskiej. Przedłużenie zatrudnienia nie jest problemem buchalteryjnym i prawnym, jak chcą zwolennicy restrykcyjnych rozwiązań. Jest to problem moralny, godności ludzkiej. Jego rozwiązanie tkwi w prawie zawodowym, dobrych obyczajach, tradycji akademickiej i dobrej woli decydentów.

Proponuję pominięcie absurdalnej drogi pseudoprawnej, bowiem sprawa delikatna wymaga delikatnego rozwiązania. Czy nie wystarczy, aby dyrektor Instytutu wystąpił ze stosownym wnioskiem do dziekana Wydziału, ten zaś do JM Rektora, który wszakże jest ostatnią instancją w sprawach zatrudnienia, jego formy (cały etat, pół etatu) i czasokresu. Można uprościć piramidę funkcyjnych zależności, poprzez podjęcie inicjatywy przez samego Rektora, co byłoby pięknym gestem pod adresem seniorów. Taka praktyka jest stosowana w innych uniwersytetach. Zrozumiałe, że przedłużanie zatrudnienia nie może trwać bez końca.

Postulowane zmiany odbywałyby się bardzo po ludzku, bez formalizowania, usunęłyby jeden z absurdów, jakich wiele w naszym uniwersytecie. Nie należy oczekiwać na zapowiadane zmiany Ustawy czy uczelnianego Statutu. Wszystko można rozstrzygnąć w inny sposób, z pożytkiem dla prestiżu UR, z szacunkiem dla pracowitego życia uczonych i oszczędzenia im upokorzeń. Nie chodzi o jakiś szczególnie przywilej, ale o zwykłą wdzięczność ludziom, którzy przyczynili się do powstania uniwersytetu.

prof. zw. dr hab. Andrzej Adrusiewicz

UNIWERSYTET RZESZOWSKI WSPÓŁORGANIZATOREM MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU

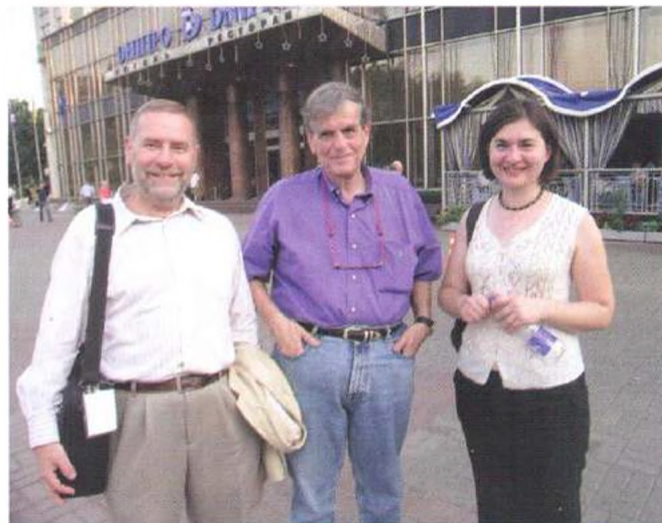
W sierpniu (11–15 sierpnia 2008 r.) w Kijowie miał miejsce 12. Międzynarodowy Kongres Drożdżowy (International Congress on Yeast). Kongresy takie odbywają się co dwa lata w różnych częściach świata i skupiają naukowców zajmujących się tą grupą organizmów, ważną jako model badawczy i w różnych zastosowaniach biotechnologicznych.

Prof. A. Sybirny na sali obrad

Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Kongresu był profesor Andrzej Sybirny, profesor Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego, a Uniwersytet Rzeszowski był jedną z siedmiu instytucji – organizatorów Kongresu. W Kongresie wzięło udział około 400 uczestników reprezentujących 39 krajów Europy, Azji i Ameryk oraz Australię. Wykład inauguracyjny wygłosił prof.

Aaron Ciechanover, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie chemii (2004). Wśród 129 wykładowców z 30 krajów znalazło się troje polskich naukowców z Warszawy i Rzeszowa. Uczestnicy zgodnie oceniali poziom naukowy Kongresu jako bardzo wysoki.

Noblista, prof. Aaron Ciechanover (w środku) w otoczeniu prof. Andrzeja Sybirnego z lewej i mgr Doroty Grabek (Wydział Biologiczno-Rolniczy Uniwersytetu Rzeszowskiego)

Podczas Kongresu odbyło się spotkanie Międzynarodowej Komisji Drożdżowej, która powołała prof. Andrzeja Sybirnego na stanowisko prezidenta Komisji na następne dwa lata. Gratulujemy tak zaszczytnego wyróżnienia!

Andrzej Kwolek

Zebranie Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk

Zebranie odbyło się 28 października 2008 roku w Gabinetcie Ordynata Muzeum Zamku w Łańcucie. W zebraniu uczestniczył przewodniczący Komitetu prof. dr hab. Marek Woźniwski z Wrocławia i dwaj wiceprzewodniczący, prof. dr hab. Krzysztof Klukowski z Warszawy i prof. dr hab. Andrzej Kwolek z Rzeszowa oraz pochodzący z wyboru członkowie Komitetu z kilkunastu ośrodków akademickich w Polsce. Przyznanie organizacji tego spotkania naszemu środowisku było wyrazem uznania dla naszej aktywności, a zarazem zainteresowania Komitetu naszym regionem. Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Stanisław Uliasz przesłał na ręce przewodniczą-

cego Komitetu adres z życzeniami i zachętą do nawiązywania współpracy z Uniwersytetem.

W pierwszej części zebrania Andrzej Kwolek omówił dorobek organizacyjny i naukowy, istniejącą bazę i planowany rozwój dotyczący rehabilitacji medycznej i fizjoterapii w środowisku Podkarpacia. Szeroko przedstawił uzyskane już osiągnięcia Instytutu Fizjoterapii Wydziału Medycznego, w tym kadre profesorską, adiunktów i asystentów, realizowane problemy badawcze i tematy szczegółowe, posiadaną bazę

i wyposażenie uzyskane w ramach dotacji ZPORR oraz perspektywy rozwoju Wydziału Medycznego i Instytutu Fizjoterapii, a w tym budowy Przyrodniczo-Medycznego Centrum Badań Innowacyjnych. Przedstawił też dorobek, organizację pracy, bazę Klinicznego Oddziału Rehabilitacji z Pododdziałem Wczesnej Rehabilitacji Neurologicznej w Szpitalu Wojewódzkim nr 2, z którym Wydział Medyczny ściśle współpracuje, oraz stopień zaawansowania budowy Regionalnego Centrum Rehabilitacyjno-Edukacyjnego dla Dzieci

Uczestnicy spotkania w trakcie zwiedzania zamku

i Młodzieży z regionu Podkarpacia, który będzie też stanowił zaplecze dla realizacji zadań dydaktycznych studentów różnych kierunków Wydziału Medycznego. W dyskusji omówiono organizację pracy w oddziałach rehabilitacji, potrzeby w zakresie kształcenia fizjoterapeutów w skali regionu i kraju oraz perspektywy rozwoju rehabilitacji medycznej. Członkowie Komitetu żywo interesowali się naszymi problemami, a równocześnie bardzo wysoko ocenili jakość kształcenia i działalność naukową w Instytucie Fizjoterapii Wydziału Medycznego i doskonaliły model współpracy pomiędzy Uniwersytetem a Szpitalem Wojewódzkim nr 2 i innymi szpitalami w Rzeszowie i Łańcucie.

W programie roboczym zebrania przedstawiono informacje dotyczące nowego podziału dziedzin i dyscyplin naukowych w Polsce, na których temat została przeprowadzona żywa dyskusja i wnioski, które będą przekazane do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułu Naukowego. W kolejnym punkcie programu omówiono zaawansowanie prac dotyczących I Kongresu Rehabilitacji Polskiej, który odbędzie się w pierwszej dekadzie września 2009 roku w Warszawie. Inicjatorem przeprowadzenia takiego kongresu jest Komitet Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN, a organizatorami są Polskie Towarzystwo Rehabilitacji i Polskie Towarzystwo Fizjoterapii. Powołano również komisję do przygotowania kryteriów oceny czasopism naukowych w zakresie nauk o kulturze fizycznej, rehabilitacji i fizjoterapii w Polsce. W skład komisji wchodzi redaktorzy naczelni pism z tych dziedzin wiedzy, którzy są członkami Komitetu. Tak więc autor sprawozdania – redaktor naczelny Przeglądu Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, również został powołany na członka tej komisji.

W części towarzyskiej członkowie Komitetu zwiedzili wybrane najciekawsze fragmenty Muzeum Zamku, a na zakończenie zostali przyjęci obiadem w restauracji „Zamkowa”. Zebranie komitetu było okazją do promocji Regionu Podkarpacie i naszego Uniwersytetu, a uczestnicy otrzymali ciekawe materiały dotyczące miasta Rzeszowa i naszej uczelni. Uczestnicy spotkania bardzo wysoko ocenili organizację pracy i dorobek w zakresie rehabilitacji medycznej i fizjoterapii w naszym województwie.

Rzeszów, 5 listopada 2008 r.

Urszula Szymańska-Kujawa
Prezes Stowarzyszenia „SLAD”

Wspólnie świętowano rocznicę odzyskania niepodległości

Przypadającą w tym roku 90. rocznicę odzyskania przez naszą Ojczyznę niepodległości, uczczono m.in. zorganizowaniem konferencji naukowej w dniu 3 listopada. Organizatorami byli: Uniwersytet Rzeszowski, Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli, Muzeum Okręgowe, Regionalne Stowarzyszenie Pamięci Historycznej „SLAD” i Forum Rozwoju Rzeszowa, zaś honorowy patronat objęli: poseł do Parla-

mentu Europejskiego **Mieczysław Janowski**, marszałek województwa podkarpackiego **Zygmunt Cholewiński** i podkarpacki kurator oświaty **Jacek Wojtas**. Uczestników konferencji przywitani: prorektor Uniwersytetu prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, dyrektor PCEN **Krzyszyna Wróblewska** i wicekurator oświaty **Antoni Wydro**. Głos zabrał również poseł M. Janowski.

Na program konferencji zatytułowanej „Drogi do niepodległości” złożony referaty zaproszonych gości: profesora **Janusza Ciska** – dyrektora Muzeum Wojska Polskiego oraz dr. **Jerzego Majki** z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie. Licznie zgromadzeni uczestnicy ze wzruszeniem wysłuchali pieśni patriotycznych w wykonaniu

chóru Gimnazjum nr 8 w Rzeszowie pod opieką **Alicji Mitoń**. Młodzież ze Związku Strzeleckiego otrzymała ufundowane przez posła M. Janowskiego, Stowarzyszenie „SLAD” i Forum Rozwoju Rzeszowa wieniec, które złożyła pod pomnikiem L. Lisa-Kuli, tablicą poległych legionistów ziemi rzeszowskiej oraz na nagrobku legionisty Stanisława Wiktora Reicha na cmentarzu żydowskim. Dużym zainteresowaniem

cieszyła się dyskusja młodzieży studenckiej i licealnej na temat dróg do niepodległości – „Piłsudski czy Dmowski?” Podziw wzbudziło doskonale przygotowanie młodzieży przez opiekunów: dra hab. prof. UR **Wacława Wierzbienca**, mgr **Dorotę Sobalę** i mgr **Tadeusza Ochenduski**. Po muzycznym występie Marcina Miziołka i Eweliny Kramarz do dyskusji odnieśli się jej uważni obserwatorzy. W imieniu kombatantów głos zabrał **Franciszek Batory** – brat zamordowanego w procesie IV Zarządu WiN Józefa Batorego. W ciepłych słowach dziękując za przygotowanie uroczystości i liczny udział w niej uczniów, obiecał on przekazać informacje o tym rzeszowskim wydarzeniu bratankowi Romanowi Dmowskiemu.

JAK TO SIĘ ROBI NA SŁOWACJI?

Rozmowa z prof. nauk ped. Ludmiłą Jancokovą z Uniwersytetu w Bańskiej Bystrzycy, przedstawicielem Słowackiej Komisji Akredytacyjnej

W Centrum Doskonalenia Kadr Kultury Fizycznej w Targowiskach odbyło się polsko-słowackie sympozjum, poświęcone problemom związanym z nauczaniem kultury fizycznej i sportu, połączone z otwartym zebraniem Rady Naukowej Wydziału Sportu Uniwersytetu w Preszowie, na które zaproszeni zostali pracownicy WWF UR z dziekanem Wydziału, prof. drem hab. Kazimierzem Obodyńskim, który wystąpił jako gospodarz. To kolejna impreza integracyjna, w której Targowiska występują w roli ośrodka kulturotwórczego i naukowego. Więcej o dworze piszemy w naszej Gazecie z okazji Jubileuszu Profesora. Gościem słowackich kolegów była prof. L. Jancokova, która przebywa w Preszowie z okazji prac związanych z akredytacją.

- *Jak wygląda akredytacja na Słowacji i jak się zostaje członkiem Komisji Akredytacyjnej?*
- To jest pomocniczy organ władz pedagogicznych, do którego można trafić poprzez wybory, ja miałam to szczęście, lub nieszczęście, że zostałam rekomendowana przez Ministerstwo na tę funkcję. Jestem członkiem komisji, odpowiadającym za nauki pedagogiczne, zgodnie z moją specjalnością oraz za nauki o kulturze fizycznej. Komisja ma charakter niezależny i bada stan uczelni, dobierając specjalistów wg określonych przez Ministerstwo wytycznych.

- *Czyli to Ministerstwo określa roczny harmonogram akredytacji i Komisja je przeprowadza, to analogiczne zasady jak w Polsce?*

- Oczywiście, to jest procedura 10-miesięczna. Na razie, na uniwersytecie w Preszowie nasza Komisja przeprowadziła wstępne procedury na Wydziałach: Pedagogicznym, Humanistycznym, Ekonomicznym i Sportu, bo tak się u nas nazywa WF itd. Za każdy z wydziałów odpowiada specjalista z tytułem profesora. Nasza Komisja liczy łącznie 8 osób.

- *Jakie sprawy wchodzi w zakres akredytacji?*

- Pierwszą dziedziną są programy studiów, które są sprawdzane pod względem zgodności z zasadami pedagogiki, druga dotyczy działalności naukowej uczelni. W ramach sprawdzenia naukowego potencjału uczelni badamy działalność wydawniczą, badamy też infrastrukturę, warunki lokalowe i liczbę pracowników i studentów. W przypadku kadry, badamy ilość (i poziom) publikacji, udział w konferencjach (międzynarodowych i krajowych) oraz indeks cytowania. W rezultacie powstanie raport, podzielony na kategorie – A, B, C itd., na tej podstawie zostanie potem oceniona i sklasyfikowana szkoła wyższa.

- *Na naszym seminarium usłyszeliśmy, że Wasze Ministerstwo zmieniło przepisy dotyczące szkół wyższych i powstały pewne problemy?*

- Zmiany dotyczyły klasyfikacji szkół wyższych i kryteriów uzyskiwania habilitacji i profesur, w czerwcu otrzymaliśmy nową ustawę, podwyższającą wymogi w tej dziedzinie. Ponieważ dokumenty do oceny przygotowywano w lutym, mieliśmy chwilowe problemy z dostosowaniem się do nowego prawa.

- *Co się dzieje, jeśli jakieś kryteria nie zostały przez uczelnię spełnione?*

- Ministerstwo daje w wypadku niezbyt dużych odchyżeń od wymogów, czas na ich poprawienie i osiągnięcie wymaganych standardów. Okres

przejęciowy na takie działania wynosi rok. W innym wypadku uczelnia może mieć obniżony status.

- *Na podstawie informacji, przekazanych na dzisiejszym polsko-słowackim seminarium, dowiedzieliśmy się, że warunki, jakie muszą spełnić wyższe szkoły na Słowacji są bardziej wymagające, niż w Polsce, czy już tak się stało?*

- Nie wiem, czy mogę to autorytatywnie stwierdzić. Na Słowację poprzez dyplomatów i dziennikarzy dotarły sygnały, że w Polsce mówi się krytycznie o osiągniętych u nas stopniach naukowych. My, jako Komisja, mamy obowiązek kontrolowania kryteriów zawartych w statutach uczelni i ich realizacji. Wtedy będzie można przedstawić wyczerpującą opinię w tej sprawie. Jeśli się okazało, że przepisy nie były respektowane, to szkoły, których to dotyczy, utraciłyby prawa habilitowania i uzyskiwania tytułów profesorskich. Dlatego nie sądzę, by mogły zaistnieć tu jakiegokolwiek nieprawidłowości.

- *Czy Słowacja będzie wnosić protest w tej sprawie kanałami dyplomatycznymi?*

- Była na ten temat u nas spora dyskusja i przeprowadzono rozmowy o współpracy naukowej, teraz w ministerstwach istnieją zasady międzynarodowej uznawalności dyplomów i tytułów. Były pewne różnice w tytułaturze, ale staramy się je uzgodnić. Finalizujemy w tej sprawie rozmowy i problemów równoważności powinno być mniej, i wszystko powinno być w tej sprawie jasne. Wszystkich nas obowiązuje *Deklaracja Bolonńska*. Już podpisaliśmy w tej sprawie umowę z Węgrami, Czechami i innymi krajami. Po uzyskaniu tytułu za granicą profesor, czy dr habilitowany może ubiegać się o stanowisko, jeśli potwierdzi ważność swojego tytułu, przy czym dokumenty wydane w UE nie wymagają od ub. roku nostyfikacji dyplomu, jest to oczywiste w krajach Unii.

- *Bardzo dziękuję Pani Profesor za rozmowę.*

Rozm. Krzysztof Kubala

Krzysztof Aftanuk

DAJMY SZANSE WSZYSTKIM

Z każdym rokiem akademickim przybywa wśród studentów osób niepełnosprawnych, co stanowi ogromne wyzwanie dla uczelni. Uniwersytet, realizując zasadę równych szans, stwarza warunki ułatwiające osobom niepełnosprawnym pełne włączenie ich w proces edukacyjny i udział w życiu wspólnoty akademickiej.

Specyfika działalności na rzecz osób niepełnosprawnych wymaga z jednej strony objęcia swoją działalnością całej uczelni, z drugiej zaś bliskiej współpracy z władzami uczelni. Większość uczelni aktywnie działających na rzecz osób niepełnosprawnych sankcjonuje swoje działania w tym zakresie odpowiednimi zapisami w statucie uczelni, regulaminie studiów czy też rozporządzeniami rektora. Wychodząc naprzeciw ich potrzebom i oczekiwaniom 3 stycznia 2008 roku rektor UR powołał na stanowisko pełnomocnika rektora ds. osób niepełnosprawnych ks. dr. Adama Podolskiego, prodziekana Wydziału Wychowania Fizycznego.

Jego bezpośrednio spotkania i rozmowy ze studentami poszczególnych wydziałów pozwoliły przygotować ofertę spędzenia wakacji 2008 na obozach rehabilitacyjno-rekreacyjnych. Dzięki zaangażowaniu ks. Adama i kilku pracowników Wydziału Wychowania Fizycznego udało się zorganizować dwa obozy rehabilitacyjno-żeglarskie w ośrodku CARITASU w Myczkowcach. Każdy z uczestników, włącznie a wolontariuszami, miał możliwość zdobycia patentu żeglarsza jachtowego.

Zorganizowanie obozu żeglarskiego to ogromne wyzwanie, tym bardziej, gdy jego uczestnikami są osoby niepełnosprawne, które wcześniej nie brały pod uwagę możliwości spędzenia czasu na żaglówce, a wiadomo, że wszystko, co nieznanne budzi w nas lęk i strach.

Pierwszy obóz był sprawdzianem, zarówno dla organizatorów – czy dojadą studenci?, jak i uczestników – czy sobie poradzą? Nikt tak naprawdę nie wiedział, co go czeka na miejscu. Pierwsze miłe zaskoczenie to sam ośrodek CARITASU – dobre warunki, miłe otoczenie, przyjazni ludzie i zabiegi rehabilitacyjne na miejscu. Cisza, spokój, tylko wypoczywać.

Godziny przed obiadem wypełnione były zabiegami rehabilitacyjnymi, a po obiedzie wszyscy wyposażeni w kapoki, stroje od deszczu i dobre humory wsiadali w busa i wyruszali na Jawor, gdzie zacumowane żaglówki czekały na pasażerów. Nawet deszcz nie był w stanie zniechęcić przyszłych żeglarzy do pozostania w porcie. Dopiero przemoczeni zasiadali przy ciepłej herbatce i opowiadali o wrażeniach.

Dzięki troskliwej opiece kadry, jej umiejętnościom żeglarskim i poczuciu humoru, czas bardzo szybko mijał i nawet ciągle padający deszcz nie psuł samopoczucia uczestników. Niektórzy z nich po raz pierwszy w życiu byli w Bieszczadach i po raz pierwszy żeglowali, trzymając ster w dłoniach czy wystawiając twarz na wiatr obsługiwali żagle. Pod koniec obozu nawet wyrwani ze snu potrafili podać nazwy żagli i zaśpiewać „Barkę”.

Bieszczady to nie tylko Zalew Soliński i żagle, ale także przepiękne góry i urokliwe miejscowości. Nasi niepełnosprawni, pokonując swoje słabości, bez taryfy ulgowej, w tempie godnym wytrawnego turysty, zdobyli Połoninę Wę-

dińską, a nagrodą był przepiękny widok na panoramę Bieszczadów.

Dla niektórych z nich była to pierwsza prawdziwa wycieczka.

Wieczorne spotkania przy grillu, wspólne śpiewanie szant, rozmowy do późna w nocy to zakończenie prawie każdego dnia na obozie, pełnego nowych wrażeń, wyzwani, pokonania kolejnych słabości, uświadomienia sobie, jak wiele może jeszcze osiągnąć.

Uczestnicy obozów, rozjeżdżając się do domów już pytali o możliwość wyjazdu na zimowy obóz dla niepełnosprawnych studentów i umawiali się na kolejne spotkanie, tym razem na stoku narciarskim w Krynicy – 2009.

Zimowy obóz rekreacyjno-rehabilitacyjny dla studentów niepełnosprawnych w Krynicy Zdroju od 6 do 15 lutego 2009 r.

Pełnomocnik rektora ds. osób niepełnosprawnych UR organizuje obóz rehabilitacyjno-rekreacyjny dla niepełnosprawnych studentów w miejscowości Krynica Zdrój.

UCZESTNICTWO W CAŁOŚCI OPŁACONE Z FUNDUSZU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Aby wziąć udział w obozie należy tylko złożyć formularz zgłoszeniowy w nieprzekraczalnym terminie do 15 grudnia 2008 wraz z orzeczeniem lekarskim o stopniu niepełnosprawności lub równoważnym oraz zaświadczenie o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w takim obozie.

W RAMACH OBOZU STUDENCI BĘDĄ MOGLI

- Skorzystać z zabiegów leczniczych, po odpowiednim przedstawieniu dokumentacji lekarskiej;
- Nauczyć się jazdy na nartach, snowboardzie i łyżwach. Zajęcia teoretyczne i praktyczne poprowadzą doświadczeni instruktorzy;
- Odbywać wycieczki z przewodnikiem znanymi i bezpiecznymi szlakami po okolicach Krynicy;
- Uczestniczyć w jednodniowej wycieczce autokarowej na Słowację, z pobytem w AquaCity w Popradzie (baseny termalne);
- Obejrzeć mecz hokejowy KTH Krynica;
- Obejrzeć trening drużyny siatkarek Plus Ligi MKS Fakro Muszynianka.

Więcej informacji i formularz można pobrać ze strony:
<http://www.rmr.erzeszow.pl/UR/Zimowisko/Informacje.html>

Studenci edukacji techniczno-informatycznej uczą się języka czeskiego

Studenci czwartego roku kierunku edukacja techniczno-informatyczna: Mateusz Kukuła, Michał Suszał i Łukasz

Urbanek, odbyli kurs języka czeskiego w ramach programu intensywnej nauki języka obcego (EILC) przygotowujące-

go do programu wymiany zagranicznej studentów ERASMUS. Studenci zakwalifikowali się na kurs języka czeskiego zorganizowany przez *Univerzita J.E. Purkyni v Ústí nad Labem*. Kurs trwał od 24.08.2008 do 15.09.2008 i zakończył się uzyskaniem certyfikatu znajomości języka czeskiego na poziomie A1. Oprócz tradycyjnych form nauczania (wykłady, ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria) kurs obfitował w inne formy nauczania w postaci projekcji filmów oraz różnych wycieczek przedmiotowych. W kursie uczestniczyli również studenci innych krajów Unii Europejskiej oraz Turcji. Po ukończeniu kursu studenci naszego uniwersytetu przeniesli się do Uniwersytetu im. Palackiego w Olomouci (*Univerzita Palackého v Olomouci*), gdzie obecnie studiuje na wydziale pedagogicznym.

Jarosław Herbert, Damian Kapiszewski, Arkadiusz Mach

DIABŁAK ZDOBYTY, CZYLI JAK ZDOBYĆ BABIĄ GÓRĘ BIEGIEM

Relacja z wyjazdu dydaktyczno-naukowego na szczyt Babiej Góry (Beskid Żywiecki) Studenckiego Koła Naukowego „Podróżników”

Aby podkreślić zaliczenie letniej sesji egzaminacyjnej 20 czerwca 2008 studenci SKN „Podróżników” Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z opiekunami: prof. dr. hab. Władysławem Pańczykiem oraz mgr. Jarosławem Herbertem wyruszyli na 2-dniowy wyjazd dydaktyczno-naukowy w Beskid Żywiecki oraz do Zakopanego.

pięćsióstkę wiekową studentów i opiekunów – różnica około 45 lat. Od schroniska, w którym grupa zostawiła bagaż (przewidziany był tu nocleg), do celu prowadzi żółty szlak – najtrudniejszy z możliwych (Percią Akademików), prowadzący na najwyższy szczyt Beskidów, dający wiele wrażeń emocjonalnych, dydaktycznych, a niekiedy nawet doznań duchowych. Ponadto kilkoro studentów poddało się próbie wytrzymałości ludzkiego organizmu na długotrwały wysiłek fizyczny w strefie bezdennej, rozpoczynając bieg ciągły na szczyt.

Studenci przygotowali się do biegu od sprawdzenia tętna spoczynkowego (metodą palpacyjną), krótkiej rozgrzewki, zabezpieczenia sprzętu (buty, ubranie, kijki trekkingowe itp.), kończąc na szybkim przeanalizowaniu mapy. Próba zakończona została pomyślnie.

Pogoda też nam dopisała i widoczność była tak dobra, że wyraźnie były widoczne najwyższe polskie góry – Tatry. Po chwili odpoczynku na szczycie, wykonaniu obszernej dokumentacji fotograficznej, przeanalizowaniu dotychczas odbytego szlaku i nasyceciu się pięknymi widokami Tatr, Beskidów i Sudeców, nadeszła pora, aby wracać do schroniska. Grupa udała się innym szlakiem, który był o wiele łagodniejszy i, mimo że mniej ciekawy pod względem krajobrazu, to niezwykle atrakcyjny edukacyjnie. Idąc nim mogliśmy obcować ze wszystkimi pasmami roślinności występującymi w polskich górach. Wieczorem w schronisku przewidziany był punkt kulminacyjny naszego wyjazdu – wykład prof. W. Pańczyka: *Wychowanie fizyczne oparte na naturalnych czynnikach rozwojowo-zdrowotnych w plenerze*. Po wykładzie udaliśmy się do Muzeum Turystyki Górskiej, leżącego nieopodal. Muzeum powstało w 1966 r. przy schronisku. W niewielkim pomieszczeniu zgromadzono cenne muzealia związane z początkami i rozwojem turystyki babiogórskiej oraz powstaniem schroniska w Markowych Szczawinach, zbiory poświęcone dr. Hugonowi Zapalóviczowi – badaczowi botaniki Babiej Góry i innych części Karpat, uczestnikowi wyprawy dookoła świata i inicjatorowi budowy

schroniska. Ponadto archiwalia związane z prof. K. Sosnowskim, autorem pierwszego polskiego, monograficznego przewodnika po Beskidach Zachodnich (1914) i inicjatora wznakowania w latach 1924-1935 Szlaku Karpackiego, dzisiaj zwanego „Głównym Szlakiem Beskidzkim”. W Muzeum godny obejrzenia jest także sprzęt turystyczny, jakim posługiwali się turyści przed I i II wojną światową, a także we wczesnych latach powojennych (narty, czekany, buty turystyczne, latarki, puszki żywnościowe itp.).

Drugiego dnia, wypoczęta grupa wyruszyła w stronę najwyższych polskich szczytów – w Tatry. Po niespełna 3 godzinach jazdy autem, przez coraz lepsze polskie drogi udało się dotrzeć do Zakopanego, gdzie po zaparkowaniu grupa udała się w górę Doliny Białego Potoku (teren Tatrzańskiego Parku Narodowego). Jest to szlak o niedużym poziomie trudności, biegnący wzdłuż Białego Potoku, który od wieków wspinał się rzeźbi wapienne podłoże. Od jego koloru przybrał on również swą nazwę. Wapień ma zupełnie inną strukturę niż większość polskich skał i eroduje w zupełnie inny sposób, mogliśmy podziwiać gładkie kanały i mini baseny o różnej głębokości i kształcie. Z powodu kończącego się dnia, odbyło się krótkie spotkanie podsumowujące wyjazd i powrót do Rzeszowa, gdzie członkowie SKN „Podróżników” rozpoczęli przygotowania do kolejnych przedsięwzięć.

Serdecznie pragniemy podziękować osobom, które przyczyniły się do wyjazdu – b. prorektorowi prof. UR dr. hab. Jerzemu Kitowskiemu, dziekanowi Wydziału WF prof. dr. hab. Kazimierzowi Obodyńskiemu oraz niezwykle uprzejmym paniom z Działu Nauki UR – pani kierownik Pawłowicz, pani Brzostko-Kuźmie i pani Przybyszewskiej.

SKN „Podróżników” serdecznie zaprasza do swego grona – spotkania odbywają się co wtorek o godz. 18³⁰ przy ul. Cichej 4 (dawna stolówka UR) lub indywidualnie do prezesa Radosława Maziarza – tel. kontakt. 698 613 410.

Z turystycznym pozdrowieniem!

Wszyscy uczestnicy spotkali się 20 VI wcześnie rano pod budynkiem WF przy ul. Piłsudskiego, skąd wyruszyli w długą trasę na zachód. Po 5 godzinach podróży dojechalismy do Zawoi (najdłuższa wieś w Polsce – ok. 21 km), skąd mogliśmy wyruszyć na podbój „Królowej Be-

skidów” (Babia Góra – inaczej *Diabłak*). Początek trasy (wejście do Babiogórskiego Parku Narodowego) nie był zbytnio wymagający dla przeciętnego turysty, a tym bardziej dla ludzi związanych przez większość swego życia z ruchem, aktywnością fizyczną i kulturą fizyczną. Pierwszy etap (schronisko na Markowych Szczawinach liczące sobie około 100 lat) pokonany został w bardzo przyzwyczajonym czasie, biorąc pod uwagę roz-

Paulina Bieniek

Diabłoksiądz na ziemskim padole

16 listopada w rzeszowskim Teatrze im. Wandy Siemaszkowej w ramach 47. Rzeszowskich Spotkań Teatralnych można było obejrzeć dość niecodzienne zjawisko. A może czasownik „wysłuchać” byłby bardziej trafny? Dlaczego to zjawisko było niecodzienne? Z tej prostej przyczyny, że na kazania zazwyczaj chodzimy do kościoła. Tym razem było odwrotnie – dzwony kościołów wzywały, ale wiernych sprowadził do świątyni (sztuki) sam wielki mistrz – Jerzy Treli, aktor krakowskiego Teatru STU. Już we foyer czuć było pewnego rodzaju poruszenie, nawet coś na kształt podekscytowania. Tłum wiernych (tym razem teatrowi) zgromadzony w nim przybył, by wysłuchać „Wielkiego kazania księdza Bernarda” – monodramu opartego na tekście Leszka Kołakowskiego.

Na scenie potężny zdobiony tron (Cóż to? Książd na tronie? Dziwne), a powietrze gęste od ciężkawej i obezwładniającej woni kadzidła. Ten zapach... Wzbudził we mnie tęsknotę za czymś pozaziemskim i nieosiągalnym. Wierni, jak to na wiernych przystało, mężnie oczekują na swego mistrza. Co zrobi tym razem? Czy będzie gładził po głowach, przytulając do piersi niczym ojciec, czy też karmił albo nawet wyszarpywał z duszy każdy jej brudny kawałek i rzuci go przed sumienie?

Mistrz (nie tylko tego dziwnego nabożeństwa, ale i sceny) celowo nie wszedł na scenę wtedy, gdy kościelne dzwony wybiły siódmą. Jest przecież starym człowiekiem, steranym przez duszpasterską pracę, jego owieczki nie będą się niecierpliwic, zrozumieją, że nie może już tak szybko chodzić, biegać i skakać. Takie przynajmniej można odnieść wrażenie, kiedy bocznymi drzwiami wchodzi przygarbiony kaznodzieja w znoszonym habicie. Oczywiście zaprzeczenie temu przygarbieniu i zmęczonemu spojrzeniu daje w trakcie monologu – żywotność i energia księdza powinna niejednemu młodzieńca przypisać o rumieniec zawstydenia.

Kazanie księdza Bernarda to mnóstwo słów przybierających kształt w wyobraźni, wyrzuconych w rzeczywistość na pożarcie sumieniu z niezwykłą, nawet zastraszającą prędkością i w ogromnej ilości. Ale to dopiero później. Książd najpierw próbuje łagodnie, wyraźnie chce nawrócić wiernych, uchronić swe owieczki od zła, którym i tak są na wskroś

przesiąknięte (to im cały czas udowadnia). Wraz z rozwijaniem kazania, książd Bernard coraz bardziej się emocjonuje, wpędzając słuchaczy w popłoch przez przeplatanie „najmilszych” z wytkaniem im ich wewnętrznej zgnilizny i pokładania się mocom diabła. Wcale nie tak prosto było dotrzymać kroku galopującym wręcz wywodom księdza, który dosłownie wypływał z siebie te potoki słów (zwłaszcza w momentach wyjątkowego zaafektowania). A prosto nie dlatego, że mówił szybko, biegł myślą i słowem, lecz dlatego, że mówił o rzeczach ważnych, dotyczących w jakimś stopniu każdej z tych pięciuset zgromadzonych w teatrze istot. Bo czy rzeczywiście był tam ktoś, kto pierwszy mógłby rzucić kamień?

Książd Bernard uświadamiał swoim owieczkom, jakie plugastwa się w nich czają. Tak, w nich, ponieważ tylko raz nieopatrznie powiedział „my”, natychmiast się od tego odcinając. Wyrażna była ta granica „ja i wy”. Kilka razy w trakcie tych „WY – rzutów” powstawało we mnie pytanie: „Skąd on wie, że sam nie jest podlecem i szumowiną, dlaczego tylko my reprezentujemy ten niski gatunek? Czy dlatego, że jest księdzem, uzurpuje sobie prawo do bycia człowiekiem bez skazy?”

Książd istotnie był żwawy jak młodzieniaszek, perorował z ambony, odwoływał się do sumień, robił wszystko, żeby zbaczyć zebrany tłum. Wytykał winy każdemu z osobna, badawczo patrząc w oczy – niemożliwością było go odeprzeć – pytający z troską i wykrzykujący „ty plugawy mały człowieczku, kim ty jesteś!?” Kazanie przybrało dziwny obrót, bo oto kaznodzieja zaczął wprowadzać nas, zebranych, w arkana odpierania zła... złem. Cóż to? Do tej pory mówiono, by zło dobrem zwyciężać, a tu taki zwrot? Przecież to niechybnie grozi upadkiem i trafieniem w piekielne czeluści. Książd stał się nieco demoniczny w trakcie tej oracji. Fascynacja tym, co mówi, wyglądała jak narodzona w szale, który albo doprowadza do śmierci ciała w konwulsjach albo do zagłady duszy. Wariat?

Gaśnie światło. Każdy może doskonale odczuć swoją dwoistość: ciało i duszę w tej oblepiającej czerni. Nie jest to słodkie uczucie, raczej niepewność, która trwa długo i którą przerywają piekielne gorące płomienie wydobywające się spod tronu (do tej pory nieużywanego

Studenci filologii polskiej podczas spektaklu Jerzego Treli

przez fanatycznego księdza, który początkowo wydawał się dobrym ojcem).

Mistrz oczywiście każe na siebie czekać, wraca dumny i spokojny, zupełnie inny niż ten nieco rozhisteryzowany braciśzek. I bardzo szykowny. Pan i władca zasiada na tronie – wreszcie odpowiednia osoba na odpowiednim miejscu. Tłumaczy, że chce uratować ludzkie dusze, a tylko on może to zrobić, bo jest upadłym aniołem, znającym wszystkie meandry i przystanie zła. Anioł, który jest samym dobrem, nie może wiedzieć, jakim sposobem wyrwać człowieka z siideł zła. Można mu uwierzyć. Tylko co dla niego znaczy zbawienie? Trafienie po śmierci do nieba, czy zbawienie jeszcze na ziemi poprzez całkowite oderwanie się od niej i praw nią rządzących, kierowanie się własnymi odczuciami, choćby zakrawały na „szataństwo”? Bo żeby pokusę zabicia zwalczać zabójstwem? Do czego to prowadzi? Czy rzeczywiście do zbawienia? A może ten Diabeł w księżej skórze i *vice versa* kusi? Tak subtelnie, elegancko, tym samym trafiając w zdroworozsądkowe myślenie? Bez nadmiernych emocji? Wszak od dziecka uczy się nas, że rozsadek ważniejszy, że należy panować nad emocjami, dlatego więc nie uwierzyć temu spokojnemu wytwornemu Diabłu, tylko jakiemuś szalonemu kaznodziei? Skądinąd ten kaznodzieja od początku wykazuje niesamowitą, wręcz nadprzyrodzoną inteligencję podszytą nawet pewnego rodzaju przebiegłością – to wspólna, widoczna od razu cecha obu panów. Diabeł wychodzi tymi samymi drzwiami, którymi wszedł książd...

A po spektaklu? Pustka. Dziwna i niewygodna, niedająca spokoju. Niedosyt, który jednak nie domaga się nasycenia. Brak, który nie jest pragnieniem uzupełnienia. Ta pustka jest po prostu smutna. Oczekiwałam katharsis i bardzo dobrze, że się przeliczyłam. Po wielu

rozważaniach na ten temat (i konsultacjach z innymi widzami) doszedłem do wniosku, że to dopiero mistrzostwo wprowadzić kogoś w taki stan, pustkę utrzymującą się kilka dni, niepozwalającą o sobie zapomnieć. O ileż łatwiej jest wzruszyć czy rozśmieszyć... Ale zostawić człowieka na rozdrożu dobra i zła, bez żadnej wskazówki, w którą ma pójść stronę. Zmusić go do szukania równowagi między tymi dwoma abstraktami – może to jest swoiste katharsis? O wiele prościej i wygodniej byłoby wyjść z teatru z peanem na ustach na cześć mistrza i wartości, które przekazał. Ale wyjść bez jednego uczucia? Co odpowiedzieć na rzucone wsząd pytanie: „I jak ci się podobało?” Powiedzieć, że się nie podobało byłoby bluźnierstwem i jakąś nieprawdą, ale z zachwytem rozwozić się nad wspaniałością? Nie, to zbyt proste. Chyba nie był to monodram na podobać się i niepodobać. Nie jestem lepsza po tym spektaklu i pewnie jeszcze długo nie będę, ale wiem, że będę do niego wracać.

Potrawa o nieznanym dotąd smaku, okraszona kunsztowną grą, cudowną muzyką Jana Kantego Pawluśkiewicza (nawet nie umiem znaleźć jednego słowa, które oddawałoby, jaka piękna była ta muzyka), która sprawiła, że miałam poczucie, że zaraz uleć do nieba, doskonałą reżyserią Kizysztofa Jasińskiego, świetnymi i zaskakującymi efektami; oparta na trudnym i wcale nielekkostrawnym tekście Kołakowskiego. Czy stała się perfekcją – poza realnością.

Jeszcze tylko o Treli, chociaż nawet w jednej setnej nie czuję się kompetentna, by pisać o jego aktorstwie. Ciężko określić je inaczej niż mistrzostwo, zwłaszcza jeśli brać pod uwagę to, że potrafił doprowadzić pewną grupę ludzi do takiego samego stanu – owej pustki. A może to zbiorowa halucynacja i ten stan to tylko imaginacja? Albo działanie złej strony, która ma siedzibę w każdej duszy (większą lub mniejszą) i która każe zamknąć uszy, umyśle i sumieniu na słowa księdza Bernarda, nie poddać się im i nie oczyścić, nie wyciągnąć żadnych wniosków? Również możliwe. Zadziwiający efekt, że też tak można wpłynąć na drugiego człowieka... Nieprzeciętna jest też energia, z jaką Treła zaprezentował Diabłoksiędza – taka sprawność ciała i języka, że naprawdę mogłaby pograżyć niejednego dwudziestolatka.

Czy warto? Nie, skądże... Oczywiście ironizuję, bo rzeczywiście doskonałym pomysłem było wybranie się w tamtą niedzielę na kazanie do teatru, miejsca trochę innego kultu.

Amen?

Sprawozdanie z Międzynarodowego Akademickiego Turnieju Piłki Siatkowej Mężczyzn Rzeszów, 2008

W dniach 10-11.11.2008 odbył się MAT PSM organizowany przez Wydział WF UR, Samorząd Studentów UR, Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów UR oraz Klub Uczelniany AZS UR, dla uczczenia 90. rocznicy odzyskania niepodległości i 100-lecia AZS w Polsce.

Z trzech zaproszonych ekip zagranicznych, nie przyjechali studenci z Preszowskiego Uniwersytetu ze względu na udział w dn.11.11.2008 w Pucharze Słowacji, ale gościliśmy po raz pierwszy na turnieju w Rzeszowie Techniczny Uniwersytet z Koszyc i Lviv State University of Vital Activity Safety, a z zespołów krajowych: UMCS Lublin, Politechnikę Lubelską, UJ Kraków, Politechnikę Rzeszowską, DIVICOM Czarni Oleszyce, TSV Mansard Sanok, Absolwentów WSP, UR i PRZ, Reprezentacja Sponsorów FOTO-HURT oraz dwa zespoły gospodarzy: AZS UR-Liga i Reprezentacja Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Patronat honorowy nad turniejem objęli:

**Marszałek Woj. Podkarpackiego
Prezydent Miasta Rzeszowa**

JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego

Mecze rozgrywano na 3 salach sportowych:

UR ul. Hoffmanowej 25 – Gr I

UR ul. Kasprowicza 1 – Gr III

II LO Rzeszów – Gr II

WYNIKI:

Grupa I

UR – Liga – Foto – Hurt 1:2

UMCS – Lwów 3:0

UR – Liga – UMCS 3: 0

Foto-Hurt – Lwów 3: 0

Foto-Hurt – UMCS 2: 1

UR-Liga – Lwów 3:0

Wejście do Finału „A“

Repr.Sponsor Foto-Hurt 7 pkt +32

AZS UR-Liga 7 pkt +27

(za każdy wygrany set-punkt)

Grupa II

UR Reprez. – Pol.Rz 3:0

Pol.Lubelska – UJ 3:0

PRZ – UJ 2:1

UR Reprez. – Pol.Lubelska 3:0

UR Reprez. – UJ 3:0

Pol.Lubelska – PRZ 3:0

Wejście do Finału „A“

UR Reprezentacja

Grupa III

Oleszyce – Absolwenci 2:1

Sanok – Koszyce 3:0

Oleszyce – Koszyce 3:0

Sanok – Absolwenci 2:1

Sanok – Oleszyce 2:1

Koszyce – Absolwenci 2:1

Wejście do Finału „A“

TSV Mansard Sanok

P/F w Finale „A“

UR Reprez. – Sanok 3:0

AZS UR liga – Reprez. Sponsor

Foto-Hurt 3 :2

o III miejsce Sanok – Foto-Hurt 3 :0

o I m. UR Repr – AZS UR liga 3:0

P/F w Finale „B“

UMCS – Pol. Lubelska 3:1

Oleszyce – Absolwenci 3:1

o VII m. Pol. Lubelska –

Absolwenci 3:0

o V m. UMCS – Oleszyce 3:1

P/F w Finale „C”
 Koszyce – Lwów 3:2
 PRz – UJ 3:2
 o XI m. Lwów – UJ 3:0
 o IX m. PRz – Koszyce 3:1

zespołów i 4 statuetki dla najlepszych zawodników – JM Rektor UR prof. dr hab. Stanisław Uliasz
Nagrody rzeczowe dla wyróżnionych:

ZELMER SA
 AR-TECH
 FOTO-HURT
 Urząd Miasta Rzeszowa, Urząd Marszałkowski

SPONSORZY:
 ZETO Rzeszów, SpółNet – Polonec, PBS Bank, BULANDA, LOBOS, FHU ANIA s.c. NTB, LIMBLACH, CORPORES, WATKEM, ECORES, SWISS-POL, IZA, AUTO-SZYBY, Firma OMEGA

SAS AZS UR akrobatyka sportowa – trener mgr Brygida Sakowska-Kamińska

Formacja Tanczeczna „KORNELE” – choreograf mgr Magdalena Mucha

Zespół muzyczny „Antygrawitacja” – kierownik, student IV r. Wych. Muzyczne i I r. WF Dawid Klimowski

WOLONTARIAT:
 Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego
 Sędziowie PWZPS w Rzeszowie – przewodniczący WS PWZPS – Piotr Dudek
 Trenerzy sekcji sportowych KU AZS UR
 NZOZ MEDIC-TRANSPORT Rzeszów

Opracowanie folderu-informatora:
 Patryk Świątek, Urszula Furtek, Iwona Pełdjak

Koordinator turnieju:
 mgr Adam Maryniak, trener siatkarki Uniwersytetu Rzeszowskiego

Wyróżnienia:

MVP Najlepszy zawodnik turnieju – **Przemysław Bryliński** – UR Reprezentacja
 Najlepiej rozgrywający – **Grzegorz Krochmal** – Sanok
 Najlepiej atakujący – **Marcin Środa** – Reprezentacja Sponsorów FOTO_HURT
 Najlepszy libero – **Marek Samolewicz** – AZS UR Liga
 Nagroda specjalna od Firmy AR-TECH Arkadiusz Pyza, dla Fan Club sekcji psm AZS UR
 Pomocy udzielili w utrzymaniu ekip zagranicznych: UR i Urząd Miasta Rzeszowa
 Puchary dla czterech pierwszych

Patronat medialny:
 Dziennik Polski
 Gazeta Uniwersytecka, Akademicki Przegląd Sportowy, Radio Rzeszów, Radio Feniks
Otwarcie turnieju: Prorektor ds. studenckich i kształcenia prof. UR dr hab. Elżbieta Dynia
Zamknięcie turnieju: Rektor UR prof. dr hab. Stanisław Uliasz i dziekan Wydziału WFUR prof. dr hab. Kazimierz Obodyński

Podczas imprezy integracyjnej w Klubie Studenckim Pod Palmą wystąpił:

„Trener roku”

Trener i opiekun Reprezentacji Siatkarzy Uniwersytetu Rzeszowskiego i jego drużyna wywalczyli złoty medal w XXIV Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych w kategorii Uniwersytety oraz srebrny medal w klasyfikacji generalnej Szkół Wyższych (wystartowało ponad 200 uczelni publicznych i niepublicznych), w piłce siatkowej mężczyzn. 11-14.05.2007 w Gliwicach, II miejsce w Międzynarodowym Akademickim Turnieju Piłki Siatkowej Mężczyzn o Puchar JM Rektora. 19-20 XII 2007 r. Rzeszów. II miejsce w sezonie 2007/2008 w rozgrywkach III ligi PWZPS w Rzeszowie i udział po raz pierwszy zespołu uniwersyteckiego o wejście do II ligi w Tomaszowie Mazowieckim. 28-30 2008 r., II miejsce w IX edycji Akademickich

Mistrzostw Podkarpacia Szkół Wyższych, 17 IV 2008 r. Rzeszów, złoty i brązowy medal w Akademickich Mistrzostwach Podkarpacia Szkół Wyższych w siatkówce plażowej. I miejsce w Turnieju o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Oleszyce, 17 V 2008 r., srebrny medal pary Michał Betleja, Marcin Środa w klasyfikacji uniwersytetów XXV MPSzW w siatkówce plażowej Gdańsk 31 V–1 VI 2008 r.

Redakcja Gazety Uniwersyteckiej zapytała trenera mgr. **Adama Maryniaka** o wyrażenie opinii na temat tego wyróżnienia, które otrzymał za pośrednictwem naszej GU.
 – Serdecznie dziękuję za to wyróżnienie studentom, samorządowi studentów UR i uważam, że jest to najcenniejsze wyróżnienie spośród dotychczas otrzymanych, dlatego, że pochodzi od najbardziej obiektywnego jury, jakim są studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest to dla mnie naturalny doping do dalszego działania na rzecz rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej i sportu w środowisku akademickim miasta Rzeszowa.

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora.
 Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikacje. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiacji tekstów i zmiany tytułów. Nie odpowiadamy za treść reklam.
 Wszelkie prawa zastrzeżone. ISSN 1642-6797
 Druk: Drukarnia RESPRINT, tel. 017 8535300

Adres redakcji: 35-959 Rzeszów, al. T. Rejtana 16c, tel. 017 872 10 26
 e-mail: info@niv.rzeszow.pl
 Redakcja: mgr Ewa Krzyżanowska, dr Henryk Pietrzak, mgr Anna Szydło, Wioletta Wrona
 Foto: Elżbieta Wójcikiewicz, Grzegorz Olszewski, autorzy tekstów oraz archiwum

Andrzejkowy bal charytatywny pod patronatem prof. dra. hab. Stanisława Uliasa (29.11.2008 r.)

Wernisaż wystawy związanej z 30. rocznicą pontyfikatu Jana Pawła II "Piękno w Sztuce", z udziałem artystów UR (1.12.2008 r.)

Spotkanie z twórczością Józefa Szajny (28.11.2008 r.)

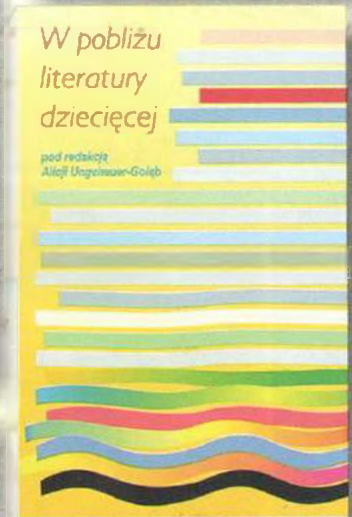
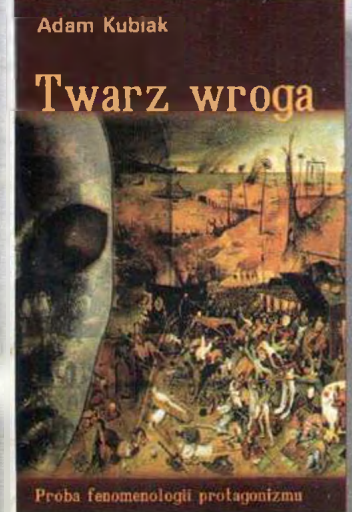
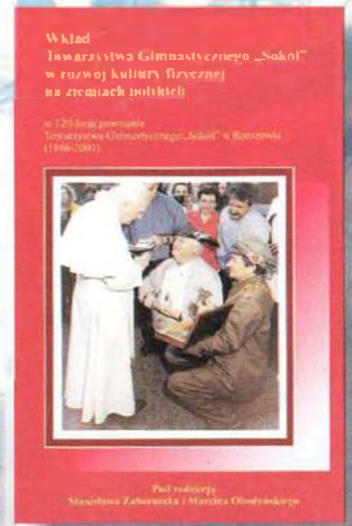
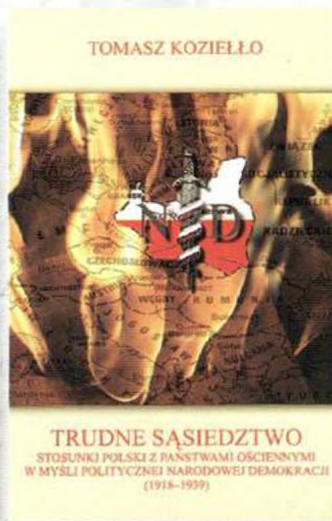
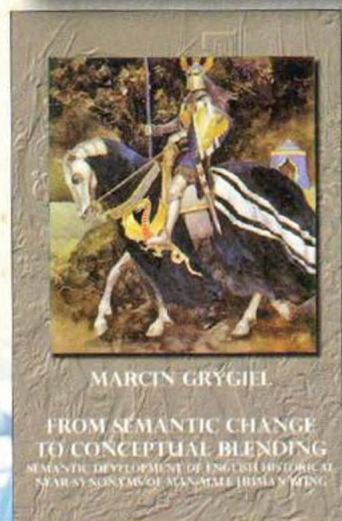
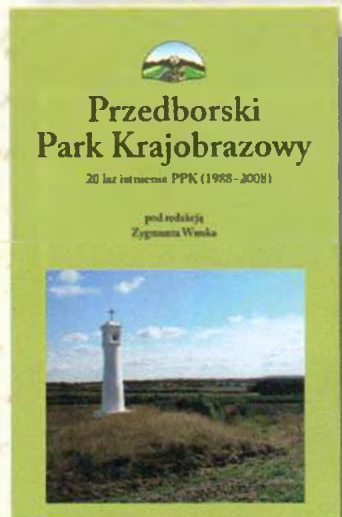
Spotkanie mikołajkowe „Studenci Dzieciom”

„Skarby AGH”. Wystawa okazów mineralogicznych na UR

NOWOŚCI WYDAWNICZE

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO
www.wydawnictwo.univ.rzeszow.pl
 e-mail: wydaw@univ.rzeszow.pl